

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351

Nemčija izgubila simpatije Anglije

Metode Hitlerjevega režima so naletele v angleški javnosti na najostrejšo obsodbo in so izpodkopale dosedanje simpatije Anglije do Nemčije

London, 15. aprila. AA. »Times« popolnoma soglaša z govorom, ki ga je imel v spodnji zbornici bivši zunanji minister Austin Chamberlain. Drugi listi pa sklepajo v zvezi s tem govorom, da je Nemčija v zadnjih 12 letih izgubila v Angliji vse tiste simpatije, ki si jih je pridobila v teku zadnjih 12 mesecev.

»Metode nacionalnih socialistov, pravi »Times«, so največji sovražnik tudi najbolj utemeljenih nemških zahtev.« Angleško javno mnenje je po poročilu listov odločno proti vsaki koncesiji sedanji Nemčiji. V očeh angleških političnih in uradnih krogov je nemška revizionistična teza popolnoma kompromitirana.

Pariz, 15. aprila. AA. V članku o odmevu angleške parlamentarne razprave v Nemčiji piše »Matin« med drugim:

Poročajo, da bo nemška vlada vložila pri angleški vladi preko svojega poslanika v Londonu protest proti nekaterim izjavam, ki so jih uporabili nekateri angleški govorniki v spodnji zbornici med razpravo o zunanje-političnem položaju Anglije. To bo prvi nastop Nemčije, oziroma nacionalistične Nemčije. To bo stališče, podobno stališču, ki ga je Nemčija zavzela napram židom. Toda to stališče ne bo moglo spremeniti angleškega mnenja o sedanji Nemčiji. V resnici je začela sedanja nemška politika vznemirjati Anglijo že pred tremi meseci. Danes

vlada v angleškem parlamentu tako razpoloženje, da so nemške zahteve po enakopravnosti v oboroževanju in po reviziji mirovnih pogodb znatno kompromitirane. Nemški listi posvečajo tem dogodkom veliko pozornost. Hitlerjevsko časopisje pa, ki je bilo dozdaj za Anglijo, pa enostavno molči. Navzlic temu pa so poročila iz Anglije napravila na nemško javno mnenje globok vtis. Korak nemškega poslanika v Londonu bo stališče Nemčije le še poslabšal in ne bo zmanjšal razburjenosti, ki vlada v nemških dobro poučenih političnih krogih.

Pariz, 15. aprila. AA. Debata o zunanji politiki v britanski spodnji zbornici je jasno pokazala, koliko je Nemčija, odkar je v njej zavladal Hitler, izgubila ugleda in zbudila nezaupanje celo v Angliji, kjer so še do nedavnega kazali mnogo obzirnosti in celo naklonjenost do Nemčije.

Francoski listi z zadoščenjem prinašajo poročila o tej debati, ki jo posvečajo obširne komentarje. Zlasti podčrtavajo, da je bivši zunanji minister in sedanji konservativnega poslanca sir Austina Chamberlaina, ki se je odločno izrekel proti paktu in proti popuščenju nasproti realistični Nemčiji. Z govorom g. Chamberlaina se je popolnoma skladal tudi govor delavskega prvaka polkov. Wodgwooda, ki je izjavil, da je revizija mirovnih pogodb ubita.

Debata v angleškem parlamentu pomeni resen in enodušen opomin zastop-

ništva britanskega naroda, in to ne samo opomin voditeljem Nemčije, temveč tudi vsem tistim, ki se predajajo nevarnim iluzijam, da bi se svetovni problemi mogli urediti z nekimi formulama, improviziranimi kar na hitro med odgovornimi ministri.

»Temps« komentira tezo g. Chamberlaina in navaja, da je Chamberlain mnenja, da akcija vlad direktno ogroža mir in da ima sedanja negotovost in politična zmeda izvor v predlogih, ki so jih postavili v Rimu. Svoj članek zaključuje »Temps« z besedami: Reakcija, ki jo bo debata v britanskem parlamentu vseskozi zbudila v Berlinu, Rimu in vsej srednji Evropi, nam bo pokazala, kako so v teh prestolnicah razumeli ta resni opomin.

Fiasko revizionistične kampanje

Dunaj, 15. aprila. AA. Bivši avstrški zunanji minister Nataja piše v »Reichspost«, da diplomatski pomen Nemčije pada in da italijanski politiki prvič v zadnjih letih grozi umik. Geslo o reviziji mirovnih pogodb je zbudilo silno reakcijo, katere posledice so neprečisljive. Prav mogoče je, da pride v Washingtonu do tesnega kontakta med USA, Veliko Britanijo in Francijo, in da bosta Nemčija in Italija potisnjeni v ozadje. Boj kot židov v Nemčiji je v londonskem, washingtonskem in tudi v newyorškem javnem mnenju pripravil teren za takšno grupacijo.

Pred trgovinskimi pogajanj z Avstrijo

Dunaj, 15. aprila. Trgovinski promet med Avstrijo in Jugoslavijo se je že lani razvil na škodo Avstrije, kar se kaže v znatni pasivnosti nasproti Jugoslaviji. Avstrija zahteva zaradi tega revizijo dosedanje pogodbe. Da se doseže zboljšanje avstrijskega izvoza v Jugoslavijo, se bodo na željo avstrijske vlade v kratkem pričela trgovinska pogajanja med obema državama. Prihod jugoslovenske delegacije na Dunaj je napovedan za prihodnji teden. (Po naši statistiki je znašal lani izvoz v Avstrijo 676 milijonov Din, uvoz iz Avstrije pa 384 milijonov, tako da je bila naša trgovinska bilanca z Avstrijo aktivna za 292 milijonov Din, dočim je bila v l. 1931 še pasivna za 3 milijone Din. Op. ur.)

Razpust »Vzajemne pomoči« razveljavljen

Beograd, 15. aprila. p. Notranji minister je izdal odlok, s katerim se razveljavlja odlok banke uprave dravske banovine o razpustu »Vzajemne pomoči«, ki je z odlokom notranjega ministra zopet vzpostavljen.

Italijanski proračun

Rim 15. aprila. g. Italijanski državni proračun za prihodnje proračunsko leto, ki se bo pričelo 1. julija, izkazuje 20.614.000 milijonov lir izdatkov in 17.714.000 milijonov lir dohodkov, 2900 milijonov lir primanjulaja. Zaradi gospodarske krize računalo, da se bo do izdatki zmanjšali še za 934 milijonov lir, dohodki pa še bolj narastli zaradi obratnega primanjulaja na državnih železnicah, višjih obresti za državne dolgeve in potrebnih zasilnih del.

Kongres francoskih socialistov

Pariz, 15. aprila. AA. V nedeljo dopoldne bo zboroval državni kongres socialistične stranke, ki je sklican na izredno zasedanje, da presodi stališče, ki ga je parlamentarna skupina socialistov zavzela v spodnji zbornici, in da bo sklepal o nesoglasjih, ki so nastala zastran socialistične udeležbe v vladi in politike podpiranja vlade.

Amerika za inflacijo?

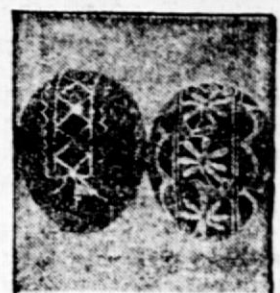
Washington, 15. aprila. Senator Pankheart je v senatu postavil predlog, naj se za sanacijo ameriških financ izvrši raje inflacija nego, da se obrani dosedanje stanje. Senat bo v kratkem razpravljal o tem predlogu. Predlog sam pa je izjavil hude posledice na ameriških finančnih trziščih. Dolar je padel na 2.7 napram franku.

Bombe v cerkvi

Pariz, 15. aprila. AA. Iz Havane poročajo, da je ponoči eksplodiralo 19 bomb. Tri bombe so bile postavljene v cerkva. Policija je aretirala v zvezi s tem mnogo oseb.

Vesele velikonočne praznike vsem naročnikom, čitateljem, inzerentom in so-trudnikom! Pravoslavni bratom: Hristos voskres!

Naredba o podpiranju brezposelnih in pobijanju delomrznosti

Ljubljana, 15. aprila.

Ban dravske banovine je na temelju št. 67. v zvezi s členi 65., 66. in 69. zakona o notranji upravi predpisal naredbo o podpiranju brezposelnih in pobijanju delomrznosti.

Kdo je brezposeln.

Za brezposelne v smislu te naredbe se smatrajo osebe, ki zaradi izrednih gospodarskih razmer brez svoje krivde ne morejo dobiti zaposlitve niti v svoji niti v kakih drugi stroki in nimajo lastnih sredstev niti druge možnosti za preživljanje.

Seštava pomožne akcije.

Skrb za brezposelne spada v področje socialnega udejstvovanja občine, ki jo vrši s svojimi sredstvi in s pomočjo države, banovine, javnih in zasebnih humanitarnih ustanov, organizacij delodajalcev in delojemalcev in privatne dobroteljske.

Kot osrednja organizacija za pomoč brezposelnim v dravski banovini posluša na sedežu banke uprave

Osrednji pomožni odbor za dravske banovine

Po potrebi se osnujejo v posameznih občinah še občinski pomožni odbori. Osrednji pomožni odbor tvori zastopniki banke uprave, občin s številnim delavstvom, cerkvenih oblasti, humanitarnih ustanov in organizacij, delavcev in delojemalcev, ki jih določi ban. Osrednji pomožni odbor izvodi iz svoje srede izvrševalni odsek, ki vodi njegove posle po njegovih navodilih in pod njegovim nadzorstvom.

Pisarniške posle vrši oddelek banke uprave za socialno politiko in narodno zdravje.

Občinske pomožne odbore

Volijo občinske uprave izmed svojih članov, morejo pa k sodelovanju pritegniti tudi zastopnike drugih ustanov in organizacij. Občinski pomožni odbori so dolžni vzajemno delovati z osrednjim pomožnim odborom in temu pošiljati občasna poročila o svojem delu.

Sredstva pomožnih odborov.

Osrednji pomožni odbor in občine, osnujejo posebne pomožne sklade za brezposelne, v katere se stekajo vsa sredstva, dobljena s prostovoljno nabiralo akcijo in prispevki države, banovine itd., v občinske pomožne sklade pa tudi prispevki iz splošnih občinskih sredstev in morebitnih ustanov, daril, volil in sličnih sredstev, ki so izrecno namenjena za podpiranje brezposelnih.

V podporni sklad osrednjega pomožnega odbora oddajajo občinski pomožni odbori mesta Ljubljana, Maribor, Celje in Kranj vsaj 10% dohodkov iz prostovoljne nabirale akcije. Isto velja za prostovoljne prispevke delodajalcev in delojemalcev v industrijskih krajih. Iz teh in drugih svojih sredstev podeljuje osrednji pomožni odbor podpore občinskim pomožnim odborom, če bi njihova lastna sredstva ne zadostovala za kritje utemeljenih potreb, kar morajo v prošnji za podporo točno obrazložiti.

Osrednji pomožni odbor in občinski pomožni odbori v avtonomnih mestih upravljajo in razpolagajo s podpornimi skladi pod nadzorstvom pristojnega sreskega načelnika.

Vrste in trajanje pomoči za brezposelne. Brezposelnim pomagajo v mejah razpoložljivih sredstev prvenstveno brezposelnim s rodbinskimi člani in onim, ki so daljša časa brez zaslužka. Način pomoči določijo osrednji odbor, odnosno občinski pomožni odbori ravnanje se po naslednjih načelih:

1. prvenstveno se morajo brezposelne osebe, ki so brez sredstev, zaposliti pri javnih in privatnih delih;
2. kjer te možnosti ni, se jim pomaga z živili in drugimi življenjskimi potrebščinami;
3. denarne podpore se dajejo le v izjemnih primerih. V tem primeru se mora zahtevati, da se brezposelni zaveže, da bo to podporo odslužil, odnosno vrnil, kadar mu bo to mogoče.

Mesto individualnih podpor se morejo ustanoviti javne kuhinje, iz katerih prejmejo brezposelni hrano.

O izdani pomoči se mora voditi točna evidenca. Brezposelna oseba, ki nima sredstev za preživljanje in je pristojna v določeno občino, se smatra za ubožno ter velja za zanj predpisani ubožni preiskrbi.

Osebe, ki bivajo v občini nepretrgoma vsaj tri leta, podpira občinski pomožni odbor v mejah razpoložljivih sredstev enako kakor brezposelne, ki so v občini domovinsko pristojne. Osebe, ki so v občini nastanjene vsaj dve leti, dobe brezposelno po-

moč za čas treh mesecev, osebe, nastanjen vsaj eno leto, za čas 1 meseca, osebe, zaposlene v zadnjem letu v občini vsaj 6 mesecev, četudi ne bivajo v njej, brezposelne pomoče za čas 14 dni in končno osebe, zaposlene vsaj 3 mesece, pomoč skozi 3 dni.

Podpiranje mora pa nehati, čim je brezposelni našel zaposlitev ali je odklonil zaposlitev, ki mu jo je preskrbel pomožni odbor, ali če je ta ugotovil, da je brezposelni zlorabil pomožno akcijo, odnosno da je vzrok njegove nezaposlenosti delomrznost.

Evidenca brezposelnih in njih legitimiranja. Občinski pomožni odbori vodijo ob sodelovanju občinskih uradov evidenco brezposelnih kakor tudi možnosti za njihovo zaposlitev. Da se omogoči evidenca brezposelnih, si mora vsaka taka oseba preskrbeti razvidnico za brezposelne, ki jih izdajajo občine bivališča.

V razvidnici za brezposelne je vpisati, od kdaj je oseba brez zaposlitve in podatke o vseh podporah, ki jih je prejela, bodisi od pomožnih odborov bodisi od drugih javnih ali zasebnih podpornih ustanov.

Iskati dela pri pomožnih odborih zunanji okolisa lastne občine je dovoljeno samo takim osebam, ki se izkazujejo v razvidnici za brezposelne, opremljeni z uradno ugotovitvijo dotičnega občinskega urada o nemogućnosti zaposlitve, odnosno prehrane v območju stalnega bivališča.

Zatiranje delomrznosti.

Vsi organi javne varnosti so dolžni, osebe, na katere naletijo pri iskanju zaposlitve ali podpor, legitimirati. Če se dotična oseba ne more izkazati z izkazili za brezposelne ter se na podlagi celotnega zaslišanja ugotovi, da je vzrok njenega pohajkovanja delomrznost, jo je izročiti pristojnemu sodišču radi kazenskega pregona. V mestih in večjih krajih je v ta namen čisto prirežati racije. Policijska oblast in sreska načelstva morajo skrbeti, da se vse osebe, ki se zalotijo pri pohajkovanju ter se jim dokaže delomrznost ali zlorabljanje javne dobroteljske, odpravijo v pristojno občino, brezposelni delomrznosti iz drugih banovin ter inozemci pa nemudoma izže-nejo iz banovine, odnosno iz države. Za naše državljane je tudi takoj obvestiti pristojno občino, ki ima dolžnost, da take delomrznosti najstrožje nadzira in v primeru odstopitve iz občine o tem obvesti pristojno sresko načelstvo radi razpisa tirnice v »Političnem dnevniku«, odnosno radi oglašitve za delomrznosti. Osebe, ki zlorabljajo dobroteljske podpore, je oddati varnostnim organom radi postopka v smislu odredb te naredbe.

Prepoved beračenja.

Kjer je občinski pomožni odbor preskrbel za preživljanje ubožcev in nezaposelnih, je vsako beračenje od hiše do hiše prepovedano odpraviti. Osebe, ki se kljub temu zalotijo pri tem poslu, je neposredno pristojnemu pomožnemu odboru, v ponovnih primerih pa izročiti varnostnim organom, ki postopajo po prednjih odredbah te naredbe. Osebe, ki se kaznujejo radi zlorabe dobroteljskega zapornega kazni, naj se pri izvršitvi te kazni pristojno uporabijo za delo, ki ga organizirajo občine.

Kazni.

Prekrški te naredbe se kaznujejo na podlagi št. 69. zakona o notranji upravi v zvezi s št. 12. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o notranji upravi z denarno globo od 10 Din do 1000 Din, odnosno ob neplačilu denarne kazni v odrejenem roku, z zaporom od enega do dveh dni nevarno sodno-kazenskemu pregonu.

Prehodne odredbe.

V roku 10 dni se morajo obetočeli pomožni odbori prilagoditi določbam te naredbe.

Ta naredba stopi v veljavo 8 dni po dnevu razglasitve.

Finančni položaji Bolgarske

Sofija, 15. aprila. AA. Delegat Društva narodov, ki so na poziv sofijske vlade proučili finančni položaj Bolgarske v zvezi s pogajanjmi z lastniki bolgarskih posojil iz pred vojne, odločujejo nocoj iz Sofije. Svoje poročilo bodo predložili finančnemu odboru Društva narodov zadnje dni aprila. Delegati so ugotovili, da tehnična vprašanja finančne obnove Bolgarske niso nerešljiva in da podatki odgovarjajo informacijam Društva narodov.

„Klin v srce Male antante“

Zakaj bi rada Italija združila Avstrijo in Madžarsko v podunavsko monarhijo

Pariz, 15. aprila. AA. »V Rimu bi radi, da se Avstrija združi z Madžarsko«, je naslov članka, ki ga je objavil včerajšnji »Liberte« g. de Nollevas. Pisec pravi, da bi Italija hotela združiti Avstrijo z Madžarsko zato, da bi onemogočila priključitev Avstrije k Nemčiji in da bi tu mogla igrati vlogo zaščitnice te nove države. To bi pa privlečlo, pravi de Nollevas, do nevarne kalitve sedanjega ravnotežja, ker bi združitve Avstrije z Madžarsko dejansko pomenilo zabiti italijanski klin v srce Male antante.

Dunaj, 15. aprila. AA. Predsednik republike Miklas je podpisal velikonočno amnestijo za politične zločince; skupno z božično amnestijo tvori ta amnestija celoto. Skupno je deležnih amnestije 191 hitlerjevcev in socialistov, ki so bili obtoženi zaradi političnih izgre-dov v zadnjem času.

Dunaj, 15. aprila. AA. »Freiheit« piše, da bo avstrijska vlada prav v kratkem razpustila hitlerjevske napadalne oddelke. Ta ukrep, ki je v skladu z željo predsednika republike Miklasa, je potreben za zaščito tujkega prometa.

Papenova pogajanja

Niti v Vatikanu niti pri Mussoliniju ni Papen dobil zagotovila izpolnitve vseh nemških želja

Rim, 15. aprila. g. Italijanski letalski minister Balbo je povabil pruskega ministrskega predsednika Göringa na skupen pot letok Sredozemskega morja do Tripolisa. Listi poročajo, da bo Göring prispel jutri z letalom v Neapelj. Ogledal si bo Pompeje in Sorrent, velikonočne praznike pa bo preživel na otoku Capri.

O razgovorih Papena s kardinalom Pacellijem poročajo, da zastopa Vatikan stališče, da se more nemški katoličkim uveljaviti samo kot samostojna politična stranka in da se nikakor ne bi smet priključiti narodno-socialističnemu pokretu. To stališče Vatikana bo najbrže smiselno veljalo tudi za Avstrijo.

Pariz, 15. aprila. g. Kakor poroča »L'Intransigeant« iz Rima, je podkancelar Papen kategorično izjavil, da smatra nemška vlada odpravo poljskega koridorja za neza-

dosno in da se mora revizija na vzhodu izvršiti tudi z novo določitvijo meje v Gornji Šleziji. Isti listi poročajo, nadatej, da sta se nemški podkancelar in Mussolini načelno sicer sporazumela o pogodbi štirihi, vendar pa je ostalo pri tem več podrobnih vprašanj še odprtih. Tako sta oba državna predvsem sporazumna glede tega, da je revizija mirovnih pogodb potrebna, glede določitve novih mej pa še ni bil dosežen sporazum.

Tudi Madžari v Rimu

Budimpešta, 15. aprila. g. Kakor poročajo listi iz Rima, se mudita trenutno v Rimu bivši minister za socialno skrbstvo Aleksander Ernst in podpredsednik poslanske zbornice prof. Eugen Zeller. Oba madžarska politika sta se že ponovno sestala z nemškimi prelatom Kaasom in bosta stopila v stik tudi z italijanskimi katoliškimi krogi.

Solidarnost Poljske z agrarnimi državami

Varšava, 15. aprila. AA. Poljska vlada je prešla vabilo ameriške vlade, naj sodeluje pri izmenjavi misli o gospodarskih in razorožitvenih vprašanjih v Washingtonu po svojem poslaniku. Jutri bo s posebno note odgovorila, da sprejema povabilo, vendar pa z nekaterimi pridržki. Opozorila bo na to, da so nekatere države srednje in vzhodne Evrope, združene v agrarnem bloku, že več let delale za izgotovitev programa za gospodarsko obnovo, o čemer bo razpravljala londonska konferenca. Med temi državami obstoji popolna solidarnost, kar bodo morali na washingtonski konferenci upoštevati. Poljska vlada misli torej tesno sodelovati z državami agrarnega blo-

ka, ker vidi v tem najboljšo jamstvo za uspeh.

New York, 15. aprila. AA. Mr. Walter Lippman piše v listu »Herald Tribune« o washingtonskih razgovorih in prav, da ima ta konferenca tri glavne sile: 1. odpraviti brezposelnosti; 2. dokazati, da je Rooseveltova uprava napravila konec dobi gospodarskega nacionalizma; 3. doseči nekatere sporazume, ki naj zavarujejo londonsko konferenco pred izjalovljenjem, predvsem pa sporazume glede ohranitve cen in valut. Članek izraža posebno zadovoljstvo, da je Francija poverila svoje zastopstvo Herriotu.

Bežigrad dobi osnovno šolo

Načrte je napravil ing. V. Mušič — Stroški bodo znašali nekaj nad 5 milijonov

Ljubljana, 15. aprila.

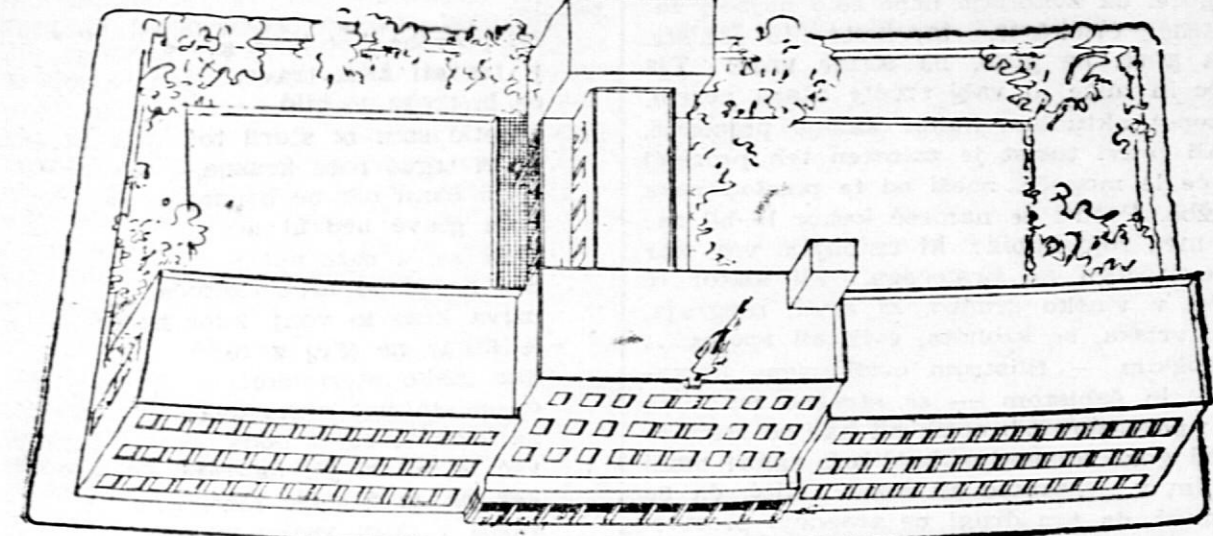
V Ljubljani imamo šoloobvezne mladiče že toliko, da gostuje na eni šoli kar po več drugih šol in se sode ne morejo nikdar zadržati. Mestna občina, ki že 20 let ni gradila nobene šole, bo sedaj sezidala novo osnovno šolo za deklice na dekline za Bežigradom. Načrte za zgradbo je napravil mestni gradbeni svetnik g. inž. Vladimir Mušič. Stala bo nova šola na bivših pekarskih tleh med topničarstvom vojašni in Lihartovo cesto ter bo obsegala 6000 kvadratnih metrov zemljišča.

Telovadnica bo delila ves stavn blok na dva dela, na odelce za deklice in na odelce za deklice. Sreda stavbe bo zavze-

rase, kjer bo učencem omogočeno risanje po naravi, pa tudi pouk na prostem. Na obeh straneh telovadnice sta dve dvorani, od katerih obsega vsaka 1000 m² gruča. Ostali del pa šolski vrt. Na vrhu upravne poslopja bo v kvadratnem stoju namočena proti dvorišču obrambna ura.

Sagrevanje prostorov se bo vršilo s toplim zrakom, ki ga bodo prej očistile posebne filtracijske naprave, kakor se je to uredilo tudi v nebotičniku.

Šolsko poslopje bo obsegalo prizemlje, visoko pritrilje ter I. in II. nadstropje. V prizemlju bodo 3 vhodi, od teh 2 v šolo, eden pa v telovadnico za Sokola. Levi prizemni trakt obsega prostore za rokotočni

mač upravni objekt, odkoder bo prečno položena telovadnica. Z gradbo se bo pričelo predvidoma že letos, tako da bo stavba v surovem že jeseni pod streho. Če bi bili do tedaj kompletno opremljeni 3 do 4 razrede, da b se lahko za male otroke pouk že jeseni pričel.

Slika nam kaže pogled s severa, iz Peričeve ulice. Dolžina obseh trektov bo znašala nad 83 m, če bo poslopje razširjeno, pa 118 m. Projekt predvideva po 6 učilnic za deklice in dekline, upravni objekt, fizikalno dvorano, risalnice, kabinete za učila, garderobo za sokolsko in šolsko telovadbo, kopalnico s prihami telovadnice, stalni oder za prosvetno delo, stanovanje za šolskega vodjo in za slugo. V šoli bodo tudi prostori za rokotočni pouk in šolska kuhinja. Če bo pa treba poslopje povečati, se bo lahko šola razširila za nadaljnjih 8 razredov in bo mogoče prizdati tudi otroški vrtov in zavetišče za deca. Slika kaže že tako razširjeno šolo.

V šoli bodo prostrane učilnice s 56 m² površine, dočim bo v risalnici prišlo uporabljena poleg normalne tudi stropna razsvetljava, kakor jo imajo vse moderne risalnice. Telovadnica bo 11 m široka, 20 m dolga in 6,5 m visoka z ločenimi dohodi za Sokole in za učence. V posebnih kopalnicah bo nameščenih 20 pri s prostornimi slačilnicami. Na koncu telovadnice bo stal za en meter dvignjen oder z ločenimi moškimi in ženskimi garderobami, pod odrom bo pa prostor za odsko opremo. Najzujnejši del tvoril stanovanjski objekt s tremi sobami za vodjo in dvema sobama za slugo. Ta objekt bo zvezan s šolo s krilim hodnikom, ki bo ob prireditvah na šolskem dvorišču lahko služil kot tribuna. Nad obema trektoma bodo zgrajeni te-

pouk dekčkov, desni pa prostora za ženska ročna dela in kuhinjo z jedilnico. Kuhinja je predvsem namenjena gospodinjstvi šoli. V srednjem delu sta moška in ženska garderoba za Sokola in toaletni prostori. Iz prizemlja se bo skozi avlo prišlo v telovadnico, ki sega do I. nadstropja upravne poslopja. Visoka bo 6,50 m, s streho pa 7,30 m. Iz prizemlja vodita dve stopnišči navzgor.

V vsakem pritličju bodo v vsakem krilu po 3 učilnice, toaletni prostori in 5 m širok hodnik. Novost na hodnikih bodo zamrežene garderobe v obliki celic, nekakšne spletene mreže, visoke 2 m ter bodo ležal pod okni hodnika. Zamrežene bodo tudi zgoraj, kar je zelo praktično: obkapa učencev se bo tako zadostno prezračila in bo izključena tudi vsaka tatvina. Veak razred bo imel 2 celici. V srednjem delu bo garderoba za šolsko telovadbo s kabineti za telovadne učitelje. Tu bodo nameštene tudi prehe. V tej višini je tudi stanovanje vodje. Enako kot v visokem pritličju, so razvrščene sobe tudi v I. nadstropju, le da bo v srednjem delu konferenčna soba s 65 m² površine in dve govornici za starše. Posebni sobi imata šolski zdravnik in vodja, ob straneh pa sta dva kabineta za učila. V II. nadstropju sega samo upravno poslopje, ki obsega risalnice, dvorano za fiziko, kabinete za učila in dve knjižnici za deklice in dekline. Iz risalnice vodita dva hodnika na terasi s površinama po 325 m². Če bo poslopje razširjeno, pa bo vsaka terasa obsegala po 530 m².

Smuča črna bodo visoka 2,60 m in bo njih površina v razmerju s površino sob kakor 1 : 3. Stopnišča in hodniki bodo tudi imeli zračno kurjavo. Stroški so preračunani na 5.200.000 Din, če bo potrebna dozidava, pa na 7.300.000 Din.

Občinstvo, ki ljubi senzacije

Na eni strani vodi občinstvo časopisje, na drugi pa časopisje občinstvo

Ljubljana, 15. aprila.

Sleheri novinar mora priznati, da je predvsem zaradi občinstva vredno živeti, zaradi občinstva, ki ljubi senzacije, ki najbolj ve ceniti zasluzna prizadevanja novinarjev, ki ve ceniti senzacije, čeprav so samo race. Poleg tega je pa še treba priznati, da tudi živimo predvsem zaradi ljudi, ki ljubijo senzacije, da delamo zaradi njih ter da smo celo z njimi v nekakšnem duhovnem sorodstvu. Zaradi tega je treba temu občinstvu posvetiti posebej nekaj besed v slogu slavospevov, ki so zdaj tako udomačeni.

To naše preljubo občinstvo spada v vrsto literarnih gurmanov, ki se debele na duhu od tako tečne duševne hrane. Toda mi ga ljubimo ter cenimo, ker čista predvsem (in morda le) časopisno duševno hrano. Naša lojalna konkurenca iz vrst literarnih krogov mu šteje to v zlo ter ga obsoja na dnu literarnega pekla. Po njihovem mnenju bi občinstvo sploh ne smelo čitati listov. Že na tešče bi morali vsi prebirati pesnice, v poznih nočnih urah pa se proglase o kulturnem poslanstvu izvoljenih. Občinstvo je pa kljub vsemu vedno zvesto časopisju, v veselih in žalostnih dneh. Časopisje ga lepo vodi, vedno mu stoji ob strani kot najboljši angel varuh. In občinstvo bi mu tudi ne šlo v zlo, če bi ga vodilo za nos, saj je prepričan, da je vse najboljše in v interesu ljudi, karkoli piše časopisje. In najboljše je tudi, če časopisje karkoli ali vse zamoči.

To so pač dejstva in ni treba razpravljati o njih. Občinstvo ima okus in tudi edino sme odločati. Srečni smo in ponosni moramo biti, da je tako dobro izbralo izmed panog literature v naš prid. Nismo kompetentni, da bi ugotavljali, zakaj se je občinstvo odločilo tako za nas ter kakor smo morali sprejeti palmo zmage, vendar pa lahko rečemo, da nam ne bo več nihče iztrgal te zmage. Lahko trdi, kdorkoli hoče, da v časopisnih senzacijah ni sledu kakšne etike in estetike ter da naši članki niti ne diše po umetnosti, hčerki nebes. Lahko je tudi trditi, da se novinstvo ne sme pristevati med literaturo. Toda občinstvo ve in priznava, da je v literaturi in v vsem javnem življenju najmočnejša in vodilna sila časopisja. Časopisje giblje ves svet in vse življenje. In jasno je, da so te senzacije v življenju najpomembnejše, da se odraža baš v njih najbolj veličina življenja vsega sveta.

Senzacije prav lahko zagovarjamo, saj je na naši strani vse občinstvo. Vsi ljubimo senzacije in ni niti posebne razlike v tem pogledu v okusih. Končno je vseeno, ali gre za poverebe, tatvine ali za povodenj. Zlati so nam seveda vseč poprane senzacije

in nihče preveč ne zavrača krvavih senzacij. Sicer pa ne delamo senzacij mi. Obzljamo, da niso n. pr. umori estetična zadeva in če tatvine nimajo nič opraviti s etičnimi ideali. Moramo pač servirati občinstvu takšne senzacije, kakršne nam nakloni nebo. Na drugi strani pa mora tudi sleheri priznati, da se radi dvignemo v pesniške višine, ko je treba napisati jubilej uglednega naročnika ali ko je treba spregovoriti v imenu vzorov in interesov.

Ali more kdo sploh naprtiti časopisju, da zaradi njega občinstvo tako čista senzacije, da se trga za vstopnice, ko razpravljajo na sodišču o umorih, ali če igrajo v gledališču »Veseli vinogradi«? Kot časopisje ne dela senzacij (razen, kadar je prisiljeno), jih tudi ne povzroča. Le občinstvo je pri tem edini činitelj. Občinstvo pleza v sodno dvorano kar po zunanem zidu, če je že dvorano povsem polna, občinstvo se zanima za vse velike in brezpomembne dogodke, ki jih imenujejo senzacije, občinstvo čita le senzacije in govori le o njih. Zaradi tega seveda nihče ne more in sme obsojati občinstva. Kot je vse dobro in prav, kar je v časopisju, tako je tudi vse najboljše, karkoli počne občinstvo. Zato moramo še pozdravljati, da se občinstvo zbere takoj v neznanski množici, če n. pr. pade kolesar na ulici, ali če pomiga podgana z repom v Ljubljani. Občinstvo ima kriterij ter okus, občinstvo odloča. Kdor tega ne ve, da je glas občinstva glas božji, pač ne more tudi soditi o literarnih vprašanjih. Na eni strani vodi občinstvo časopisje, na drugi pa časopisje občinstvo. Moramo pisati za ljudi, ljudje pa nam kažejo pot ter smer, po kateri se mora razvijati novinstvo. In prosti smo vendar, kako pa naj odpravimo senzacije? Ali pa naj odpravimo ljudi? Senzacije so in morajo biti po večini zakoniti. Zato se tudi morajo zbirati ljudje na sodiščih in cestah in nujno je zaradi tega, da izhaja časopisje. Kdor se ne more sprijazniti s tem, se pač še ni sprijaznil z življenjem. In tisti tudi najbrž še ne ve, da imamo v mestih zato drevede, da ljudje ob priliki cestnih senzacij lahko tudi splezajo na drevesa in ne ve, da del občinstva smatra sodne dvorane potrebne samo zaradi senzacij.

Nedvomno ni treba več zalivati žlahtni ljubezni do senzacij in ne zagovarjati senzacij. Ob prvi priliki, ko se bodo kje zopet vnele saje, bo občinstvo zopet potrdilo, da je življenje lepo samo zaradi neuradnih senzacij.

Poznavalec.

— Vaš pes mi je iztrgal iz kožuha kos krzna. Zahtevam odškodnino.
— Kaj morem zato, da moj pes vedno napada mačke.

Druga stran velikonočne poezije

Na vsakem koraku vidiš te dni motive, ki jih je treba uvrstiti med velikonočno poezijo

Ljubljana, 15. aprila.

Te dni se ti mudijo krasni motivi, ki jih je treba uvrstiti med velikonočno poezijo, na vsakem koraku. Nežne duše se morajo ogreti za takšno prisrčno poezijo, ni vrag! Po krivici obsojate za materijalistične one, ki n. pr. občudujejo gospodinjke, vračajoče se s trga. Toliko poezije je v tem, v procesih gospodinj, ki se zibljejo težko obložene v posebni bžazenosti k ognjiščem. Tu in tam zakirika v kakšnem cekarju petelin. In na vsakem koraku si gospodinjke le vesele praznike tako dolgo, da imajo doma s obedom zamudo. Treba bi bilo tudi napisati epopejo na požrtvovalnost gospodinj, ki omagujejo pod ogromnimi bremenmi. Tu in tam se izmuzne cekar iz nežnih rok in prihi končajo takorekoč tragično na cesti. — V tem smislu bi lahko povzdigovali drugo stran velikonočne poezije. Seveda, to bi bila pred vsem naloga onih, ki čutijo v sebi višje poslanstvo.

Za primer prinašamo samo dva motiv. čika, seveda brez vsakih umetnostnih pretenzij. Kdor je zahajal te dni na trg kot nepristranski opazovalec, ve, kako ganilji-

vi ter poetični so bili prizorčki, ko so gospodinjke izbirale jajca za pirhe. In kdor pozna to stran velikonočne poezije, ve, da prav nič ne zaostaja niti za velikonočnim zvonenjem, ki ga tako radi opisujejo pesniki na preganljive načine. Pirhi so ven.

50 let v službi bližnjega

Kamnik, 14. aprila.

Te dni je poteklo 50 let, odkar je nastopila v Kamniku službo kot okrajna babica gospa Uršula Koschierjeva. Ob tej priliki prav radi obudimo nekaj spominov in izrečemo svoje priznanje gospe Uršuli, ki je v dolgi dobi izvrševanja svojega poklica stala ob strani pri rojstvu malone vseh Kamničanov, ki še niso prekoračili petdesetega leta.

Gospa Uršula je bila rojena leta 1880 v Mali Loki pri Mengšu, kjer je bila njena mati točno 54 let okrajna babica. Kakor mati in starejša sestra, tako se je tudi gospa Uršula z vso vnueno in ljubeznijo posvetila temu poklicu in je leta 1883 abeoilirala v ljubljanski poročnišnici pod primarijem dr. Alojzjem Valento babiško šolo. Dne 28. marca istega leta je mlada, komaj 24 letna gospa Uršula Bolte nastopila mesto kot okrajna babica za Kamnik in Nevle. Tu si je že v najkrajšem času pridobila s svojo spretnostjo, odločnostjo in ljubeznivostjo največje zaupanje, ki ga uživa še danes. Nad 3000 krat je stala ob strani materam ob težki uri in skoro vsi Kamničani, kar jih je bilo rojenih v zadnjih 50 letih, so po svojem prihodu v solzno dolino najprej uživali skrb in nego gospe Uršule. V marsikateri kamniški družini prav vsi: oče, mati in otroci.

Gospa Uršula, ki je neštetim materam nudila svojo pomoč, četudi je sama 9 krat potrebovala podobne pomoči. Od 9 otrok pa se ji trije umrli že v rani mladosti. Po smrti svojega prvega moža se je v drugič poročila z uglednim kamniškim trgovcem in dolgoletnim zaslužnim načelnikom meštanske korporacije g. Koschierjem, ki pa tudi ni dočkal njenega jubileja.

Pri izvrševanju svoje težke in odgovorne službe je ostala jubilarinja okrajna babica do prevrata, od tedaj pa še vedno pogosto išče njene pomoči. Sedaj, ko stopa že v 74. leto, občudujemo vsi njeno še vedno tako krepko postavo in ji s hvaležnostjo čestitamo k redkemu jubileju z iskreno željo, da nam pri izvrševanju svojega izvršenega poklica ostane ohranjena še dolgo vrsto let!

dar glavno pri velikonočni poeziji in brez gospodinj si ne moremo misliti pirhov. Te dni je vesoljni svet preplavljen z velikonočnimi dopisnicami, na katerih so najraz-

ličnejši motivi, toda, žal, priznati moramo, da niso v nobenem primeru ovekovene gospodinjke pri odpiranju pirhov. Izgovor, da takšnih motivov ni, ne drži. Tudi fotografirani so začeli siliti v abstraktne sfere ter več ne vidijo poezije, ki jih tako rekoč dreza v nosova. Reporter se pa tudi ne more dovolj posvetiti prelepi stvarno, st, zato ne more proučevati in izbirati motivov. Gospodinjke naj torej opreste, da jih ni reporter opozoril, naj se zbere pred objektom ter se prijazno nasmejejo.

Prijateljstvo tihotitij je posvečen drugi motiv. Reporter ga je izbral pred vsem zato, da povzdigne zopet naše gospodinjke, ki so mu tako pri srcu. Gospodinjke ljubijo snago in te dni so to najlepše dokazale, ko so izvekle iz stanovanj posteljino in pohištvo. Ubogi reporter je pa moral kljub temu dolgo iskati po vsem mestu ta motiv. Vreme se kisa, kot se pa, spodobiti ob praznikih, zato imajo gospodinjke najlepši izgovor, da jim ni treba iztepati prahu iz posteljnine, če ga miso že prejšnji teden. Na gospodinjke se nihče ne spomni, čeprav bi brez njih ne bilo vesele aleluje. Reporter si zaradi tega šteje v posebno čast, da jim je lahko posvetil toliko pozornosti. Debele pirhe!

Mladinska sokolska književnost

Ljubljana, 15. aprila.

Nešteto krat čujemo na raznih sokolskih konferencah in zborih o pomanjkanju mladinske sokolske književnosti. Navaja se vse mogoče, kako priti do dobre in koristne mladinske književnosti, t. j. knjig in brošur, ki bi našo sokolsko mladež vzgojila v pravem sokolskem in nacionalnem duhu. Mnogo imamo v sokolskih vrstah dobrih in zmnožnih pisateljev, ali nihče od njih še do danes ni izdal knjige ali brošure, ki bi segla globoko v duše in srca naša mlade. Vendar pa se je v zadnjem času pojavilo v sokolski književnosti troje lepih knjižic, ki bodo gotovo vzbudile zanimanje ne le med sokolsko mladičino, marveč tudi med članstvom.

Naš sokolski pesnik in pisatelj brat Engelbert Gangl nam je v marcu izdal kar tri knjižice, ki se odlikujejo po pestri vsebini in zelo okusni zunanji opremljeni. Prva knjižica, ki jo je izdal brat Gangl, je »Mlad sokolski rok« v tej lični knjižici je cela vrsta sokolskih pesnic, tri bodo izborna sužila za deklamacije ob državnih in sokolskih praznikih. Pesnice so lahke, razumljive za otroško dušo ter opremljene s slikami, ki jih je mojstrsko izvršil brat Erbežnik. Tudi zunanja oblika knjižice je lična in okusno opremljena. Papir je fin, tisk razločen, knjižica pa vezana v rdeče platno, kar zunanost še bolj poživlji. Cena knjižice je Din 20.— ter se naroča pri Jugoslovski Sokolski Matici, Ljubljana, Narodni dom.

Druga knjižica brata Gangla je »Sokolski spevi«. Moto knjižice je: Vsem borcem za sokolske ideale bratstva in svobode. Do čim je prva knjižica namenjena bolj sokolski deci, je druga namenjena sokolskemu naraščanju. Tudi ta knjižica je vsebinsko bogata, povečena vsemu slovanskemu sokolstvu ter po izborni sužila pri narodnih praznikih za deklamacije na svečanih akademijah. Kakor prva, se tudi druga odlikuje po lepem tisku in lični zunanji opremljeni. Cena knjižice je Din 30.— ter se isto tako naroča pri JSM.

Brošurica, ki bi jo moral imeti sleheri naraščajnik in naraščajnica, je Ganglova »V sokolskem krogu« že sam moto brošurice: Jugoslovanskemu sokolskemu naraščanju na pot v življenje, pove zadošči jasno, kako naj se naš naraščaj pripravlja za svojo bodočnost. V uvodu poudarja brat pisatelj »Domovina hoče celih mož in krepostnih žena«, nato pa v 16 poglavjih obravnava sokolsko idejo, kakor nam jo je zapustil nesmrtni ustanovitelj dr. Tyrš. Zanimivo je poglavje »Sokolstvo in vera«, kakor je izraženo v »Potih in ciljih SKJ ter nato sledeča »Molitve«. To moitev naj bi dobro prečitali naši jugoslovanski škofje, in potem ne bi več gonili one obrabljene fraze o protiverskem in brezverskem Sokolstvu. Na kraju brošurice pa je »Poslanica sokolski mladini«, ki v 12 odstavkih daje navodila za pravo sokolsko in pravno življenje. Brošurica stane komaj Din 2.— in se naroča pri JSM.

Vse tri sokolske edicije toplo priporočamo našim sokolskim mladim, pa tudi ostalemu članstvu, manjkati pa ne sme v nobeni društveni knjižnici ter mora romati iz rok v roke. Brate društvene prosvetitarje bratsko pozivamo, da takoj izvršijo svojo sokolsko dolžnost in naročijo knjižice za mladino, ki bo našla v njih ne samo razvedril, marveč tudi koristi. — J. H.

Ostani in ostani

član Vodnikove družbe!

Poverjenikom, članom in prijateljem VD

Ljubljana, 15. aprila.

Dne 27. marca je občini zbor Vodnikove družbe odobril naslednji književni program za leto 1933 in sicer:

1.) Vodnikova pratika za leto 1934, ki bo vsebinsko obilna ter bogato ilustrirana.

2.) Roš Fran: »Zvesta četec. Povest bo kakor nalašč za prihodnje leto, ko se bo ves svet spominjal 20letnice izbruha svetovne vojne. Pisec opisuje predvojno celjsko mladino, iz katere sta zrasla tudi Malgaj in Puncer, njeno življenje, nje vzore in boje, pa tudi njeno pot čez Kalvarijo vseh front tja do Koroške ofenzive po osvobojevanju. Povest je spisana poljudno in živahno.

3.) Waschietova Ilika: »Vražje dekle. Povest nas vodi z Valvazorjem na Vagensperk v Smartno pri Litiji, v tedanjo Ljubljano in naposled v Krško, kjer Valvazor dovršuje svoje delo in življenje. Pisateljica nam živo in napeto slika takratne kulturne razmere.

4.) Mue Ivan: »Moja pot skozi Sibirijo«. Preprosti slovenski vojak, ki je v družbi tujih sopotnikov potoval skozi Sibirijo, Kitajsko in Japonsko, opisuje svoje zanimive doživljaje in svojo usodo. Knjiga bo ilustrirana.

Ta lep in mnogo obetajoči družbeni književni program naj Vam bo gg. poverjeniki v spodbudo, da greste a podvojeno silo na delo za Vodnikovo družbo. Preglejte svoje nabiralne bloke! Obiščite lanske člane, ki še niso obnovili svoje prijave za tekoče leto! Gg. poverjeniki, skušajte po možnosti dvigniti število članstva v svojem okolju! Člani in članice družbe izbirajte v krogu svojih znancev in prijateljev vsako priliko ter agitirajte za pristop k Vodnikovi družbi! Deviza stare garde članov Vodnikove družbe naj bo: pridobiti moram v tekočem letu vsaj enega novega člana naši dični družbi, ki nam bo letos poklonila tako lep književni dar.

Vsem svojim gg. poverjenikom, članom in prijateljem želi Vodnikova družba vesele aleluje!

Velik požar na Homcu

Radomlje, 13. maja.

David okrog 3. zjutraj je na nepojasnjem način izbruhnil požar pri posestniku Alojziju Repniku na Homcu. Goreti je začelo v šupi, ožgen je uničil vso šupo, kaščo, hlev, svinjak, svinjsko kuhinjo, vse poljsko orodje, dva para konjske opreme in več drugih stvari. Zgorela sta tudi dva prašiča.

Pri gašenju se je posestnik Repnik hudoponesrečil, zadobil je nevarne opekline po rokah in po nogah in so ga morali prepejati v ljubljansko bolnico. Prav tako je bil opečen tudi njegov sin Ciril, opekline so pa lažjeja značaja in je lahko ostal v domači oskrbi.

Močan veter je zanesel ogorek na posestvo posestnika Primoža Prešerna, kateremu je zgorel dvojni kozolec, gospodarsko poslopje s podom itd. Repnik ima 45.000 Din, Prešeren pa 60.000 Din škode. Dočim je bil prvi samo malenkostno zavarovan, je drugi večinoma krit z zavarovanjem.

Na kraj požara so takoj pritekli gasilci iz Radomlje in nemudoma začeli gasiti, za njimi so pa prispeli še gasilci s Homca, iz Duplice, z Vira, iz Bonačeve tovarne, Mengša in Domžal. Gorelo je do 5. zjutraj, nato se je pa združenim gasilcem posrečeno ožgeni pogasiti. Vzrok požara kot rečeno ni znan, domnevajo pa, da je zažgala zlobna roka.

Velesenzacija!

PREMIERA VELENAPETEGA FILMA ATRAKCIJ IN PUSTO-LOVŠČIN

JONNY

ukrade Evropo

V glavni vlogi:

HARRY PIEL

Predprodaja vstopnic v nedeljo in ponedeljek od 11. do 1/13. ure. Predstave oba praznika ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer.

Zvočni kino IDEAL

Dnevne vesti

— Velikonočna čestitka srbskega patrijarha, Srba, patrijarh Nj. Sv. Varnava je poslal banu in prebivalstvu dravske banovine tole velikonočno čestitko: »Gospod ban, Vam in prebivalstvu podrejene banovine prisojnim čestitavo za praznik nad prazniki, za svetlo Kristusovo vstajenje, pozdravljajoč Vas z veselimi pozdravi: Kristus je vstal!«

— Iz sodne službe. Pri okrožnem sodišču v Novem mestu je imenovana za kancelistko Anica Avsec, zvanica I. položajne skupine. Upokojen je Ernest K. n. o. l., oficijal sreskega sodišča v Novem mestu.

— Iz banovinske službe. Imenovani so za tehničnega višjega pristava 6. položajne skupine pri tehničnem oddelku banke uprave v Ljubljani tehnični višji pristav VII. skupine inž. Evgen Poniž, za banovinskega uradniškega pripravnika pri tehničnem oddelku sreskega banstva Marihor levij brez banovinskih pogodbenih telnk Branko Bartol in za primarija pri javni bolnici v Murski Soboti zdravstveni svetnik pri državni šolski polikliniki v Beogradu dr. Vladimir Brezovnik. Sprejeta je ostavka, ki jo je podal na banovinsko službo banovinski zdravnik združene zdravstvene občine v Cankov dr. Janko Kalan.

— Velikonočne počitnice na osnovnih šolah. Kraljevska banska uprava objavlja, da trajajo velikonočne počitnice na osnovnih šolah od 13. do vsehga 23. aprila. Dne 24. aprila bo zopet reden pouk.

— Razpisana zdravniška služba. Državno zdravnišče za tuberkulozo v Topolščici razpisuje službo zdravniške pripravniške. Prošnje je treba vložiti do 30. t. m.

— Poroka. Na veliki ponedeljek se poročijo v Ljubljani trg. sodnik znanje ljubljanske tvrdice I. C. Mayer g. Ivo Mejač s hčerko splošno znanega veletrgovca iz Mokronoga g. Srečka Širojca gđe. Vlasto. Novoporočencema želimo obilo sreče!

— Prva državna higijenska razstava v Beogradu. Jugoslovensko društvo za zaščito narodnega zdravja priredi 19. avgusta do 20. septembra prvo vsedrjavno higijensko razstavo, ki bodo na nji sodelovale vse pokrajine države. V ta namen so bili ustanovljeni po vseh banovinah odbori, ki bodo zbirali gradivo za razstavo. Razstava bo nameščena deloma v prostorih beograjske tehnične fakultete, deloma pa na prostem in bo obsegala v obeh delih vse panoge zdravstva in higijene. Razstavni prostori bodo na razpolago po ceni 80 do 300 Din za kvadratni meter. Za prevoz materiala je dovoljena polovična cena. Za podrobnejše informacije o komercialno propagandnem delu razstave se je obrniti na banovinski odbor dravske banovine, (Higijenski zavod v Ljubljani) ali pa na tajnika ZTOI dr. Jurija Koceta. Prijave za razstavo je treba poslati čimprej.

— Razpisana služba. Delavska zbornica v Zagrebu razpisuje mesto referenta za statistiko. Prošnje je treba vložiti do 30. t. m.

— Češkoslovaški Narodni dom v Zagrebu. V četrti zvečer se je vršil v Zagrebu občni zbor JČ lige, ki je pokazal, da je delo za kulturno zblizanje med nami in brati češkoslovaški tudi v Zagrebu zelo živahno. Češkoslovaška je zgradila v Pragi za jugoslovanske študente dom, ki je veljal 6 milijonov, JČ liga v Zagrebu pa namestila zgraditi s pomočjo nekaterih drugih organizacij češkoslovaški Narodni dom. Akcija za zgraditev doma je bila pokrenjena že leta 1930.

— Velikonočni pozdravi slovenskih fantov iz Hercegovine. Slovenski fantje, podčastniki I. polka trdnjavske artiljerije iz Boko Kotorske, žele vsem bralkam in bralcem »Slovenskega Naroda« vesele velikonočne praznike: naredniki Alojz Klopčič iz Kokošnji pri Domžalah, Avgust Fekonja iz Ljutomer, in Jurej Ljubič iz Ljubljane, ter podnaredniki Franjo Mihelič iz Ljubljane, Vlado Jocič iz Kranja, Ivan Korkal iz škofoje Loke in Hubert Brodnjaider iz Maribora.

Adria prasek je boljši

— Poziv književnikom in umetnikom. Klub hrvatskih književnikov in umetnikov v Osijeku priredi vsakega drugega v mesecu od 20.30 dalje književno umetniški večer in želi, da b se naši književniki in umetniki, ki jih zanese pot v Osijek, udeleževali teh večerov. V zvezi s proslavo 25-letnice svojega obstoja namenja klub pridrediti v veljem obsegu kongres književnikov in umetnikov. Zato je dobro, če se naši književniki in umetniki že zdaj med seboj spoznajo. Književnik in umetnik, ki jih zanese pot v Osijek, naj svoj prihod pisмено javijo klubu nekaj dni poprej.

— Kolo jugoslovanskih sester v Ljubljani. Naznanja vsem, ki si žele počitka po mladi na morju, da otvorijo svoj krasni »Dečji dom Fr. Tavčarjeve« v Kraljevi — tetos začetkom maja do koncem junija. Dom ima lepe sobe, jedilnico in krasno teraso; morsko kopališče doma. Za odrasle je vasa oskrba, hrana in stanovanje 35 Din dnevno; za otroke po 25 Din; Za časa počitnic pa bodo v juliju in avgustu po štiri tedne dečje kolonije pod skrbnim nadzorom Kolašic. Takrat stane vsa oskrba za posameznega otroka (dijaka) in se vožnja tja in nazaj po 700 Din mesečno. Pisemne prijave na naslov: Kolo jugoslovanskih sester v Ljubljani, — Rimška cesta 9 (priliježe). Ustmeno ob četrtkih od 16.—17 ure istotam.

— Iz »Službeni list«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« številka 31. z dne 15. aprila objavlja zakon o konvenciji o uredu tje trgovinskih terjatev s pobotom med kraljevino Jugoslavijo in Belgijo-luksemburško gospodarsko unijo, popravke k proračunu izdatkov in dohodkov dravske banovine za leto 1933/34. naredbo banske uprave o podpiranju brezposelnih in pobijanju delamrznosti, naredbo o nameščanju zapreženja gozdnih čuvajev v dravski banovini, objave banske uprave o pobiranju obdnih trošarin v letu 1933 in izpremembe v staležu banovinskih uslužbencev na področju dravske banovine.

— Za mrtve proglasi. Okrožno sodišče v Celju je uvedlo postopanje da se proglase za mrtve delavce v Drenčnem Rebru Florjan Sarp, rudar v Lohak-Trnovlje, Ivan Kostanjevič, posestnik v Trzinem,

Anton Novak, posestnik v Trzinem, Rok Pociog, delavec v Razborju, Ivan Milina, delavec v St. Lenartu pri Hraščniku, Franc Meglič, rudar v Lohak-Trnovlje, Anton Razpotnik, posestnik v Črmožah, Matvez Jus in posestnik v Irju Simon Herhaus.

— Živalske kužne bolezni v dravski banovini. Po stanju z dne 10. t. m. je bila v dravski banovini svinjska kuga na 9 dvorcih, svinjska rdečina na 9, steklina na 4, in v 1 primeru, gnloba čebalne zalege na 2, konjske garje na 2, vrančni prisad na 1, in ovčje garje na 1.

— Prodaja konjskega goveda se bo vršila potom licitacije dne 27. t. m. pri komandi dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani, Rimška cesta št. 22. Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogojl pa pri isti komandi.

— Po obrtniških bojih. V nizu mnogobrojnih tožba, ki so jih rodili boji za skupne in ločne zbornice, je bila te dni pred ljubljanskim sodiščem razprava proti g. Pičmanu, voditelju skupine za ločne zbornice, na tožbo tajnika ZTOI g. dr. Jureta Koceta zaradi klevete, ki je izšla v glasilu Pičmanove skupine »Obrtnik«. Med drugim je bilo pri razpravi tudi ugotovljeno, da se obtoženi g. Pičman ni mogel braniti za del obtožbe, ker mu ni bila dostavljena vsa obtožba. Zato se je razprava o samo le o prvih točkah obtožnice, zadnjo točko je pa moralo sodišče zavrniti. Pri razpravi je bil g. Pičman obsojen po paragrafu 52 tisk. zakona za prvi del obtožbe na 800 Din ali 8 dni zapora, za drugi del tožbe na 300 Din ali 5 dni zapora in na 500 Din odškodnine zasebnemu tožniku, na objavo sodbe v »Obrtniku« in na povrnitev dveh tretjin stroškov zasebnemu tožniku. Tako obtožbenec, kakor tožnik sta se pritožila.

— Zdravstvene poljudni mesečnik »Zdravje« je te dni stopil že v 9. leto, odkar izhaja. Čeprav se je 1. številka nekoliko zakasnila, vendar je gotovo razveselila vse naročnike, ker je tako lepa po opremi in tudi vsebini. Le malokatera naša revija je tiskana na tako finem papirju, isto pa lahko rečemo o sijajni opremi, ki je delo našega priznanega slikarja in grafika Ela Justana. Pračlovek na naslovnih strani ne opozarja, da je vir vsega zdravja priroda in prirodno življenje, razen tega je pa Elo Justin okrasil list z najlepšimi vinjetami in inicialkami. Za programatičen uvodom urednika dr. Iva Pirca pše dr. Karel Petrič »Nekaj resnice o rak«, a dr. Fran Gštel o alkoholizmu, povzročitelju bolezni. Koristi rastlinske prehrane nam pred očujeta Blanka o dobrotah salate in o sedju kot zdravilnem sredstvu, a tudi sportnik bo našel v listu vsa navodila za svojo dijetlo. Prav zanimiv je članek o »Skrbustvu javencev in vajen v Avstriji«, z domačimi higijenski mi razmerami nas pa seznanja »Glasnik higijenskih ustanov«. Ker odd čna revija velja le 30 Din na mesec, se bo gotovo še bolj razširila, saj je potrebna vsaki hiši.

Kdor hoče pristno vince

**piti,
Ta mora v „DAJ-DAM“
priti!**

Pristna štajerska vina čez ulico že od Din 8.- naprej. — Postrežemo tudi na dom! Kličite telefon 2308!

1912

— Nov grob. Davi je v bolnici po dolgi in mučni bolezni preminul g. Josip Luštek, policijski podnadzornik pri policijski upravi v Ljubljani. Pokojnik je bil dolga leta uslužben v krmalnem uradu, bil je vreden in vzoren uradnik, dober in koncilijanten tovarš, ki ga je spoštoval vsak, kdor ga je poznal. Pogreb bo v ponedeljek ob 17.30 iz deželne bolnice. Bodi pokojniku ohranjen blag spomin. Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

— Od Z. S. D. B. smo prejeli z ozirom na razna vprašanja sledeče pojasnilo. Takša na šoferske legitimacije znaša za leto 1933 za poklicne šoferje Din 50. Za eventuelno nepopravljeno takšno preteklega leta pa se mora plačati Din 100. Tajnik. 258-n

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo stanovitno, večinoma jasno in zmerno toplo. V južnih krajih naše države je bilo lepo že včeraj, pri nas se je pa vreme še kisalo in ponoči je celo nekotično deževalo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 20, v Skoplju 19, v Beogradu in Sarajevu 18, v Zagrebu 17, v Ljubljani 13.4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 773.1, temperatura je znašala 6.7.

**ZVOČNI KINO »SOKOLSKIDOME«
v šiški (za mitnico) Telefon 33-87**

Srčkana Martha Eghert in Georg Alexander v opereti lepih melodij

„ZAROČENKA — VDOVA“

Predstave: Vel. nedelja ob 3., 5., 7. in 9. uri Vel. ponedeljek ob 3., 5., 7. in 9. uri

PRIDE! FRIDERIKA PRIDE!

— Junak noža. V ruski baraki ob Masarykovih cestah se včeraj sprla in spopadla 44letni brezposelni delavec Valentin Knez in 27letni brezposelni delavec Leopold Podobnik. Med prepričim je Knez Podobnika z nožem večkrat sunil in ga ranil na obeh rokah. Podobnik je pa svojega nasprotnika opazil s topim predmetom po glavi. Oba sta morala v bolnico. — V četrti zvečer so na Muljavi neznanji fantje napadli posestnikovega sina Leopolda Kutnerja in ga poškodovali z nožem na levi roki. — Istega večera je bil tam tudi napaden 39letni posestnik Stefan Semrov, ki ga je neki Anton Rus z nožem obdelal po rokah, na glavi in po hrbtu. Tudi ti dve žrtvi junakov noža so morali prepejlati v bolnico.

— Nesreča. Iz Spodnjih Pirnič so pripeljali včeraj v bolnico 4letnega Julčka Ježka, posestnikovega sina, ki je imel zmečkane vse prste na levici. Otrok je doma po neprevidnosti zašel na pod, kjer je vstalil roko v mlatinico.

— Smrtna obsodba v Gospiču. V Gospiču se je vršila v četrti obravnavi proti 25letnemu Milanu Grijanu iz Vrhnove zaradi roparskega umora. Grijan je bil obso-

jen na smrt na vešalnih. Pred dvema mesecema je ubil v vasi Doljane s sekuro Pero Lukičiča, ki je pri nji našel samo 40 dinarjev. Njeno truplo je skril in ko se je vračal domov, je veselo prepeval.

— Smrtna nesreča. Včeraj zjutraj so našli v Zagrebu mrtvo 23letno služkinjo Ano Weber, ki se je zastrupila s plinom. Ležala je oblečena na trebuhu na postelji, v kuhinji je bil pa plinovod odprt. Prvi hip so mislili, da si je končala življenje, pozneje se je pa izkazalo, da gre za nesrečo.

— Pri želodčnih težkočah, zgagi, zmanjšanem občutku za tek, zapeki, pritisku na jetra, tesnobi udov, zaspanosti povzroči kozarec »Franz Josefovce« grenčice takojšnje poživljanje zastale prebave. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel slave »Franz Josefovce« vodo kot važen pripomoček proti grži, kakor tudi želodčnim obolenjem, ki nastopajo v zvezi z mrzlico.

Iz Ljubliane

— Ij Velike dni imajo ta teden tudi naši berači. Vel so na nogah, stalni in prigodni. Včeraj so si oprali malhe oni, ki si ne pušče kratiti pravice beračenja ob petkih, a med njimi je bilo tudi precej velikonočnih beračev, ki bi radi naberačili nekaj »dinarčkov za »pirhe«. Nekateri med njimi so se pritoževali, da ne dobe pred veliko nočjo stalne podpore, ki jo prejemajo ubožni navadno 15. v mesecu. No, pa so si pritisnili na kljuko. Mislili so, da so ljudje pred veliko nočjo bolj usmiljeni ter darežljivi. To da mešani se te dni zaklepajo celo pred prijatelji, pa bi se ne pred berači...

— Ij Ureditve okolice florijanske cerkve meščani občudujejo že dalje bolj. Posebno jim je všeč kip Janeza Nepomuka, ki so ga nedavno postavili med portal prejšnjih glavni cerkvenih vrat. V ozadju so tudi že lepo urejeni koti ob cerkvi, zasadi so okrasno grmičje in tla pokrili z rušili. V razširjenem delu ulice, ob cerkvi so zasadili tudi nekaj dreves. V ozadju cerkve so postavili med njo in hišo kamenit stebel za svetilnik. V splošnem napravi ureditev že zdaj dober vtis, čeprav še niso končana vsa dela.

**BAR-BUFFET KOŠAK,
LJUBLJANA, Prešernova ulica**
Priporoča svoj cvček (čez ulico Din 9.—), kakor tudi svoja prvovrstna bela vina.

— Ij »Klie pragozd« ali »Trader Horne« je naslov velikonočnemu sporedu ZKD v Elitnem kinu Matica. To je eden najpomembnejših filmov iz osrčja divje Afrike, ki je bil posnet z življenjsko nevarnostjo. Prikaazuje nam vse lepoto in romantiko Afrike, strahote džungle, borbo z divjimi zvermi itd. Kdor še filma ni videl, naj ne zamudi izredne prilike. Film bo predvajal oba praznika ob 11., od torika do četrtka pa ob 14.

— Ij Majhna sesacija v ljubljanskem radiu bo gotovo za vse abonete Saljapinoveto. Na oba praznika bo radio ob 13. oddaljal pesmi slovitega ruskega basista iz velefilma »Don Quichotte«. Premijera znamenitega filma bo jutri v kinu Matica.

— Ij Borza dela v Ljubljani išče za takoj krojača za krojno šolo, tesarja, plekarja, kolarja, lesostrugarja in tekstilnega barvarja-prodajalca. Interesenti dobe informacije pri omenjenem uradu.

— Ij Društvo Soča, Iset na Sv. Jošt pri Kranju v ponedeljek 17. t. m. Odhod ob 5.10 s turističkim vlakom in nazaj. Prosi se za točnost. Poleg društva vabljani tudi prijatelji »Sobec«. Za zabavo jamči izletniški odesk.

— Ij Sokolsko društvo štepanja vna že li svojemu članstvu, naraščajo in deci kakor tudi njih svojem veselju velikonočno. Obenem vabj članstvo na širši sestanek. Vadi bo v torek 18. aprila ob 20. uri v telovadnici. Zdravo! Uprava. 257-n

— Ij Kamnosečstvo Alojzji Vodnik, Ljubljana, Kolodvorska, odpravlja radi velike zaloge nagrobne spomenike pod izredno ugodnimi plačilnimi pogoji, tudi na hranične knjižice. 21-t

— Ij Udeležite se Kodakovega natečaja z vašo najlepšo velikonočno fotografijo. Razpis brezplačno v drogeriji Gregorič, Prešernova ulica 5. 254-n

— Ij Ljutomerški mozer toči čez ulico pri odjemu 3 litrov po 6.— Din. Jeločnik, Rožna dolina. 259-n

— Ij Umrla se v Ljubljani ob 7. do 13. t. m. Znan Katarina, 80 let, Bohoričeva ulica 11; Juvan Pepca, 34 let, žena posestnika in klobučarja, Domžale, Ljubljanska cesta; Ogorlec Jože, 81 let, bivši mestni delavec, Rimška cesta 10 pr.; Petrič Leopoldina, 54 let, šivilja, Vidovdanska cesta 9; Snaj Anton, 68 let, posestnik, Ižanska cesta 148; Oblak Kreta, 42 let, uradnik pivovarne »Union«, Krstejeva ulica 3; Hayne Josefina, 60 let, učiteljica v p., Zarnikova ulica 15/1; Malover Ivan, 71 let, bivša služkinja, Poljanska cesta 16; Vrhovnik Jože, 45 let, posestnik, Strazišče 57. — V ljubljanski bolnici: Grošelj Terezija, 62 let, poljska dinarica, Brezovica 3; Burger Keenija, roj. Beleteki, 42 let, žena mehanika, Cesta na loko 26; Starin Ana, 46 let, dinarica, Biške 2; Felber Irma, roj. Pechmann, 47 let, žena trgovskega potnika, Sv. Petra nasip 41; Osterc Anton, 81 let, mestni nadzornik v p., Potokova ulica 8; Rašič Mihael, 73 let, delavec, Javornik, baraka 55; Kocmur Anton, 41 let, mžarski mojster, Spodnje Brezovo 23; Hočevar Avgusta, 2 in pol leti, hči kovarja, Rašica 11 obd. Loka, brez Laško; Janša Ivana, 54 let, bivša služkinja, Poljanski nasip 52; Zupan Ana, 1 leto, hči delavke, Gradec 58, brez Litija.

Iz Kamnika

— Tujekoprometno društvo je izdalo lepo propagandno brošuro o Kamniku. Brošura obsega 10 strani in je natisnjena v 10.000 izvodih. Tekst je primeren, slike pa prav presrečne. Del stroškov je krit z inzerati kamniških tovar. trgovin in restavracij.

— Občni zbor SK Kamnika bo v petek 21. aprila v kavarni pri Kosaku, občni zbor »Lira« pa 26. aprila v Citalinju.

— Smatram ponovne napade za histeričen izbruh naivne zlobnosti in zaplan-karske pobalinstva, na katero ne bom odgovarjal vse do tle, dokler ti junaki zapletnih metod ne pridejo na dan s svojimi imeni. Javnost jih je že obsodila po zasluženju, saj so si spricavalo svoje vrednosti sam napisali več kot dovolj točno. — I. Zika.

Staršem in otrokom v preudarek

Izletniki, ne pustošite narave in pokončavajte cvetja!

Ljubljana, 15. aprila.
Pomlad je prišla v deželo, in cele procesije se vspilejo na naše krasne hribe in gore. Saj izletnikov niti pozimi nikjer ne pogreša vztrajni turist, ali zdaj, ko cveto telohi, vetrnice, zvoncek, trobentice, mačice in še toliko cvetk in celo grmov — tudi marelice že nosijo bujno ovetje — zdaj, ko se odevata hrib in log v barve in dehteče pajčolane, zdaj se poganjajo vkrabe celo najhujši filistri in filistrke. In še jate otrok vodijo s seboj!

Tako lepi so naši hribi, tako krasne naše gore, da zvajljajo nase celo najbolj zagrizene ovčkarje, tarokiste in šahiste. »Na gore, na gore, na strme vrhe! Tja kliče in miče in vabi srce!« Stara pesem, a zopet aktualna, kakor kažejo procesije. Ali pravi turist je žalosten teh procesij in, če le more, zbeži od te pomladanske družbe. Počuti se namreč kakor bi bil zašel med roje koblice, ki uničujejo vse, kar je cvetočega ali brstečega, ali kakor bi padel v vinskih družbo, ki kriči, razgraja, tuli, vriska, se krochota, cvili ali »poje«...

Moškim — filistrom cvičkarjem, kartadem in šahistom — se strašno mudi na vrh; po najkrajših potih ali kar po travi in skozi gozd lomastijo, brž, brž, zakaj mudi se jim v — krmo ali kočo. Hité, da ne zamudé, da jim drugi ne zasedejo prostor. Čaka za mizo... Zakaj tista miza v krmi ali v koči je vendarle njih poglavitni cilj!

Zenske s otroki pa lazijo za njimi počasi, zakaj njih cilj in smoter izleta je — trgati rož in lomljenje cvetočih grmov! Pa teptajo travo, trgajo teloh, vetrnice, zvoncek, trgajo in trgajo jih, da vlačijo cele butare in nosijo šopke, ki jih odklepa jo kar z obema rokama. Resen človek se čudi in se vprašuje: kaj bodo storili s temi težkimi butarami več in z ogromnimi šopki? Ali jih pobjejo prodajat ali pa jih res ponese domov? Od kod imajo toliko vaze? — Pa tako vpraševanje se izkaže kmalu jalovo. Zakaj vsi poti so posuti in nastlani z izgubljenimi cvetkami in vejicami. Vsaj polovico svojega ropa ti civilizirani divjaki pomečejo hitro proč, pogube in pohodijo!

Brez pameti in brez srca so ti moderni roparji — zenske in otroci. Le delajo se, kakor bi ljubili naravo, cvetje, drevje, vonj in barvo, — v resnici jim je le za okrutno zabavo in za trenutno lakomen plen. Nič se jim ne zdi škoda, da uničujejo lepoto, da pustošijo trato in gozd, da kradejo naruri najlepši kras. Nič ne pomislijo, da pridejo za njimi še drugi izletniki, ki bi tudi radi gledali pobočje, vse posuto s cvetjem.

Turist, ki gleda take barbarje na šmarni gori, na Katarini ali na Gotici, vse preobložene z natrganimi cvetjem in brstjem, si želi samo nečesa: zakona, ki bi tako ropanje strogo kaznoval, redarjev, ki bi take škodljivce s pendreki krotili, orožnikov, ki bi te ženske in dame z njih otroki ter z vsem plenom vred odgnali naravnost v ječo! Ali pa naj bi jih posadili na sramotni kamen.

Človek zlasti stvni nad stvostjo in brezčutnostjo mater, ki tako neovpljče slabo vzgajajo svoje otroke, da same vpi. do dece openjajo naravo in uničujejo živa rastlinska bitja. Tudi cvetke živé in se radujejo solnce, krasé zemljo, redé žuželke, dajejo medu čebelar in so užitek človeškega očesa in lepe duše. In njih otroci, ki jih posemamo ali celo na materin poziv: »Le trgaj rožice!« — pustošijo gozd in trato brez misli in čustva, ti otroci bodo nesrečni, zakaj gotovo je, da njih srca po taki šoli nikoli ne bodo vzcvetela in vzbrstela za lepoto in dobroto...

Kmalu se zagrne naša divna Golica v pajčolan smehobelih narcis. In kmalu se zapode njanjo divje trope filistrskih roparjev in roparic! Cele skladalnice narcis bodo zopet vlačili, jih izgubljali in pohojali. Pa celo na Triglav se zalote množice, ki bodo z mongolsko okrutnostjo stikale, malkar tudi z nevarnostjo za življenje, za planinkami in drugimi redkimi umotvorci matere narave. In te množice bodo kričale, tulile, cvilele, da bo groza in sramota...

Zakaj »pristne« Slovenec mora tuliti, vriskati ali cviliti, kadar je vesel in uživa svojo »sproščenost«. (To je najnovejša beseda našega slovjarja, ki jo mora uporabljati vsak pisatelj, pesnik ali novinar, ki hoče veljati za sodobnega!) Vsak »pristenc« Slovenec, kadar ima pol literčka v želodcu, mora peti, pa naj je v krmi, v kavarni ali na hribih ali sredi ljubljanske ceste. Skratka, »sproščen« Slovenec kjerkoli in kadarkoli tuli, cvili, razgraja ali »poje«. Ob nedeljah in praznikih zvečer pa vtihi nož ali poleno ter kolje in pobija... To je resnično »samosenčnost«, ki je tudi moderno in sodobno...

Zato pa se nas boje celo živalce in zverine! V Benetkah so krotke cele jate golobov, ki sedajo ljudem na ramena in na roke ter se dajejo krmiti; na Dunaju in v Gradcu imajo krotke kose in ščinkovce, ki iščejo mirno hrane sredi parkov in se dajo krmiti iz roke. V Gradcu imajo celo krotke verovice, ki se ne boje nikogar. In takih mest je še cela vrsta. Tam pač ljudje niso »pristenci«, nego so — z otroki in žen-skami vred! — kultivirani. Tam zares ljubijo naravo, rastline, cvetice, živali in zverine; tam ljudje sami ščitijo parke, nasade in vso živad v njih. In nihče ne tuli, ne cvili in ne »poje«...

Take misli sem gojil, ko sem se pred, zadnjo nedeljo vračal s Šmarne gore. Bil je prekrasen, topel solnčen dan. A vračal sem se žalosten in ogorčen! Zaradi celih procesij pristnih, sodobnih Vandalov. In zato sem tole napisal.

Škajno pa mi je prišel v roko lep in

dober vojaški list, in v njem sem našel prav te misli, ki me mučijo že več let. Tu sem zvedel, da skrbí mesto Gradec za javnimi napisi za vzgojo prebivalstva in ga poučuje, kako naj ljubi in uživa naravo, ne da obenem uničuje rastlinje in živali ter ne da tuli, razsaja in cvili, kadar je »sproščen«. Dovoljujem si, da priporočam tudi našemu magistratu, vsem županom in še posebej našemu Planinskemu društvu: posnemajte Gradec!

Dotična vzgojna pesem v Gradcu se glasi v izvrstnem Vladimirovem prevodu takole:

Ni potrebna kot brez glave
ti teptati žita, trave;
če bi treba jo bilo,
kmetič sam bi storil to!
Če si trgaš rože krasne,
ti to čisto nič ne hasne;
brez glavé bedaki le
lepši so, a rože ne!
Saj na grmu brez težkoče
uživa kras in vonj, kdor hoče;
je nikar ne glej z roko
kar lahko stori oko!
Če si vlatkneš cvetico dva
za klobuk, se ti poda,
več le vol si jih nagradi,
ker jih za želodec rabi.
Pusti v miru vsako bitje,
čigar te zanima žitje,
in zapreli ga ne smeš,
niti če mu dobro čest.
Če zagledaš srno kje,
hitro jeziki za zobé;
tebi se pač lepša zdi,
kakor srni zdi se ti.
Cevlji, veš, živali so neznanji,
a črepinja noge rani!
Če ne gre ti v glavo to,
pa črepinjo zbij z roko!
In zaviti, čuj, pri nas
gozdu niso nikdar v kras.
Polne nosil si lahko,
prazni pa še lažji so.
In nikar ne vpij po poti;
gozdni mir se namreč moti,
če odnema kril glasen:
»Kdo te je, o gozdi krasan...«
Če ti pride kdo nasproti,
ali gre po isti poti,
sodi naj o tebi vsak,
da si človek, ne divjak!

Mentor.
Ali ni tmenitna ta pesem? Nič ne de, če je izposojena. Zakaj bi se ne učili od drugih, česar sami ne znamo? — In priznamo: v marsičem smo še za kuno v svoji nekulturni pristnosti!

Ljubljancem, očetje in matere, zdaj na pomlad, pred izleti v hribe, čitajte to graško pesnitev sebi in svojim otrokom! In lepo prosim: ravnejte se po nji!

Protea.

Iz Novega mesta

— Izlet na Plitvice. Na veliko nedeljo ob pol petih zjutraj odpeljeta dva avtobusa novomeške izletnice izpred rotovža na Plitvice, kamor dosepejo kmalu po deseti uri dopoldne. Ker je še nekaj mest prostih, naj se reflektanti brez predhodnega naznanila zbere kar zjutraj pred rotovžem.

— Zgodaj je treba prileti. Zgledu delavne domačega SK Elana, ki prireja skoro vsako nedeljo nogometne tekme, slede naši bodoči tekmovalci ter si že sedaj medsebojno napovedujejo tekme. Tako so se pred dnevi spoprijeli v nogometu gimnazijki prvošolci in petorazredniki z osnovne šole. In so slednji gimnazijce zmagali z rezultatom 2:1.

**Advokat
Bučar Josip**
naznanja,
da je prevzel pisarno pokojnega g.
dr. Furlana Antona
odvetnika
v Novem mestu, Ljubljanska c. 15.

— Na kmetijski šoli na Grmu se pred dnevi objavljene spremembe niso decela izvršile. Odšel je strok učitelj g. Anton Plego v Ljubljano, sicer pa ostane do nadaljnjega vse pri starem. Sreski kmetijski referent g. Karel Vrisk bo le vsled pomanjkanja učnih moči predaval na kmetijski šoli sadjarstvo.

— Problemi moderne pedagogike je naslov predavanju, ki ga bo imel v okrilju kluba dolenskih visokošolcev akademik g. Ivo Pirkovič v četrtak 20. aprila zvečer v telovadnici osnovne šole. Vstopnina bo prosta in so vabljeni vsi in vsakdo, ki se zanima za to pereče vprašanje. Vsega priznanja vreden je ta pokret naših akademikov.

— Težka nesreča. Pekovski vajenec Franc Belev se je v Gotni vasi obesil na neki tovarni avto. Ko je avto brzino povečal, je fant odskočil in obeljal na cest; s razbito glavjo in zlomljeno nogo. Nesreča, nega so odprnili v bolnico. Avto jo je med tem popihal.

— S poda je padla na gnojni koš Fran. čiska Ljubi, dekla v Dravskem mlinu v Bršljnu. Obležala je nezavestna. Zdal je v domači oskrbi.

— Medvedarji so v začetku tega tedna dvignili novomeško mladež. Prišli so od Brežic in odšli proti Ljubljani. Imeli so celo menažerijo medvedov, opic, morskih praščekov in papig. Ko smatnih rogoviležev so se konji tako bali, da bi bilo v Bršljnu in v Kandiji pred Windischarjem prisko kmalu do težjih nesreč.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

Sodobna mladina in njena stremljenja

Ni vse slabo, kar opazamo na naši mladini — Zavladati mora prava duhovna kultura nad fizično

Ljubljana, 15. aprila.

Stari niso mogli nikdar razumeti mladine, zdaj se pa zdi, da je še večji prepad med odmirajočim in nastajajočim svetom. Med sodobno mladino in njenimi roditelji Starejši dešče obupujejo nad sodobno mladino ter se vprašujejo, kaj bo iz nje. Usmerjajo na mladino skoraj povsem enako v življenje, kot se lo predniki že stoletja. Zastavljajo ji ideale, govorijo o vzvišenih ciljih in nalogah, ki so jim najpogostejše v življenju, uče jo neštetih potrebne in »najtežnjive« za življenje, skratka, vzajajo jo po skoraj povsem nespremenjenih metodah kot so učili same, po metodah, ki imajo nedvomno toliko hibi, kolikor prednosti. Da, vse je tako v tem pogledu, kot je bilo nekdaj, le mladina se je spremenila ter ni več dovzetna za preživetne stare vzgojne metode in ne navdušuje se več tako za stare vzore, kot so se včasih njeni predniki. Zaradi tega so začeli obsojati mladino. Ona se ne zagovarja, rase ter se razvija ne glede na vse vzgojne metode in na obsojce.

In ali je mladina res slaba, ali res ni več vneta tako za dobro in lepo, kot je bila včasih? Starim se zdi brezpomembno razpravljati o tem. Nekateri trdijo, da je vplivala na mladino demoralizirajoča vojna s svojimi posledicami. Češče se govori, da je bila mladina med vojno prepustena preveč sama sebi. Po vojni se je pa začel razkorak v družinskem življenju, nakar je še začela ljudi demoralizirati gospodarska kriza.

Vse to se pa odraža tudi v mladini. Nekaj resnice je nedvomno v tem, toda vse je vzeto preveč splošno. Res se očituje v mentaliteti in stremljenju mladine čez, v katerem živi, v svojo kritičnost ter z znaki degeneracije, pa tudi renegacije. Predvsem bi morali vedeti, da ni vse slabo, kar opazamo novega na sodobni mladini.

Značilne osnovne poteze sodobne mladine so: večja samostojnost v mišljenju in v življenjskih odločitvah, smisel za stvarnost, bolna in plitvejša čustvenost in manjša smisel za poglobljanje in abstraktno probleme. Takšen je povprečni sodobni mladi človek. Na prvi pogled se zdi, da se sodobna mladina potem takem ne razločuje mnogo od mladine vseh časov. To je tudi precej res. Mladina je bila v vseh naših predvsem — mladina: življenje je jemala od lahke strani, bila je nestalna v čustvenosti in mišljenju, kar je pač znak mladostne neustojenosti in zorenja. Da je nekoliko samostojnejša kot je bila včasih, marsikoli niti ne opazi, pač pa mnogi opažajo, da je bolj nepreračunljiva, kar je isto. Najbolj pa štejejo mladi v zlo, da se je oddaljila duhovnemu življenju, da bolj čisti fizično kot duhovno kulturo. In to je menda najbolj opazen razkorak med sodobno in nekdanjo mladino.

Toda priznati moramo, da si kult sporta ni pridvil le mladine same na ebi, kot se splošno napačno presoja. Kaže, da je tudi to vpliv vojne na povojnega človeka, na njegovo mentaliteto. Vojna je oborožila teko ter razorožila duha v tem smislu, da so se ljudje morali hude noč odvditi misliti ter se v vojni instinktivno posluževati orožja in izrabljati bolj fizične sile. Duhovne sile so na ta način nekoliko okrnele v

prid odnošo na račun fizičnih sil. Človek je napravil ogromen korak nazaj. Duh, edinstvena človeška veličina, se ni razvil in krepil dolga leta. Če je rasla misel v posebnih primerih — pa je povprečni povojni človek ni mogel dojeti. V tem je bistvo tako zvane degeneracije v povojni dobi in to je oblikovalo in oblikuje duhovni profil sodobne mladine.

Sicer se pa ljudje čedalje bolj ogrevajo za fizično kulturo — stari in mladi. Nič slabega ne vidimo v tem in s tehtnimi razlogi dokazujemo, kako neobhodno je potrebna fizična vzgoja ter se eklicijemo na antični rek, da je le v zdravem telesu zdrav duh. Res bi bilo neodobno trditi, da je fizična vzgoja nepotrebna ali celo škodljiva. Telo je instrument duha. Telesno zdravje je podlaga duhovnega — ta resnica ostane. Toda opozoriti smo se pri tem — kar je še važnejše — da se mora telo krepiti predvsem zato, da bo čim krepkejši duh in ne samo zaradi samega sebe — da postane in ostane samo telo čim krepkejšo, ne glede na to, ali se je pri tem duh kaj okrepil ali ne. Z drugimi besedami: duh se ne more okrepiti s samo okrepitvijo telesa, vzporedno s fizično vzgojo se mora vzgajati ter krepiti tudi duha enako intenzivno in vztrajno, ne da bi ga zanemarjali v prid telesnega kulta.

Zato ne smemo prezreti tega dejstva, da postajajo mladini čedalje lepši vzori v svetu fizične kulture od onih v kulturnem duhovnem svetu. Mladina zdaj že bolj čista bokarske kot mislece. To pomeni, da ne jemlje življenja več le tako lahko kot ga je nekdaj. Glavna razlika med sodobno in nekdanjo mladino je v tem, da ima sodobna mladina druge vzore, kot jih je imela nekdanja, da se je mentaliteta mladine zelo spremenila, poleg tega pa tudi ta mladina ni dovolj misleča. Res je samostojna in stvarna bolj od nekdanje, njena volja je krepkejša, toda če se bo razvijala še v tem pravcu, ne bo mogla vseeno razumeti stvarnosti v vsem obsegu in ne bo nikdar dovolj samostojna, ker ne bo znala dovolj misliti.

Kot so v vseh dobah verovali v svojo mladino, tako moramo upati kljub vsemu tudi v sodobno. Na razvoj mladine ne vpliva samo omenjeni činitelj. Mladina živi v času, ki po svoji usodnosti, razklanja pretesa vso kulturo, in v njem bodo — kot kaže — kmalu razveznotene tudi največje kulturne vrednote. To sicer vpliva na mladino tako, da si ne more izbrati določenih smotrov, da začne dvomiti v avtoritete, kar jo pa tudi uči vrednotiti kulturne, življenjske vrednote. Zdi, ko je vse zbežano, se bo morala začeti zavedati mladina, da je razvoj kulture prispel do kritične točke, da je treba iskati novih poti. Najbrž bo mladina baš zaradi tega začela misliti. Dovolj je tudi že znakov, ki kažejo, da mladina ni tako senilna, kot jo splošno obsojajo. Mladina je začela spoznavati, da se mora sodobni človek oborožiti z duhom ter zavladati z njim nad pestjo.

Zavladati mora prava duhovna kultura nad fizično, človek mora začeti misliti in misel bo mu odkrila nova pota regeneracije. Do tega spoznanja prihaja sodobna mladina.

lamič, ki imajo izredno dekorativno moč, interesantno so pa tudi njene »Perice ob morju«.

Božidar Jakac je pokazal svoje najboljše stvari iz okolice Novega mesta, ki ga na podoben način opева tudi njegov učenec Joško Zagar.

Rajko Slapernik nas vodi v »Tomačevo« in v »Velike Lašce« z vedno napredujočimi korakom, a Raša Santel nam razkazuje romantično lepoto Dolenjske z Zužemberkom in okolico.

Tudi kipar Tine Kos nam je pokazal »Delavca«, ki ma vse vrline svojega avtorja v najčistejši obliki. To malo delo je velika umetnina! Opozorjamo tudi na ostale njegove statuite, ki jih pa javnost že po večini pozna.

Na razstavi je torej zelo mnogo novega, zanimivega in prav razveseljujega, pomladanskega betajolca, razen tega pa tudi mnogo starejših del drugih umetnikov. S posebnim zadovoljstvom bo po občinstvo ugotovilo, da so se naši slikarji oprijeli slikanja domačih krajev, vase in mest. Pozabiti ne smemo tudi keramičnih del »Dekoracij«, ki razstavlja več Kraljevih statuet ter »Plesalke Tineta Kosa, razen tega pa tudi prav apertne majolike. Vstopnine na razstavi ni.

Cankar na beograjskem odru

Beograd, 10. aprila.

V soboto 8. t. m. je imelo mlado in agilno prosvetno in kulturno društvo »Edinost« v Beogradu svojo četrto vprizoritev »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« in to v spomin 25letnice krsne predstave te Cankarjeve farse. Slovensko društvo gostuje na českoslovaškem odru.

Igra je v celoti uspešna, ako se pomisli, da je Cankarjeva farsa delo, do katerega imajo celo poklicni dramaki odri pomislek. Vprizoritev je privabila v intimno českoslovaško dvorano mnogo Slovencev, pa tudi bratje Srbi in Hrvati so se solidarno odzvali.

Vloge so bile posrečeno zasedene. Enostavna, v modernem slogu postavljena scenerija in tudi režija sta pokazali ambiciozno nadpovprečno diletantsko hotenje. Nedvomno je dosegla vprizoritev višino dobre igre.

Vloga Jacinta (g. Marjana Mezetova) je bila izredno dobro zamišljena in igralsko pohvalno podana. Dobro je bila izražena simbolična poduhovljenost te figure, s katero je hotel Cankar pokazati čistost in nadzemske vzvišenosti umetnosti, pred katero je moral ves neumno-svetohlinski šentflorjanski mali človek na kolena. Dikcija in igra sta bili v popolnem skladu do potankosti skozi vsa dejanja, posebno v III. dejanju, kjer se odigrava scena plesa. Jacinta g. M. Mezetove je bila resnično tako zamišljena, kakor jo je avtor hotel imeti. Imel sem priliko videti že več Jacint, a prepričan sem, da je bila ta Jacinta ena najboljših. Nič kurtizanske razposajenosti, tudi ne tiste slabo zamišljene pohotnosti, ki omamlja, ampak nadzemske čistosti simbolično izoblikovano je podala igra g. Mezetove.

Simbolična figura Petra je bila res tu patam malo pretrda, na vsak način je g. Pirnat dobro podal tisto samozvestno in jasno sliko Petra umetnika, ki se zaveda svojega poslanstva, ki vidi jasno naprej začrtano pot svojega stremljenja. Zvest ustvarjajočega umetnika.

Popotnik g. Stanko Savinšek je bil v II. dejanju dober, (scena, kjer mu dajejo kruh in streho). Tudi v III. dejanju se je razvnel in kar najvestneje podal prevzeto ulogo.

Zlodej g. Slavka Lampreht ni bil samo v maski, temveč tudi igralsko dovršen Vloga je precej obširna in podaja mnogo psihološke simbolike duševne polemike, kar je tudi za poklicnega igralca precejšnja naloga. Mogoče je bilo njansiranje med sarkazmom in malodušjem preveč ostro in tudi satanaska kretnja včasih preveč človeška, na vsak način je pa bila vloga častno odigrana.

Učitelj g. Zvonko Ermenc je včasih zalezal malo v karikaturu, kar pa farsa ne škoduje. Mimika in kretanje v prostoru je bilo posrečeno. Maska in postava štacunarja (g. Vilko Bojc) je podala, kakor jo je on igral izrazilo groteskno prikazen prihujelnega žida. Mislim, da si je g. Bojc simbolično takole zamislil štacunarsko dušo.

Groteskna figura župana je malo motila. Zupanja gđ. Ruša Fortičeva je podala samozvestno provincijalno vasko moztvo z vsem tragikomničnim izrazom. G. Razborkov darar se je darsako lepo odrezal, kakor tudi darsaka, medtem ko je bil cerkovnik g. Leskovarja zelo zadovoljiv, akoravno v gotovih prehodih preveč karikiren, je v celoti dobro podal svetohlinstvo. Notar, štacurnaka, ekspeditorica, gostje, vse te klasično izklesane figure Cankarjeve farse so bile v maski in kostumu verna reprodukcija tistega človeka, katerega je Cankar s to farso z grenko ljubiznjo bičal. Končna scena z bandero av. Alojzija je zaključila farsu v primerni sliki.

Režija g. Milana Pirnata in g. Slavka Savinška sta se harmonično ujemali.

Društvo »Edinost«, ki si je v tukajšnji slovenski koloniji nadelo nalogo prosvetnega dela, je s to vprizoritvijo pokazalo vso zmožnost, požrtvovalnost in ves idealizem. Prepričan sem, da bo to kulturno in prosvetno društvo nosilo zares prapor slovenske prosvete v Beogradu.

Ob tej priliki je bil pred oder postavljen Cankarjev kip (g. ak. slikar I. Čargo) v počastitev nesmrtnega slovenskega književnika in v spomin na 25letnico krsne vprizoritve tega njegovega močnega dramskega dela. Kip je umetniško delo, iz katerega diše vsa Cankarjeva duša. —

Star in nov.

— Inserirali ste, da ima vaša restavracija novo upravo, pa je ravnatelj še vedno isti.

— Da, toda od včeraj je oženjen.

palmira

kepa'no milo je
parfimirano s pravim
cvetličnim sokom

Predstavljamo vam tiskarskega škrate

Nihče na tem božjem ali vražjem svetu ni tako duhovit kot on

Ljubljana, 15. aprila.

Tiskarski škrate je izredno popularen, kljub temu ga pa večina še ne pozna od njegove intimne strani. V tem primeru ne velja, da vrag ni tako črn, kot ga slikajo, kajti tiskarski škrate je še mnogo hušji ter strašnejši, kot si ga zamišljate. Poleg tega pa ni le vsega upoštevana vreden činitelj v črni umetnosti, temveč je tako mogočen, da si ne moremo brez njega misliti niti tiska, najmodernejših svetovne velisile. Ze zaradi tega je treba odpraviti vse predsodke, ki se še vedno trdovratno vzdržujejo na račun tiskarskega škrate.

Dovolite torej, da spregovorim o hudiču, saj sem z njim zelo v sorodu. Prejsem je pa treba omeniti še njegovo bližnje sorodstvo. Tiskarski škrate sedi pred stavim strojem. Ne smete pa misliti, da je stavec istoveten s škratom. Stavcem se ne nameravam zameriti. Torej, škrate se samo poslužuje stavčevih prstov, njegovih oči in umskih sposobnosti. Najčesče se pa poslužuje stavčevih stroja samega na sebi, kar vam rad pokažem sleherni stavec pri vsaki priliki, češ, stroj mi nagaja in to so samo strojne napake! Menda vam ni treba te zadeve tolmačiti še natančneje. Škratka, stavec stavi vestno, karkoli je v rokopisu (ki je, med namj rečeno, včasih takšen, kot egipčanski hieroglif, napisal pisec ne izumil tiskarski škrate), toda, če postavi kaj več ali manj ali kako drugače, kaj za to, samo papež je nezmožljiv! Tako pravimo v tiskarni. Pravimo, pa tudi, da je pač za to v tiskarni tudi korektor, ki mora skrbeti, da ne pride nobena napaka v tisk.

Korektor je torej drugi važen činitelj v kraljestvu tiskarskega škrate. Korektorji so navadno kratkovidni. Toda ne le zato, ker prezevajo toliko tiskovnih napak, temveč zaradi večnega čitanja slabih odtisov stavka in zamašenih rokopisov. Korektor mora vedno čitati zbran politične, kulturne ali nekulturne člančice in notice, povsod mora stopiti škratu na rep, nobene napake ne sme prezreti, dočim ne more nihče šteti stavcu v zlo, če »nastrelja« nekoliko napak. Korektor je pač v tiskarni za to, da korigira in stavi se zanašajo nanj, in tako korektor sedi med kupom papirja, med rokopisi in odtisi ter zalezuje škrateve vragolije. Sleherno oko mora pogledati takorekoč od pete do glave ter ugotoviti njeno istovetnost. Prav tako se mora pozanimati za vsako besedo in besedico ter primerjati stavec s rokopisom. Nepristano mora škiliti sem ter tja, da postane prej ali slej tako križemgled, da se mora obrniti proti Krimu, če hoče videti Smarno goro. Seveda vam ne nameravam govoriti o križih in težavah korektorjev, samo naglasiti je treba, da je povsem razumljivo, če je tiskarski škrate, razen stavcem, največji prijatelj korektorjev. Nepristano se mu oboja na oči, mu šepeta na ušesa same presladke zadevice, kako je bilo — seveda ne v tiskarni — in kako se bo. Zato je razumljivo, da se korektor blaženo smehlja, čeprav korigira napre-

trestljivejši nekrolog ali poročilo o strašni nesreči.

Korektorja sploh ne smemo prati, ker bi to pomenilo isto, kot umivati zamorca. Korektor je vedno kriv, tiskarski škrate uganja vragolije in neslanosti vedno je na njegov račun. Češče se zgodi, da je opravil korektor povsem korektno svojo dolžnost, pa tudi stavec je sam zase preklanjajoč postavil vse tako, kot je črno na belem v rokopisu, toda škrate je prišel povsem na svoj račun, ker gospod meter (tretji činitelj ali škrateva šarža) ni več utegnil izmenjati napačnih vrst s popravljenimi in zopet je bil kriv korektor, ker ni dovolj zgodaj napravil korektur. Ali je pa gospod meter vtaknil popravljenno mesto na napačen kraj, kar se tudi zgodi. Včasih se pa škrate masčuje nad korektorjem se na bolj rafinirane načine. Najraje zmeša vse štrne stavcu ali stavčemu stroju, ko mora ubogi stavec napraviti korekturo. Da je zadoščeno škratu, napravi stroj (kdo pa drugi) še lepše in duhovitejše napake. Kriv je seveda zopet korektor. Navadno niti ne protestira, ker bi bil li itak vsi protesti zaman. Včasih tudi izginje baš tisti odtis, s katerim bi se lahko dokazala korektorjeva nedolžnost ali krivda.

Tiskarski škrate pa ni v sorodu le s naštetimi činitelji. Še mnogi so v sorodu s njim — toda tega sorodstva ne smemo obesiti na velik vzvor. Zgodi se tudi, da je v rokopisu, ki je nedotakljiv ter ne sme v njem niti glavni urednik napraviti pike na i, nekaj lepih »tikovnih« napak. Stavcem seveda ne sme spreminjati rokopisa, korektorja pa takšne stvari sme smejo nič brigati. Drugi dan izide popravek, češ, tiskarski škrate si je zopet dovolil neznašljano nesramnost. Na ta način je ta škrate čedalje bolj na slabem glasu, čeprav je največji dobrotnik neštehtih, ki se tako radi izgovarjajo nanj.

Kar se tiče nekaterih besed, ki jih škrate tako rad priroji po svoje, pa zopet ni takšna nesreča, da bi ne moglo biti večje, če bi ne bilo napake. Tako nastane včasih n. pr. iz prava krava, komponist se prelevi v komunisto, ubožnica postane vdomilec, pes napravi pekovski izpit — postane pek — motor postane minister, gradnja zamenja škrate za govedino, parlament za sakrament, element za regiment, zakon za zaporo, narodnjaka za nazadnjaka, naravo za zabavo, kralje za krizo, gospodarstvo za gozdarstvo, karneval za kraljev, sfere za afere, branjenca za branjevca, stranko za srako, gospodščino za gospodično, katastrofo za kastrolo, kloboč za klobaso, politiko za pratiko itd. Nihče na tem božjem ali vražjem svetu ni tako duhovit kot tiskarski škrate. Ze zaradi tega bi morali vsi blagovarti kratkovidne korektorje in stavce, ki jim vedno nagajajo stroji. V prijetni zavesti pa zaključujemo to duhovno pajo tiskarskega škrate in najprimernejše sradivo za njegov trening, ker vem, da mnogo ljudi čita časopise samo zaradi tiskovnih napak, ne je — korektor.

Predavanje o novem Kranju

Predavala sta odvetnik dr. Sabothy in tovarnar Maks Fock

Kranj, 15. aprila.

V četrtek zvečer se je v Narodnem domu vršilo zanimivo predavanje. O novem Kranju sta predavala odvetnik dr. Sabothy in tovarnar Maks Fock. Prvi je govoril o vprašanju zgradbe novega mostu čez Kokro in o novih možnostih razvoja Kranja ter se dotaknil problema z zgodovinskega vidika, Fock pa z gospodarskega finančnega.

Dr. Sabothy je uvodoma za boljše umevanje podal kratek zgodovinski pregled Kranja, poudarjajoč, da se nimamo pisane zgodovine našega mesta. Znanstveno delo o tem pše prof. dr. Zontar, ki je prevzel dediščino pokojnega dekana Koblerja.

Kranj je 1000 let staro mesto, leži na sklanatni planoti med Kokro in Savo in je po naravi tako zavarovan, da ga je lahko bilo braniti. Kokra, ki se je zarezala in odrezala velik kos sveta, je preprečila večji razvoj Kranja. O naselbu iz rimske dobe ni mnogo znano, več pa o Langobardih, katerih znameniti ostanek so shranjeni v ljubljanskem muzeju. Za Langobardi so prišli Slovenci, ki pa niso dolgo uživali svobode. Za Kranj je važna doba Otonov. Pod Otonom I. je nastala leta 970 Kranjska marka, bil je takrat najvažnejše mesto v vsej deželi in take višine ni dosegel nikoli več. Ze takrat je mesto zavzelo obliko in obseg, kakršnega ima danes Središče mesta je tvoril grad, ki je imel svoj trg in svojo cerkev. Cerkev z ostanek stolpe stoji še danes. Svoj blek je izgubil Kranj v 13. stoletju.

Ob koncu srednjega veka je ugled Kranja kot pokrajinskega mesta zopet močno narasel, meščanstvo se je moglo razmahniti, Kranjanci so bili zelo premožni, zidali so takrat tudi gotsko cerkev Gospodarstvo je bilo na višini, umetnost je cvetela. Prebivalcev je štelo mesto okrog 6000. Da se ni moglo mesto bolj razširiti, je bil kriv prepad ki ga je napravila Kokra. Pozneje je prenehala doba konjunktur za Kranj. Edino pod Kerlom VII. se je položaj izboljšal, ker je prišlo v mesto mnogo tujcev, med njimi tudi židi. Iz te

dobe izvirata rodbini Mayer in Fock. V mestu je v ostalem samo osem rodbin, ki so stare 200 let, 16 pa nad 100 let. Predavatelj je navedel vrsto takrat nastale industrije, od katere je ostala edno mlarna.

V prejšnjem stoletju je treba v prvi vrsti omeniti narodno probujanje Kranja, dočim je gospodarsko življenje zamiralo. V začetku 20. stoletja je cvetela kranjska trgovina, ki jo je pa svetovna vojna zavrla.

V novi državi se je pa v Kranju moglo razviti industrija, ki danes zaposluje okrog 5000 ljudi, dočim še leta 1920 samo 200. V mestu ssemam pa se je lepo razvila trgovina. Predavatelj se je dotaknil razvoja in novih virov v mestu ter poudarjal, da bo treba graditi teko, da bo tisočletno jedro ostalo, da pa se bo kljub temu Kranj širil na vse strani in da ne bodo vse glavne ceste vodile mimo njega. Zato bi bil čez Kokro potreben most in v interesu starega mesta je, da se zaradi, ker je tudi za razvoj tujeskega prometa zelo važno. G. Sabothy je še podčrtal dosedanje delo in poganjanja za svet ter novi most, ki ga nameravajo zgraditi privredni interesi.

Drugi predavatelj g. Fock je obravnaval vprašanje zgradbe mostu predvsem iz finančnega vidika, poudarjajoč, da tu na gre morda za spekulacije, temveč za upravičene kalkulacije. Zelezen most bi po njegovem mnenju veljal okrog 1 milijona, leson pa pol milijona Din. Sveda je ta donar težko dobiti. Nekaj bi prispevali privredni interesi, drugo pa konzorcij sam. Na drugi strani Kokra je zagotovljena že okrog 170.000 kvadratnih metrov sveta. Vsekakor bo moralo biti to vprašanje čez pol leta rešeno.

Klasiki.

— Kaj so klasiki, oče?
— To so pesniki, o katerih trdijo vsi ljudje, ki jih poznajo le po imenu, da jih nepestano čitajo.

Pirhi naših umetnikov

V Kosovem salonu na Mestnem trgu so razstavili Sternen, Jakopič, Vavpotič in drugi

Ljubljana, 15. aprila.

Matej Sternen že dolgo ni razstavil, zato je pa med prijatelji prave umetnosti zavladalo največje zanimanje, ko so čuli, da je na mariborski razstavi več njegovih najnovjših del, posebno težko so pa čakali Ljubljanci, kdaj Sternen svoja dela pokaže v Ljubljani. Za pirhe je to tudi storil in sicer v Kosovem salonu na Mestnem trgu, kjer je razen njega razstavil tudi velik del naših najboljših slikarjev.

Matej Sternen je sicer že slavil svojo 60. letnico, pa se nam zdi, da se od tedaj pomlaja. Kako močna je njegova življenska sila, da je z vsako razstavo krepkejši in izrazitejši. Vedno je Sternen med strokovnjaki užival največji ugled, ker je mojster tako v barvi in tehniki, kakor tudi v luči in risbi. Žesar o marsikaterem našem mojstru ne moremo vedno trditi. Razen tega pa Sternen nikdar ne dela kompromisov, a vendar njegova dela obdobjujejo tudi nestrokovnjaki. Vse mu je namreč narava, ki jo gleda vedno z jasnim očmi in ustvarja izredno krepko in močno. Nekaj Rubensovega je v njem! Kvaliteta njegovih del je vedno na višku. Ki je dosegljiva le največjim umetnikom, zato bodo pa njegova dela tudi vedno obranila svojo vrednost in bo ime Mateja Sternena vedno na najvišjem prostoru v zgodovini naše umetnosti.

Iz okolice Sušaka in iz Dalmacije je prinesel več pokrajini, ki so tako solnčne, kakor morja še nikdo naših ni naslikal tako živo. Nikjer ni toliko oledenega kiča, kakor v marini, tu je pa vse neopolešana priroda in prav zato tako zmagovito lepa in pre-trestljivo močnega. Njegov Rab je vizija iz solnčnih pramen in morske stijne, čudovito so razdeljene pešine pri »Martinščici«, brezmejno so na vseh slikah daljave morja. Ta Adria je zdravje same, Sternenov slike pa himna solncu in morju kot viru življenja.

Po platnu seka Sternen kakor z mečem, saj je še vedno borben in zmaga nad materijo mu je igrača. Glava »Deklice« je s svojo svežostjo in življenjem portret klasične veličine, ki se kosa z deli najslavnostnih starih mojstrov. Vasko hoče pa tudi vesel pri postavljanju obarvano oživljeno drugo žensko glavo, ki bo povedel, da je ta impozantna glava skica za tresco, ki jo namerava umetnik v kratkem pričeti.

Tudi Rihard Jakopič je pripravil veliko preenečenj, saj je pokazal nekaj najnovjših del, ki se silno razlikujejo od zadnjih in obetajo novo etično epobo v njegovem razvoju. Vulkanске erupcije njegovih barv so se ohladile in umirile ter prešle v nežne lirске harmonije. Kakor v čarobnem opalu ali školjki bisernosti se preliva te barve in delujejo na gledalca kakor balzamčni svoki Eolove harle. V »Parku« še gori lava,

samo nežnost pa diha »Teloh«, »Na robu gozda« in »Ob Savici. Tudi Jakopič je doživel novo pomlad in se je lotil celo »Dekliškega akta«!

Tudi tako dobrega Ivana Vavpotiča, kakor je njegov pogled z Brega skozi mrak Galisovega nabrežja proti v večerni zarji žareči františkanski cerkvi, že dolgo nismo videli. To je poezija stare Ljubljane! Da se na tudi tretji v krogu imenovanih dveh mojstrov mladi, nam priča njegov elegantni »Akt« sloke lepote, ki bo očaral vse gledalce.

Poleg teh treh je na razstavi najzanimivejši mladi Skofjeločan France Košir. Mnogo zna in mnogo ima okusa, zato bo po gotovo še tudi mnogo dosegel. Zlasti pa zato, ker se ne domišlja, da je že neprekosljiv mojster in se zato tudi še z vdomestjo uči, kakor vsak pravi umetnik. Iz milina pod starodavnim kapucinskim mostom je doma, zato je pa že danes mojster vode in njenih slikarskih problemov in skrivnosti. V močnih oljih, elegantnih akvarelih in esoinih pastelih nam odkriva vse idilične lepote starodavne slikovitosti Skofje Loke.

Skoraj novinka je tudi še slikarica Margit Robičeva, najodličnejša Sternenova učenka, ki ji je mojster dal najtrdnjše podlago za biser pocel in mirno roko. Kakor cvetje sadnega dreveja je dehtela in lahke njene akvarelček »Pri tonletci«, sama mladost in avčost pa njeno živo »Dobro jutro«, kjer vidimo slikarico samo v spalnici. Mestno občino bi pa opozorili na njene mojstrske akvarele iz restavrirane mestne hiše in cerkve sv. Jakoba.

Prav tako je novinec Maksim Sedej s poetično risbo »Madone s erinacim« in z oltarno »Madono«, ki spominja na stare Italijane.

Maksim Gaspri nam je pripravil za veliki teden pretrčljivo glavo umirajočega »Krista« in prav narodno »Razpelo«, iz Bele Krajine nam je pa prinesel še letošnje cvetice ali ob prljazni hišici, a na polje nas spominja njegova živahna »Nevihata«.

Prav posebno pa moramo pohvaliti Henrika Santel, ki se je s svojim solidnim znanjem krepko postavila ob Kobilo. Njena »Južina na vrhu« je morda njeno najboljšo delo izrednih kvalitiet, o njeni zmožnosti ne pričajo tudi »Jabolka«. Njena sestra Avgusta Santel nas je spet razveselila s fino slikanim »Cvetjem«.

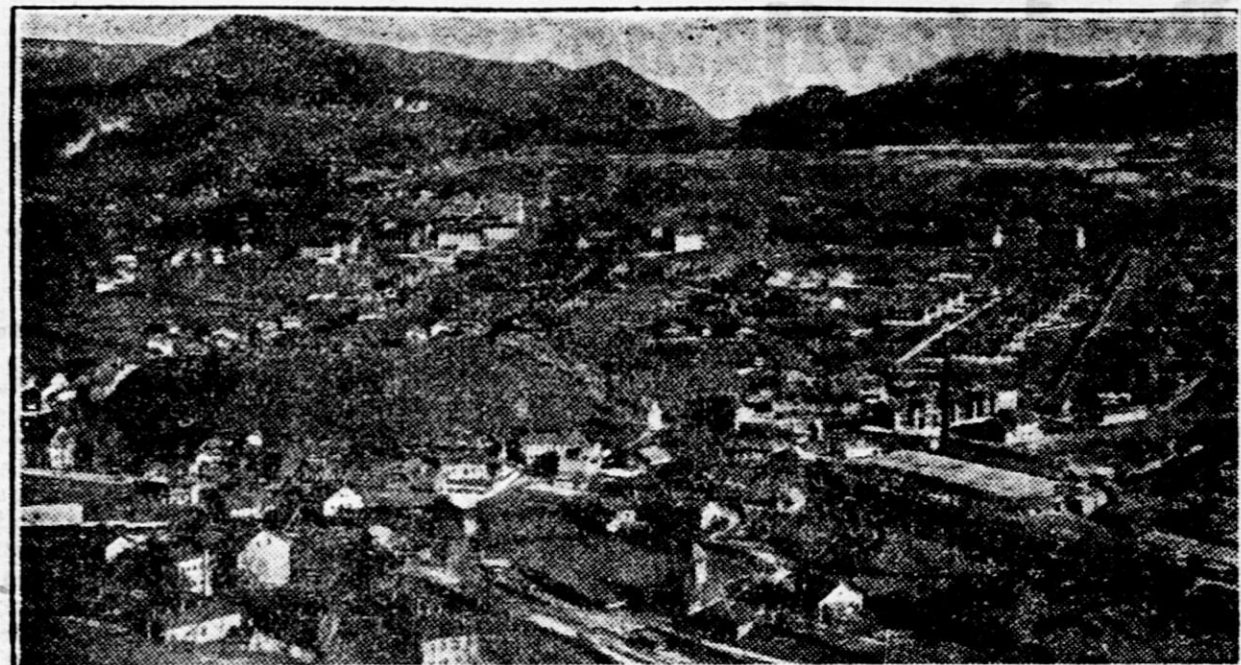
Prav odlična je »Prva pomlad ob Gradščici« Frana Klemenčiča, ki je razstavil tudi več drugih prikupnih del iz Ljubljanske okolice. Čeprav se njegovim slikam sem in tja pozna naglica, vendar nikdar ne zataji umetnika.

Tudi Anica Zupanec-Sodnikova nas je spet presenetila z novimi žarečimi »Kakti-

Žalostna Velika noč v Trbovljah

Rudarjem so odpovedali tik pred prazniki — Kam z brezposelnimi rudarji?

Trbovlje, 15. aprila. Večera smo poročali, da sta prejela v četrtak 102 rudarja žalostno vest, da jim je s 15. aprilom delo odpovedano. Danes, torej tik pred praznikom vstajenja, je prenehalo delo v rudniku. Z žalostjo v srcu so ubogi rudarji sprejeli to vest, a katero je bila brezposelnost in splošna beda v trboveljskem revirju zopet znatno povečana.

Pri redukciji se je vodstvo res ohranilo na socialne razmere prizadetih, toda jasno je, da si rudarji pri skromnih zaslužkih in na nekakšnih delovnih dnevih v tednu omejenem delu niso mogli bogve kaj prihraniti. Če so si, naj bi bil to prihodnjak za stara leta, ko bodo od dela onemogli. Skoraj gotovo je, da bo večina prizadetih javnosti v breme. Armada brezposelnih bo zopet znatno narasla. Problem brezposelnosti postaja s tem aktualen za vso našo javnost. Obtem je pa sproženo še drugo vprašanje: kam z doraščajočo rudarsko mladino? Zdi se, da danes celo problem bratovskih skladnic za-

ostaja za vprašanjem brezposelnosti. Če bo šlo tako naprej, bo kmalu več brezposelnih nego zaposlenih rudarjev in v tem primeru bi bratovska skladnica propadla. Brezposelnost bo treba torej na vsak način zavezati. Zela se je skušalo to zlo odpraviti tako, da so mlajše brezposelne zaposlili na jugu države. Toda tam niso podarili niti socialni, niti eksistenčni pogoji za življenje naših ljudi. Potrebno bi bilo,

da se tam razmere temeljito preuredi. Zgraditi bi treba primerna stanovanja, urediti delovna mesta, zvesti mende, plačevati socialne prispevke, preskrbeti orodje itd. S tem bodo povečani pridobitni stroški, konkurenca teh rudnikov, ki je danes spričo takih razmer lahka, bo prenehala in možno bo plasirati naš premož na jug. Obenem s tem vprašanjem bo pa rešeno še drugo: če bodo naši rudarji videli, da so razmere na jugu urejene, se pač ne bo nihče branil zapustiti rodne grude in se preseliti tja, kjer bo lahko pošteno preživljal sebe in svojo družino.

kako bo uradnik čez vnoviti, pač pa mu je bilo znano, da se čeki pod roko bolje spravijo v denar, kakor pa v denarnih zavodih, ki so plačevali takrat po Din 68 do Din 69 za ameriški dolar.

Tudi trgovci ni priznal čeka za svojo last, marveč je trdil, da je last enega njegovih prijateljev. Izročil je ček uradniku denarnega zavoda, pač v najboljšem prepričanju, da ga bo ta najugodnejše spravil v denar, ker se na take reči bolje razume.

Zamotana zadeva je prišla pred ministrstvo financ, oddelek drž. računovodstva, ki je obtožilo vse prizadete prestopke po čl. 1. o ureditvi prometa z devizami in valutami. Poselitnik in posredovalec iz denarnega zavoda bosta morala plačati vsak po 2000 Din in trgovcu 1000 Din globo. Zraven tega znašajo takšne pristojbine za prva dva po Din 200 in za tretjega Din 100. Ček zapade v korist državne blagajne, trojica pa ima pravico pritožbe na državni svet.

Einstein profesor College de France

Kratko smo že poročali, da je sklenil francoski parlament na predlog prosvetnega ministra De Monzie ustanoviti posebno stolico pri College de France v Parizu za nemškega učenjaka Alberta Einsteina. Ravnatelj College de France, član francoske Akademije Josef Bedier, znameniti literarni zgodovinar, je sprejel s soglasnim pritrdilom profesor-skega zbora ta ministrov predlog in kot glavni komisar bi ga bil moral zagovarjati pred parlamentom, kar pa ni bilo potrebno. Parlament je namreč predlog sprejel soglasno brez debate.

V utemeljitelvenem poročilu je med drugim rečeno, da je bila že 15. julija 1840 z vladnim dekretom ustanovljena pri College de France stolica slovenskih jezikov in literatur, da je mogla Francija sprejeti slavnega pesnika Adama Mickiewicza, ki sta ga pripeljala v Francijo njegov patriotizem in življenjska usoda. Tretja francoska republika gotovo ne bo manj liberalna od Julijske monarhije. Zato si vlada dovoljuje predlagati s pritrdilom profesor-skega zbora, naj se ustanovi fizikalno-matematična stolica za tujega učenjaka Alberta Einsteina, ki najde na tem slavnem, po Francu I. ustanovljenem zavodu, prepotrebni mir za svoje delo, obenem pa sprejem, ki smo ga dolžni njegovemu geniju.

College de France, druga pariška univerza, je visoka šola v pravem pomenu besede. Njeni profesorji so dolžni predavati le redko, da se lahko v polni meri posvetijo znanstvenemu študiju. Med profesorji te visoke šole so bila in so največja imena francoskega znanstvenega sveta.

Živahen pokret loških obrtnikov

Škofja Loka, 14. aprila. Škofjeloški obrtniki pravičljivo za to nedeljo prijetno iznenadenje. V prostori Ogorčeve hiše v Nunski ulici in v staro šoli bodo otvorili domači mizarji svojo razstavo, ki naj pokaže, kako daleč smo v loškem območju z mizarstvo obrtni. Razstava, ki je zamišljena kot nekakšna stalna ustanova Zdrženja rokodelskih in sorodnih obrtov v Škofji Loki, bo obsegala stavbno in pohištveno mizarstvo, slednje v posameznih podrobnostih, tako da bomo videli pred seboj izdelane oprave za spalnice, jedilnice, salone, kuhinje in vseh možnih barvah in vseh lesovih. Za razstavo vplede veliko zanimanje in je že dosedaj zagotovljenih nad 50 razstavljalnih kosov. Poleg propagandnega, bo imela razstava tudi gospodarski pomen, ker naj pripomore k živahnemu zanimanju interesov za solidne in cene izdelke škofjeloških mizarjev. Razstava, ki je s strani naše mesto nekaj novega, bo odprta od 8. do 18.30 in ogled bo brezplačen. Razstava bo odprta potem tudi ob delavskih in na pako, da se bodo morebiti odprdni kosi nadomestili z novimi izdelki. Tako bo razstava vedno zanimiva in tako rekoč sprotna. Škofjelošani, pa tudi okoličane vobmo, da si ogledajo izdelke pridnih domačin rok in da naše mizarje podpre, če že ne gmojno, pa vsaj moralno podpre.

Obmošjsko združenje je tudi sicer lepo delavno. Pred kratkim je bil vključen šestdesetinski knjigovodski tečaj, ki ga je priredila zadruga za svoje članstvo v Društvu domov na Spodnjem trgu. Predavatelj, tajnik Mestne branice France Debeljak, je seznanjen udeležence najprej z enostavnim knjigovodstvom, potem z dvostravnim in slednje z vsemi onimi vedami, ki spadajo v področje tega predmeta. Ob zaključku tečaja je bilo zmenjenih več vzpodbudnih nagovorov. Udeležencem tečaja je izpregovoril predsednik združenja in zastopnik ZTOI g. Ivan Lotrič, odgovarjal pa je pitar g. Fabjan iz Godešča.

Takoj po veliki noči pa prične v stari šoli krojaški tečaj, ki se ga bodo udeleževali tudi krojačice. Ta tečaj naj pripomore našim krojačem k še lepšemu napredku v obrti, ki je morda pri nas nekoliko zastela. Veseli bomo, ako bo ta vzrzel sedaj zapolnjen.

Vselepe žene
v Parizu
uporabljajo, da ohranijo svežost svojemu
obrazu in da dosežejo od vsakogar zavido,
no mladostno polt samo učinkujočo, zdravo,
dobrodejno in nepogrešljivo

CRÈME SIMON

Zjutraj in na večer jo namožite na je od
umivanja vlažno kožo, delo čudeže.

CRÈME
SIMON
SIMON PUER
SIMON MILO

Težave kamniške meščanske korporacije

Korporacija ima 3 milijone dolga in stoji pred težkim vprašanjem, kako odplačati ga

Kamnik, 14. aprila. Kamniška meščanska korporacija je agrarna skupina, ki predstavlja s svojimi obsežnimi gozdinimi kompleksi ter modernim urejeno lesno industrijo in električno gotovo enega najvažnejših gospodarskih faktorjev v kamniškem okraju. Njeno posestvo zavzema ves gornji del kotline Kamniške Bistrice na površini okrog 6000 ha, od katerih pa odpade le 3000 ha na gozdove. Zaloga lesa v korporacijskih gozdovih se ceni na 580.000 m³ z letnim prirastkom 7500 m³. Kamniški meščani že od nekdaj izkoriščajo te gozdove, plavijo posekani les po Bistrici do Stahovice, kjer ga zlože v »skladre« in si ga razdele.

Nepoučeni še vedno trdijo, da je sporno vprašanje, ali pripadajo gozdovi mestu Kamniku ali meščanom. Nekateri celo za trjujejo, da je te gozdove podarila Kamniku Marija Terezija. Vse te govorice pa so brez vsake podlage, ker v vseh listinah, ki segajo nazaj v leto 1362, ni govora o nikakršni podaritvi, pač pa se ti gozdovi vedno omenjajo kot last kamniških meščanov. Avstrijski vladarji so le obnavljali in potrjevali Kamničanom pravice do njihovih gozdov. To kaže tudi lista iz leta 1496, v kateri je Viljem Auerperg določil, da je bistriška dolina last Kamničanov, cesar pa si pridržuje v njej lov na jelene in drugo žilavost divjadi. Avstrijski vladarji najbrž niso nikoli lovili v teh gozdovih, le za nadvojvodo Karla II. vemo, da je prišel l. 1564 na lov v Bistrico. Silepamo pa lahko, da so bili nekdaj v bistriški dolini jeleni in da je bil lov bogat in visoko cenjen. Tudi danes je korporacijski lov eden najlepših samolastnih lovišč v dravski banovini. Posebno je bogat na smjadi in

ako dahi divjede, pa si mora denar izposojevati. Na ta način zabrede v še večji dolg, iz katerega se težko izkopje. Upravičenci so k izvajanjem govornikov pokazali izredno uvidenost in izvolili poseben sanacijski odbor, ki bo na podlagi poročil upravitelja inž. Rebolja v teku starih tednov predložil obsežnemu zboru svoje predloge. V odboru so gg.: inž. Molka, Blizjak, Vovk, župan Kratnar in Kajetan Pogacnik. Njihova imena nam jamčijo, da bodo stvarno preučili dejanski položaj in izbrali pravo pot, po kateri naj krene korporacija.

Položaj meščanske korporacije ni tako obupen, kakor se vidi na prvi pogled, saj se morajo vsa podobna lesna podjetja boriti z enakimi težavami. Treba je le, da upravičenci pravilno pojmujejo svojo nalogo. To ne bo težko, saj vodi korporacijski delaven in uviden odbor, kateremu načeluje g. vladni svetnik dr. Fran Vidic, ki si je s svojim neumornim in nesebičnim delom pridobil veliko zaslug za korporacijo, zlasti pa pri rešitvi korporacijskih dolgov izpod agrarne reforme. Zaupanje, katero so v posebni resoluciji z dolgotrajnim odobravanjem izrazili upravičenci načelniku dr. Vidicu, nam je porok, da bo pod njegovim spretnim in razumnim vodstvom korporacija premagala tudi te težave in vikorakala v boljše čase. Žrtve, ki jih terja čas od upravičencev, niso tako velike, brez žrtve pa taka stvar tudi ne gre. Prepričani smo lahko, da bo pravilna rešitev tega vprašanja v veliko korist ne samo upravičencem korporacije, temveč vsa mu Kamniku.

V obrambo

V Vašem cenjenem listu z dne 18. marca pod naslovom »Nove muzikantije« je g. cenzor — č. omenil tudi moje zbirke »Veneč koroskih zborov« in se povzpelo do trditve, da se o tem ne more mnogo pisati in da ne čuti potrebe po resnejši oceni. Ako je tako, pa bi bil močkal. Vendar pa se obregne ob vse pesmi. Namen te ocene je prozoren, namreč poriniti zbirko v stran in spravi jo gladko iz konkurenca. Zato prosim za objavo kratke obrambe.

Najslabši sad ravno ni, ki ga obrabja osee, pravi star pregovor. Saj te pesmi nikakor niso tartarskega izvora, temveč prihajajo iz jame Koroske, našega »uglednega raja«. Prihajajo iz skromnega, ponižnega ljudstva, ki ne pozna sovraštva in ne zahtevnosti, ki išče in najde svojo srečo in zadovoljstvo edino le v svoji ljubezni polni, mili pesmi. Za korosko pesem je bilo med Slovenci svojčas majo zanimanje. Dev in Sv. škofje sta jih zbirala, jaz pa sem jih dajal Devu v natis. Leta 1911 sem pripeljal k skupščini Ciril Metodove družbe moj družinski kvartet in tedaj je Ljubljana prvič slišala »Glej čez jizaro«.

Pravo zanimanje za koroske pesmi se je začelo po nesrečnem plebiscitu. To je edina dedščina, ki jo imamo iz tužnega Koroske. Zato je naša sveta dolžnost, da oddamo in gojimo to pesem z vso ljubeznijo in jo obveljavimo vsak h tujih obladi in primeskov, da jo ohranimo in branimo kot dragocen zaklad iz tega razloga smatram za razveljavno potvorbo, ako kdo pači naše pesmi tako frivolno, kakor se je zgodilo prelepi »Oj te mlina«.

G. cenzorja bodejo posebno Košatove pesmi, ker so po njegovem mnenju nemške. Jaz pa pravim: »S slovensko dušo! Košat je bil sin slovenskega rodu in je vtil vse svoje slovenske srce v svoje prekrasne pesmi. To drži in se ne da tajiti, ker kri ni voda. Košatove pesmi se bodo pele, kakor so se pele v Ljubljani celo švedske.

V ostalem opozarjam na moje obrambe neprav g. kritik B. v drugem listu. Kar se tiče mojih pesmi, so postavljene tako preprosto in nevsiljivo, kakor jih slovenski koroski narod v resnici poje v Rožu in v Zili, in ravno ta originalnost jim daje prednost, pravo vrednost in narodno devišvo.

Končno se spodtakne g. cenzor še nad Tomažičevo nagrobno »Slovo«. Ta pesem se je pela pri odličnih pogrebnih na Koroskem — slovensko — in je kot teka najmanj toliko vredna, kot pri Slovencih »la priljubljena« »Erhöre uns, o Herr!«

Ob zaključku upam, da bo s svojim zdravim razumom ocenil omenjene pesmi naš pošten slovenski narod čisto pravilno in pravično, kakor kmalu jih bo raznal. — Sodil bo narod!

B. Horvat.

Iz Kranja

— Jugoslovensko češkoslovaška liga v Kranju priredi v torek 18. t. m. ob 20.30 v gledališki dvorani Narodnega doma predavanje o gradu in cerkvi sv. Vida na Hradčanih v Pragi. Predaval bo Aleksander Hlbert iz Prage. Predavanje bo pomenjvalo 140 skopičnih slik. Vstopnine ni. Prostovoljni prispevki za krtice stroškov predavanja se hvaležno sprejemajo.

V muzeju.

— To naj bi bil prtilikavec? Saj je visok kakor povprečen človek.

— Saj to je baš posebnost. To je namreč največji prtilikavec na svetu.

Iz Metlike na Trdinov vrh

Prvo gorjansko romanje Fuxovega Roberta, najbolj navdušenega belokranjskega romarja

Ljubljana, 15. aprila. Pred 20 leti se je sicer to zgodilo, pa je še danes vse prav tako, zmetila se še ravno tam poganja navkreber, klepetave kričavosti in ljubezenskih pesmice so še ravno tako polne vinske gorice, le gorjanskega občaka, tedanjega sv. Jero, so prekrnili v Trdinov vrh.

Fuxov Robert, ki je nekakšni sorodu s najlepšim fantom Bele Krajine, o katerem smo že nekoč pisali, mi je povedal to zgodbo. Pozna vsa gorjanska kričpota in je tam ves domač. Ze petdesetkrat jih je mende obhodil in prav, da bo še hodil po njih. Vsako leto vsaj dvakrat. Srečno pot in naj bi mu še drugi sledili tja v Trdinov vrh.

Martin Bajuk

banski svetnik metliškega sreza

Novo kraljestvo. Bajno je, vredno nešteti tajinstvenih gorjanskih bajk in povesti, ki jih je krog njih spletel Trdin. Človeku postane narava tako draga, kakor nevesta.

Na bankoši je torej bilo, pred 20 leti. Robert, tako ga pozna vsa Metlika, je bil takrat še pobč. Pa ga je spravil Zdravko Novak, sedanjí novomeški davčni nadzornik, na pot, da mu razkaže Gorjance, kakor bi slutil, da bo po odhodu iz Metlike vsvo ljubezen od njih lahko njemu zapustil. Navse zgodaj sta se našla pred metliškim Kalemegdanom, tako so namreč krtili Makarjevo »skulo«, in odtrgala. Robertu je bila to prva pot v hribe, pa se je za vsak slučaj dobro preskrbel. Stiri velike hleboce in za nameček še obsežen dežnik, tak, kakršnega poznajo le naši očetje. Kdo ve, je pomislil, če mi ne bo še prav prišel. Drugi pa seveda v smeh, bo-bo, da kaj mu bo dežnik v planinah.

Proti prijaznemu hribočku s cerkvico sv. Urbana na Grabrovcu so srečavali že prve ljudi. »Pomoz bog«, in če gredo ad tja tja v Zumberak, ka-li, ko so tako obloženi? Turist je še danes v Beli Krajini redke pojave, zapravljive časa. Raz hriboček je krasen razgled po vsej Beli Krajini in na drugo stran, po vsem Zumberku tja do lep h Radatov čev. Gorjanci vabijo, pa so kar hoteli v objem njihovih množnih gozdov. Ne velik hudournik jim je zastavil pot in so tuhtali, kako b' čez. Tedaj se je Robert zasmejalo, ho-ho, v sredo vode je zasadi svoj ogromni dežnik in se zavzel na drugo stran. Tako je rešil svojo čast in zasmevano nepotrebnost.

Se četrta ure, pa so bili v srcu Zumberka. Mimo Brezovice, Platovec in Dragoševcev je vodila pot v Radatov čev, za Šoščimmi največjo vas. Iz Radatov čev je lep pogled tja do Kleka na Ogulinu in po vsej Hrvaški. Izletniku se odkrivajo neizbrisni vtisi prekrasne narave. Male vasce

Kulaji. Bilih in Sekulič ostanega hitro za nami. Iz Sekuličev je ponoči zelo lepo videti Karlovec in elektrinski razsvetljavi.

Preko malega hribočka in dolinice iznenadi prvi studenec pod Trdinovim vrhom. Pot mine tako naglo, da izletnik ne občuti nikake utrujenosti, le močne vtise nosi s seboj kot najlepše spomne na te bele kraje. Šele tu moremo razumeti Trdino, zakaj je tako vzbujal Gorjance. Pogled na vinorodne holme Bele Krajine, na drugo stran pa na dolinjsko metropolo Novo mesto, je tako lep, da človeka priklene nase in se je le težko ločiti.

Trdinov vrh je le še eno uro daleč. Razgled bogato odtehta trud. To najlepšo točko Gorjancev poznajo izletniki vse premo. Nujno potrebno bi bilo tu zgraditi pianinsko kočjo in markirati pota. Danes steze teko prepletajo Gorjance, da komaj domačini poznajo prave in blazine. Hvaležno delo bi to bilo bodisi za novomeško SPD, bodisi za metliško TPD, za to poslednje vsaj toliko, da pozivi zanimanje in da inicijativno.

In polurna pot navzdol proti znanemu Sv. Miklavžu. Tam ni papirjev in spominskih knjig, pač pa dokazuje sto in sto podpisov križem krašem po zidu, koliko je že tu bilo obiskovalcev in ljubiteljev prekrasnih Gorjancev. Nazaj proti Jamniku. Ne po stari poti. Isto dolgočas, novo vzpodbuja. Jamnik se s svojo vodo izgublja v velike prepaide in dva požiralnika, ki se ob deževju do vrha napolnita. Iz enega prihaja po podzemni poti Obrh v Metliko, drugi pa se steka v hudournik Sočo. Tudi pot proti vasi Sošice je divna. Od daleč je kakor Carigrad zaradi čudnih mesečinskih cerkvenih zvonov. Pa ni muslimanov tu, Sošice so le središče grškokatoliškega Zumberka.

Sicer pa, da kaj bi mi govoril. Pogledat naj grem. Narava je lepša od besede. Sel borm in tudi vi vsi pojdit, da boste videli bajnega občana naših prijaznih belih rojakov. Fuxov Robert bo pot markiral, vsaj objubil je in bo menda besedo držal, pa tudi vsakemu od vas bo rad dal dober svet, kaj naj hodi, da bo videl vse Gorjance, ki jih je on tako zelo vzbujal.

Nesrečni 50 dolarski ček

Ljubljana, 14. aprila. Po pravilniku o ureditvi prometa z devizami in valutami, je prodajanje ali nakupovanje čekov v svobodnem prometu strogo zabranjeno in so za prestopke določene visoke kazni. Omenjene posle sme opravljati v naši državi le Narodna banka in pa od Narodne banke v to pooblaščen zavodi. Da je res tako, je morala izkusiti tudi trojica Ljubljancev, ki je po svoji lastni nepremišljenosti zabredla v nesrečo.

V nekem javnem lokalu je ponudil posestnik V. 11. januarja lastniku v nakup ček za 50 ameriških dolarjev. Iz kupčije pa ni bilo nič, ker je lastnik lokala izjavil, da se s stvarmi take vrste ne ukvarja in da zato ne kupi ničesar. V naslednjem trenutku so detektivni posestnika prijeli, mu odvzeli ček in pa je 704 Din, ki so jih našli pri njem. Vso gotovino je oddala policija davčni upravi za mesto Ljubljana do odločitve v razpravi.

Pri zaslišanju je izjavil V., da ček sploh ni bil njegov, temveč mu ga je izročil uradnik nekega denarnega zavoda s prošnjo, naj ga skuša kolikor mogoče ugodno vnovčiti. Zaslišani uradnik je izpovedal, da je ček sicer res dal dotičnemu posestniku, toda le zato, da stori prijateljsko uslugo svojemu dobremu znancu, bivšemu trgovcu, ki mu je ček prinesel s prošnjo, da ga proda kakor pač najbolje ve in zna. Trgovec je poudarjal, da ni vedel,

Beseda o krizi družine in zakona

Kriza zakona in družine je posledica socijalnih preobrazb in preobrazbe človeka samega

Ljubljana, 15. aprila. Vse kaže, da je poleg vseh vprašanj, ki so tičejo kriz sodobnega življenja in ki jih je toliko, postalo tudi vprašanje krize zakona in družinskega življenja tem aktualnejše, čim bolj pogosto imamo v mislih dandanašnje slabe čase v splošnem. Vendar se nam ne zdi več tako aktualna vprašanja, kot je predmetno dovolj zanimiva — najbrž zaradi tega, ker se preveč govori o njih in ker je postalo reševanje najrazličnejših »najtežjih« vprašanj posebnosti vrste sport, nekoliko podoben tistemu diplomatskemu reševanju vprašanj razorožitve. Dandanes je vse v krizi — odno to je ena največjih sodobnih resnic, ki jo slišimo dovolj pogosto. V krizi je vse, kar je v krizi človek sam na sebi.

Pri reševanju problema krize družine in zakona je treba v glavnem odgovoriti samo na dve vprašanji: od kod izhaja kriza in kako jo kaže odpraviti? Na prvo vprašanje smo slišali že toliko najrazličnejših odgovorov, da bi jih bilo skoraj nemogoče vse ponoviti. Značilno pa je, da so ti odgovori po večini povsem nedoločni in se češče ne dotikajo bistva. Nihče ne more dovolj smelo odgovoriti, zakaj je nastal po vojni takšen razkorjak zakonskega življenja, kaj je vzrok rapidnega porasta zakonskih ločitve. Težko si je razlagati dejstvo, da ni bilo še nikdar družinsko življenje tako razvzročno kot po vojni. Toda ne zadovolji nas sam na sebi stereotipni odgovor, da so se po vojni spremenile socialne in splošne življenjske prilike tako, da je moralo biti prizadeto tudi družinsko in zakonsko življenje. To pač čutimo vsi in smo sprevideli, da se je življenje po vojni zelo spremenilo. Spoznali smo, da je nastal razkorjak v ljudski mentaliteti, v kulturi, v gospodarskem življenju, skratka v vsem. Toda dočim se nam marsikaj zdi razumljivo samo po sebi, se nas večina ne more sprijazniti z dejstvom, da so nas vse te krize vrgle tako iz ravnotežja in da so po segle tako močno tudi v družinsko življenje. Človek bi bil pripravljen zavreči prej vse malike-ideale kot ideal družinskega življenja, z vsem bi se prej sprijaznil, kot z mislijo, da se mu bo začelo rušiti zadnje in najsvetejši svetilec individualizma — dom, družina. In čeprav bi ne tako pljuje na zakonsko življenje, bi se mogoče prenešati misli, da v zakonu ne bo odselej nič več tišega čara sentimentalnosti, tistih notranjih vezi med zakonci, ki jih lahko opredeljuje le s pesniškimi izrazi.

Kljub vsemu je pa nastopila kriza zakona v izredno resnih oblikah. Tako riskanten je postal zakon, kot n. pr. obstoj zastarelih načel. In vedno bolj resničen se zdi odgovor na vprašanje, zakaj je nastopila kriza zakona, da je zakon samo trgovski pogodba, ki drži tem bolj in delj časa, čim bolj realna je. Vendar nas tudi ta odgovor ne zadovolji povsem. Nihče sicer ne more dovolj stvarno ugovarjati, da je kriza zakona vzrok tudi razvzročno gospodarsko življenje, da morajo vzporedno z nastopom gospodarske krize nastopiti tudi druge krize. Skrb za golo življenje pač lahko ohladi ona zakonska čustva, ki so se lahko razvzročila v časih blagostanja, ko se je ljudem zdelo, da žive lahko od same ljubezni in abstraktnih lepote. Priznati je treba, da je gospodarska kriza eden glavnih činiteljev, ki je povzročil krizo zakona in družina. Glavni je, a ne edini, kajti kriza zakona je začela zavzemati preteče oblike že v letih prosperitete gospodarskega življenja in so ločitve zakonov naraščale najbolj le do nastopa gospodarske krize. In vseeno si je težko razlagati, da je haš gospodarska kriza povzročila tako silen razkorjak v mentaliteti, predvsem v čustvovanju človeka po vojni. Vzroki morajo biti globlji, ne le mehaničnega značaja, temveč tudi psihološkega.

Češče se tudi naglašja, da je tempo življenja po vojni postal mnogo hitrejši, nekam nervoznejši in da so ljudje v splošnem mnogo bolj nervozni, kot so bili v starih »zlatih« časih. Da je tempo življenja zdaj hitrejši, je razumljivo: po vojni je postala borba za obstanek ostrejša, zahtevala je od človeka čedalje več sil, spretnosti ter truda. Toda nervoznost se je pojavila tudi prej kot gospodarska kriza. Vsi znaki kažejo, da se je prelom začel med vojno, da je svetovna vojna tako pretresla človeka, da je izgubil povsem svojo prejšnjo podobo. To je seveda lahko samo domneva, kajti nimamo na razpolago dokaznega gradiva. Stvarni odgovor bi nam mogla dati le znanost, ki se peča z eksperimentalno psihologijo: odgovoriti bi bilo treba na vprašanje, ali je vojna res tako silno vplivala na človeštvo, da se je zaradi nje spremenila mentaliteta človeka, da so ljudje postali po vojni mnogo nervoznejši, odno da je njihovo živčno doleanje postalo bistveno drugačno. Toda tudi psihologi bi ne mogli podpreti svojih ugotovitev z dokaznim materialom, n. pr. s statistiko. Vendar se pa lahko sklicujemo na otipljive dokaze gornje ugotovitve, odno no teze, da je postal človek po vojni izredno nervozen, da je izgubil živčno ravnotežje.

Človek je izgubil po vojni tla pod nogami, vse vrednote so se mu zazdele relativne, vse definicije nedoločne, vsi dotedanji ideali smešni, zmisel življenja zgrešen, vsi sistemi napačni. Toda človek je bil preslab — oslabele je fizično in duhovno — da bi začel intenzivno iskati novo podobo sveta, nov življenjski zmisel, nove ideale in da bi začel določno in sistematično opredeljevati nove življenjske pojave. Človek je resigniral, ni čutil potrebe in ne zmisla za kaj vzvišene — to ni več

misleči človek, nego živčni človek, boli nagonsko, kot razumno bitje. Živci, razvzročeni, so ga začeli voditi. Živci so zahtevali nemira, napetosti, kajti bili so še vedno in so še ugašeni na nemir, na izživiljanje. Zahtevali so pa tudi »hrano«, ki jim je postala najprimernejša. Miselni napor ne prija živčnemu človeku po vojni. Človek se boji vsega »resnega«, kar bi ga sililo razmišljati, pri čemer bi se zresnil. Živci zahtevajo banalnega hrupa, zabave, ki jih drži v napetosti, ki jih sprošča in giblje v nesmiselnem nihanju. Človek je začel hitro živeti, ker ne najde več uravnovešenosti miru. In kot je zdaj človek v splošnem živčno razdražen, tako je tudi spolno živčno razdražljiv. Vsestransko se hoče čim bolj živčno izživiljati, hoče utesiti živčno strast, ki je samo razvzročnost.

To se nam zdi glavni vzrok krize sodobnega človeka, bolna spolna razdražljivost. Važno je pa seveda tudi, da se je življenje po vojni tako temeljito spremenilo v socialnem pogledu. Po vojni je postala žena samostojna, mnogo samostojnejša, kot je bila pred vojno, ko ji še n. b. bilo treba tako posegati v življenjsko burbo, kot mora zdaj žena je začela gledati na življenje z bolj stvarne perspektive, zato so se spremenili tudi odnosi med zakonci. Da ni zakon več zgolj sentimentalna zadeva, je dovolj razloga že v tem; žena je postala stvarnejša. Toda, čeprav bi moški svet moral baš to pozdravljati, se v resnici moške ne morejo povsem sprijazniti s tem, da se je tudi žena začela uveljavljati v areni življenja, da ne gleda le možu več vsemočnega malika. Na drugi strani pa tudi tožba moških nad sodobno ženo ni povsem neupravičena. Čim je po-

stala žena samostojnejša, se je odtujila domu, »ognjišču«, težje se njenih stremeljav ni več dom, njeni ideali so p. maknjeni od slej na druga torišča. Skratka, žena je izgubila zmisel za družinsko življenje, kar je znatno poglabilo prepad med zakonci ter poostrišlo krizo zakona.

Vse te činitelje mora upoštevati, kdor hoče reševati problem krize zakona: sociološke v zvezi s fiziološkimi. Če se ozremo samo površno na to kočljivo vprašanje, že vidimo, da se je življenje tako temeljito spremenilo, da bi bilo zelo čudno, če bi se ne pojavila kriza tudi v zakonu. Razlogi, ki smo jih navedli, so nedvomno vplivali na zakonsko življenje tako, da je zdaj kriza zakona čedalje bolj očitna. Zal ne moremo od tej prilike še podrobno razčleniti pojavov preobrazbe človeka po vojni. Živčna razvzročnost sodobnega človeka je rodila že poseben kult, ki je zapustil močne sledove v naši civilizaciji in vpliva celo na kulturo samo. O tem se pa ne more razpravljati izčrpano v tako ozkem okviru. Lahko pa smatramo, da ni zgrešena ugotovitev, da je kult živčne razvzročnosti posegel tudi v zakonsko življenje. Kot ni osamljena ugotovitev, da se je začel človek po vojni ogrevati n. pr. v gladi in »slager«-u, jazz, za lahke filme, operete, v dramo za plehke veseloge, v literaturo za lahke ctivo, da je kljub resnim časom ali baš zaradi njih postal lahkomišen in plitek itd., zato, ker je to primerna »hrana« za njegove živce, tako bomo kmalu sprevideli tudi v pogledu zakonske krize, da ta kriza izhaja iz istega vira, da je posledica živčne razvzročnosti sodobnega človeka in v ročno spremenjenih socialnih prilik. Zato se nam bo pa tudi zdelo težje odgovoriti na vprašanje, kako odpraviti to krizo ter kako izgladiti napetost med moščin in ženo. Sprevideli smo, da je kriza zakona in družine posledica socialnih preobrazb in preobrazbe človeka. Vzroki te krize leže torej v splošni kritični dobi, ki jo preživljamo, v krizi vsega človeškega doedanjega vrednotenja ter v človeku samem. Zato pač ne bomo mogli rešiti vprašanja krize zakona samega na sebi.

se danes mesto, ko v manj vreden pojav, ne bi ostal od slovenskega naroda kamen na kamenu. Tako nedvomno se ni nihče povzdignil naših kmetijskih mater, odno so slovenskega naroda. Takšne cvetke so pa nedvomno tisti kamni, ki tvorijo slovenski narod. Poleg kamena v tisti cvetki je pa še neko gledanje mesta na matere. Če je mesto kdaj sploh kaj in na kaj gledalo, ni gledalo nikdar kako bolj strašno na kmetijske matere — bi morda hotel ta ali oni oporekati, toda, kar je v cvetki, kar je črno na belem, je sveto in je večna resnica.

In končno smo se tudi spomnili, da bi sploh nikjer in v ničemur ne smeli videti cvetke, če bi se ne hoteli zameriti genialnim vrtnarjem in da bi se ne pregrešili v obeh onih, ki jim vro iz prečistih src toli pretresljivi srčni izlivi. Cvetk ne smeo reproducirati, čeprav se niso zaščitene z avtorskim pravom, kaj pa mislite, kakšna anarhija bi zavladala na vzorno urejenih vrtovih, kjer goje takšne in drugačne cvetke, če bi smel vsak trgati cvetje po mihi volji! Potreben je podobni apel, kakršnega smo čitali nedavno: »Rešimo naše čespljave nasade!«

Cvetje z domačih in tujih vrtov

Naši nosovi so jih že tako vajeni, da smo prikrajšani za največji užitek

Ljubljana, 15. aprila. Velika noč je lepa zlasti zato, ker je pomladni praznik, praznik cvetja in ljubezni. Zato mora tudi časopisje posvetiti cvetju velike noči nekaj priručnih besed. Seveda se ne more spuščati na botanično področje, česar nam tudi ni treba, saj imamo dovolj cvetja v vseh listih in revijah, kajti naše literarno udejstvovanje je kaj bogato ter plodovito. V kraljestvu tiska in literature kraljuje večna pomlad, večno se nam smešlja solncece muz, pod katerim tako bujno cveto plemenite cvetke premlele slovenskega jezika. Hoteli smo vam posebno postreči ob tako velikem prazniku, kakršen je velika noč, z izbranimi cvetkami, da bi preluba pomlad zavladala tudi v kraljestvu duhovnega občestva čitateljev. Bili smo pa tako založeni s samim izvrstnim blagom, kar utapljamu se v njem, da nam pri najboljši volji ni bilo mogoče prirrediti dovolj lepega izbora. Zato vam nudimo pač to, kar smo izrekli mimogrede iz neizčrpnega narodnega, odno no literarnega zaklada.

Zal, smo že vsi tako vajeni cvetk, da so naši nosovi neobčutljivi za plemenite dišave ter smo prikrajšani za največji užitek. Cvetke so naravnost nebeška godba za literarne, odno no časopisne sladokusce. V cvetkah so najzlahnejši pesniški izrazi, kakršnih ne najdete niti v vrhovih naše poezije. Kar vam nudimo je pa res skromnejše blago, toda potrudili se bomo, da bomo tudi sami »zumlili« ali zadeli še to in ono odlično cvetko. Menda ste že zadovoljni s to, ki smo jo pravkar spravili v svet. Seveda mnogo lepše zveni kaj podobnega:

»Da ni bilo v nedeljo slučajno pazljivega reševalca, bi imeli letos prvo tako žrtve, ki je pa za zaslugi junaškega reševalca danes živa.« To je pesniški talent! Bi imeli žrtve, ker je pa nismo imeli (namreč po zaslugi junaškega reševalca, ki je čakal pri vodi na »žrtve«) je pač živa, a žrtve je vseeno!

Zakaj ljudje raje ne čitajo takšnih pesniških izlivov namestu humorističnih listov, je res težko razumeti. Ah, zdaj je pomlad! Mačice po grmovju so le v cvetju... Potem takem si lahko mislite, kako cveto šele grmi, če je že po grmovju toliko cvetja!

Cvetke duhte po metafiziki, čeprav so v njih mišljene povsem zemске zadevice. »Poleg dveh parov čevljev, ki so jih trgovke taticama že same odzvale, so privlekli (menda orožniki) iz cekarja še...« Zanimivo je pač, kako so (sta) tista dva para čevljev zopet zašla v tatičin cekar, ko so ju vendar tedaj trgovke že imele.

Dandanes živimo v dobi asanacij, sanacij in reševanj. Češče čitamo, da tu in tam rešujejo krizo. Moda se pač naglo spreminja. Nekaj časa smo vsi reševali problem krize, zadnje čase pa smo se že tako navadili krize same, da se že bojimo za njo ter jo vneto rešujemo, da bi tudi nje ne vzel vrag. Tu in tam pa tudi sanirajo dolgoce, ker financ že itak več nihče ne sanira. »Upamo, da bo uvidenost merodajnih činiteljev podprla društveno prizadevanje za končno sanacijo njegovega dolga.« Po pravici ponavljamo je pa res križ z merodajnimi činitelji. Vedno je treba govoriti o njih. Nazadnje ta ali oni povsem obupa nad njimi in napiše:

»Seveda se ti velikopotezni načrti ne bi realizirali morda celo stoletje. Pospešiti bi jih mogel le kak velik požar, vojna ali elementarne katastrofe.« Kot vidimo, so torej tudi vojne in elementarne neizgode lahko izredno koristne za napredek človeštva, saj pospešujejo lahko in le realizacijo velikopoteznih načrtov, kot n. pr. regulacije mest. Zdalj pač tudi lahko razumemo, zakaj se nekateri še vedno tako navdušujejo za vojno.

Slepa pokorščina je že od njega dni lepa čednost. Zato so razumljive tudi takšne cvetke: »Vzorno discipliniran pevski zbor, skromnih, a nadarjenih pevcev, ki slepo slede vsakemu gibu svojega pevskega učitelja...« Ti pevci morajo biti nedvomno izredno nadarjeni, ker slede vsakemu gibu pevcevdice, čeprav so takorekto slepi.

Prisrčni so zlasti takšni opisi udejetvovanja naših umetnikov, kjer se ne šopirijo besede samo v višini višje matematike, temveč se ponižajo celo do zemeljskih dobrot: »Nemirna narava ga je gnala (slikarja) v Afriko. S svojih potovanj je zopet prinesel lepo število žarečih pastetnih študij...« Te pastete, odno no njihove študije so pa bile poleg vsega tudi svace, saj so bile kar žareče, torej vroče. Od takšne umetnosti ima občinstvo res kaj, kajti pasteta je izredno okusna že na pogled, do čim pastelne študije ne zaslužijo, da bi si človek zaradi njih kvaril oči in želodec.

Vendar ne moreš občinstva zadovoljiti s samimi takšnimi cvetkami. Najraje uživa jo takšno duševno hrano: »Zdravniki so ugotovili, da so ji patološke kepe v črevesju nenadoma izginile in da ni ob tipanju po trebuhu občutila absolutno nikake bolečine. Tudi urin, ki je bil prej naravnost strašen, je bil zdaj normalen...« Takšni čudeži se gode seveda samo v Lurdu in nihče tudi ne smemo dvomiti, da druge bolezni ne čutijo »ob tipanju po trebuhu absolutno nikake bolečine.« To je čudež in pika!

Napol čudež je pa kaj takšnega: »Priznava in dokaj prostorna samostanska cerkev je bila ob večernih jedrnatih misijonjskih govornih polna pobožnih vernikov, čeprav ni bila po številu prebivalstva prenapolnjena. Kaka stotina mož in žena, zlasti fantov in deklet, bi se bila še lahko stisnila. Pa kaj se hoče.« Pa recite, da ni čudež, če se može in žene nočejo bolj »skakati pri takšnih in takšnih govornih! Zlasti fantje in dekleta. Pa kaj se hoče!

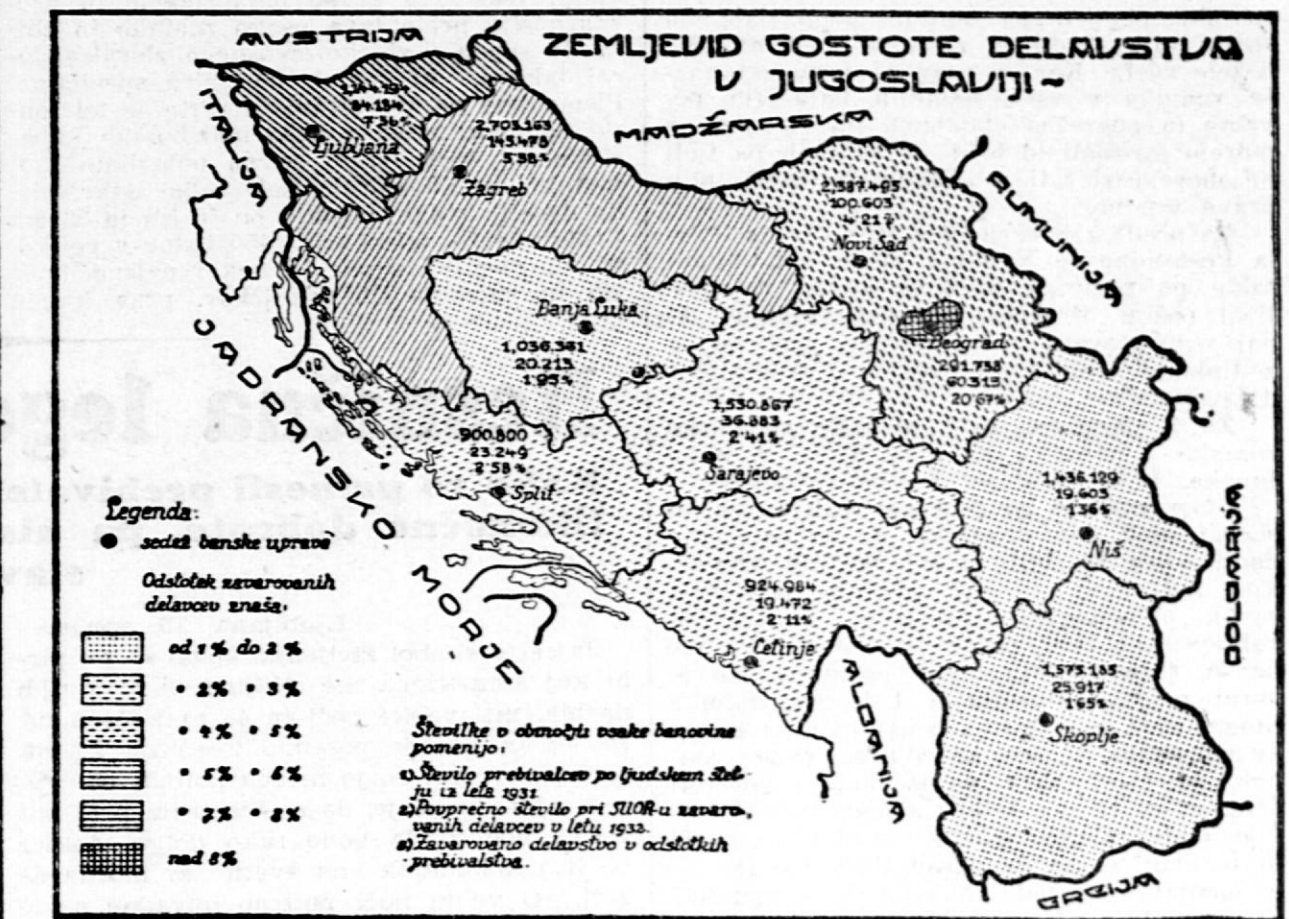
Dandanes so ljudje res čedalje grše grdo. Greše kar na debelo brez vsakega pomisleka, kar se očituje tudi v cvetkah: »Odigral se je žalosten dogodek na cerkvenem pragu, ki je silno razburil ondotno prebivalstvo (menda cerkveni prag, kot je razvidno iz cvetke) in to tembolj, ker je bilo krvavito izvršeno na pragu cerkve, kjer je bilo zbrano mnogo vernega ljudstva.« Kako bi jih tudi ne razburilo, ker so bili zbrani baš na cerkvenem pragu, odno no na pragu cerkve in poleg tega je bilo to ljudstvo tudi verno. Nedvomno je naše ljudstvo res vzorno verno, ker ne zamudi božje službe niti, čeprav se mora zaradi tega klati na cerkvenem pragu. To pa menda ni tako žalosten dogodek, da je namreč ljudstvo tako verno, nego samo to, da se kolje baš na cerkvenem pragu. »Pa kaj se hoče.«

Prav je in dobro, da obsojamo slo celo v naših briljantnih cvetkah:

»Brez naših kmetijskih mater, v katere

Razdelitev našega delavstva po pokrajinah

Za Beogradom in bližnjo okolico je odstotek delavstva največji v dravski banovini

Ljubljana, 15. aprila. Patriarhalni sistem naravnega gospodarstva, pri katerem vsaka družina oziroma vsaka ljudska zajednica sama zase proizvaja vse življenjske potrebe, vedno bolj izginja. Na njegovo mesto stopa vedno bolj sistem ljudskih razredov, ki se med seboj čim dalje bolj razlikujejo, a žal tudi čim dalje bolj sovražijo in pobijajo. Posebno važno vlogo igra delavski razred. Zelja po zaslugi vleče vedno več kmečkega prebivalstva v industrijske kraje. Vse kaže, da je ta ali ona pokrajina tem bolj napredna in kulturna, čim večji je v nji odstotek industrijskega delavstva.

Iz priloženega zemljevida, ki je sestavljen na podlagi statistike Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, je razvidno, da je odstotek delavstva od celo-

kupnega prebivalstva poleg mesta Beograda in njegove bližnje okolice največji v dravski banovini. V večjem preseku sledi savska banovina in nato dunavska banovina. Delavstvo tvor največji del prebivalstva v severnih pokrajinah naše države, ki so nekdanji pripadale bivši Avstro-Ogrski. Gospodarska kriza je te pokrajine najbolj prizadela, ker je tu zbrano relativno največ delavskega proletariata. V južnih in jugovzhodnih pokrajinah, ki so nekdanji pripadale Turčiji, je gostota industrijskega delavstva najmanjša. Kljub temu, da vse slavi idilčnost kmečkega življenja, ki ima nedvomno svoje lope strani, sili vendar vse z dežele v tovarne, ker je denar vendar le bolj, od najlepše idile, samo — ko bi ne bilo gospodarskih kriz in brezposelnosti.

Slovenski plesalci na zagrebškem turnirju

Ljubljana, 15. aprila. Predzadnji četrtak se je vršil v Zagrebu mednarodni turnir za prvenstvo Zagreba. Turnirja so se udeležili tudi štirje pari članov Plesno športnega kluba v Ljubljani. Zagrebčani so prvotno nameravali prirrediti manjši turnir, kameje je pa zavzel z udeležbo 6 avstrijskih in 1 nemškega para mednarodni značaj. Teh sedem parov je zasedlo v skupinah, kjer so tekmovali, vsa prva in tudi naslednja mesta.

Zagrebčani so v skupini C zavzeli prva tri mesta, v tej skupini sta tekmovala naša para Blechinger - Elisabetherjeva in Lombar - Anticveva, ki se pa nista plasirala, razlika je bila do prvih samo neznatna. Zagrebčaki »Novosti« so po turnirju razpravljale o uspehu in je bilo iz poročil razvidno, da so slovenski pari prednjačili v tehničnem pogledu kot tudi z rutino, ker pa je bil to prvi večji turnir in so bili, kar je povsem razumljivo, zagrebški plesalci kot domačini deležni vseh simpatij — so tudi zmagali. V tej skupini nista nastopila naša najboljša para Sevnik - Stojkovičeva, Ahčan - Kukčeva, ta para sta kot edine jugoslovenske para stopila takoj v boj z inozemci, čemur so se Zagrebčani ognili.

Razumljivo je, da se naša para — pri najboljši volji — nista mogla uveljaviti v močni konkurenci parov iz Avstrije in Nemčije, ki potujejo iz enega turnirja na drugega in razpolagajo s silno rutino in sigurnim startom.

Vse ples se je plesalo po enotnem angleškem sistemu, vendar se je ples naših močno razlikoval od inozemcev. Dočim so bili naši pari temperamentni, je bilo videti pri inozemcih absolutno mirnost. Prevladoval je torej avstrijsko-nemški način, in komisija, ki so jo po večini tvorili inozemci, je dala svoj glas svojim.

Prvak sev. Nemčije Ramlau se je o naših plesalcih zelo laskavo izrazil, imamo dober material, ki ga odlikuje izredna muzikalnost — le v temperamentu se moramo umiriti — pa bomo lahko, po dobri pripravi, uspešno nastopili vsaj proti Avstrijcem.

V razredu prvakov je zmagal par Ramlau - gdc. Princ, ki sta prvaka sev. Nemčije, v A razredu sta prva Holdek - Holdek iz Graza, pravtako je ta par zmagal v skupini B, v C skupini, kjer pa Sevnik - Stojkovič in Ahčan - Kukčeva niso tekmovali, ker so že v Ljubljani zmagali nad Zagrebčani, pa je odnesel zmago par Kekić-Hönigsfeldova.

Turnir, ki ga je prirredil Amaterski plesni klub, je bil odlično organiziran in prav dobro obiskan. V bodoče bi bilo želeli na naših turnirjih nekaj manj inozemcev, sicer se naši plesalci nikdar ne bodo zamogli plezirati, razumljivo pa je tudi, da bi postali malodušni, ker bi se podali na vsak turnir, kjer bi sodelovali evropske zvezde, brez vsakega zgleda.

Zgleda, da bo v sezoni prvi turnir večjega stila na Bledu, živahne priprave se pa vrše za ustanovitev evropske plesnih klubov. ki se ustanavljajo linceto za to daje naš ljubljanski Plesno športni klub. R. K.

Iz Trebnjega

Najvišje odlikovanje. S pristankom Nj. Vel. kralja je prevzel kumovanje ali priliki razvijanja prapora trebnjanskega Sokola. Nj. Vel. prestolonaslednik Peter. Priprave za jubilejne svečanosti ob 25letnici trebnjanskega Sokola, ki razvije 4. junija prapor, so v polnem razmahu. Za svoje lepo delo je s tem Sokol v Trebnjem prejel priznanje z najvišjega mesta in bodo letošnje jubilejne svečanosti dokaz, kako plodonosno je deloval naš Sokol teh 25 let.

Binkoštni izleti. V zvezi s sokolskimi svečanostmi ob letošnjih binkoštnih praznikih bo organiziralo poverjenstvo dolenjskega društva »Krk« v Trebnjem tujsko prometno propagando ako jo za spoznavanje Dolenjske. Ker pričakujemo prihoda gostov iz vse banovine, prosijo poverjenstvo »Krk« v Trebnjem vsa društva in skupine, ki nameravajo posetiti Trebnje, da se glede prenočitve obrnejo čim prej na poverjenstvo »Krk«. Sokolske svečanosti in razvijanje prapora pod pokroviteljstvom Nj. Vel. prestolonaslednika Petra bodo 4. junija. Naslednji dan pa je določen za velik propagandni izlet na Catež. Organiziran bo poseben izletniški vlak, gostje pa bodo imeli v Trebnjem in na Catežu izredne puste v cenah. Najlepši in najzanimivejši izleti na Dolenjsko se nudijo ob binkoštnih praznikih s posetom Trebnjega in Cateža, na kar izletnike opozarjamo.

Iz Tržiča

Lutkovno gledališče v Tržiču. Sokolsko marionetno gledališče v Tržiču je nas razveselilo v nedeljo 9. t. m. z lepo predstavo. Gostovet je to pot prišel bratski lutkovni odsek Sokola na Taboru iz Ljubljane pod vodstvom predsednika br. Er. bežnika. Goste, 20 po številu, je pozdravil dopolnile pri zakuski v hotelu Ljubelj naš ustanovitelj gledališča in načelnik br. Christof. Po maši je bila prva predstava »Gašperček zmagovalec«, popoldne pa carobna pravljica simbolične vsebine »Poglar Podzemljak«. Obe predstavi je mladina posetila v takem številu, da je bila dvorana pri obeh predstavah nabito polna. — Zvečer je bila uprizorjena igra »Martin Krpan«, ki jo je za marionetna gledališča prirredil br. J. Spicar. Predstava je bila namenjena odraslim, obisk je bil izredno velik. Mnogi so morali oditi brez vstopnic, dvorana je bila popolnoma zasedena. — Vse tri predstave so bile izvrstno odigrane, najbolj je seveda ugaljal »Martin Krpan«, ki je bil vsestransko izvrstno pripravljen. Silno so tudi ugaljali izredni kostumi in prekrasna scenografija. Občinstvo si želi še mnogo takih domačih stvari. Za sluga prelepega uspeha gre seveda režiserja br. Zidaricu in Podvavniku. Pri vseh predstavah je sodeloval sokolski salonski orkester, ki je vsem izredno ugaljal, saj so zaigrali res same prvovrstne komade. Tržičani smo bratom iz Ljubljane prav hvaležni za njih požrtvovalnost, ker tako spoznavamo drug drugega in se s tem po, spešuje sokolsko bratstvo.

Naše znamke na svetovni razstavi

Slovenija ima okrog 400 različnih znamk — Tudi filateliste tare kriza

Ljubljana, 15. aprila. V filatelističnih krogih vse Evrope in tudi ostalega civiliziranega sveta, zlasti pa v Severni Ameriki, vlada največje zanimanje za svetovno filatelistično razstavo, ki bo odprta 24. junija na Dunaju v prostoru »Kunstlerhaus« in »Secesije«. Za razstavo se z vso vneto pripravljaljo tudi naši filatelisti, ker je Slovensko filatelistično društvo uvidelo, da je treba slovenske znamke zbiralec pokazati, da spoznajo njih ogromno raznolikost, zanimivost in lepoto. Najzanimivejša inozemska filatelistična kapaciteta namreč smatrajo slovenske znamke za tako lepe in zbiranje vredne, kot so n. pr. edino še dragocene grške znamke, obenem pa vsi tudi poudarjajo, da spada njih študij in zbiranje med najtežje dežele sveta. Ker so prav za prav take te znamke v vseh sedanjih katalogih površno in pogrešno obdelane, jih zbiralec ne morejo spoznati in ločiti — zato jih pa tudi ne morejo zbirati z užitek in ceniti njih prave vrednosti.

Na predlog poverjenika za pošto dr. Pavla Pečotnika je Narodna vlada v Ljubljani takoj po prevratu naročila komaj ustanovljeni poštni direkciji, naj izda znamke, ki naj vsemu svetu oznanijo našo svobodo in zedinjenje vseh Jugoslovenov v samostojno državo.

Ze 3. januarja 1919 so izšle slovenske znamke z napisom »Država SHS« in sliki junaka, ki je pretrgal verigo suženjstva.

Nove znamke so bile pa vsak teden in skoraj vsak dan drugačne, da so se ljudje žudili, ker so bili vajeni poštne znamke, kjer tudi med milijoni ni bilo najmanjše razlike. V svetovni vojni je bil namreč porabljen tudi vsaj papir in potrošene vse barve, razen redkih malih ostankov. Ko je torej prišla Blasnikova tiskarna znamke litografirati, ji je že tudi zmanjkalo za znamke izbrane papirja in za posamezne vrednote določenih barv, pa je morala poiskati drug material, da so bile seveda tudi z drugim materialom tiskane znamke po barvi in papirju vedno drugačne. Dan na dan se je menjal material in zato tudi znamke! Ko so tudi na Hrvaškem in v Bosni porabili svoje provizore jugoslovenske znamke in je tudi po drugih pokrajinah zmanjkalo starih madžarskih in avstrijskih mark, in poštne direkcije vse države, razen Srbije in

Slovenska 20vinarska znamka dunajskega tiska, kakršne smo rabili tudi namesto drobiča. Rumene take znamke plačujejo filateliste že po 100g Din.

Črne gore, zahtevale naše znamke in jih pričele splošno rabiti. Blasnikova tiskarna ni več mogla zmagovati tako velike potrebe in poštne direkcija je morala še jugoslovanski tiskarni naročiti tiskanje znamk. Tudi te znamke se prav znatno razlikujejo od pri Blasnika litografiranih, ker so tiskane s klisije, imajo pa tudi drug papir in barve ter z večino niso luknjčavo perforirane, temveč zobčasto ali črtasto navdajene. Tako je Ljubljana z največjo naglo tiskala znamke skoraj za vso državo, a jeseni 1919. je izbruhnila splošna tipografska stavka in ustavila vse delo v tiskarnah. Ker je stavka trajala več mesecev, je direkcija morala klisije prenesti na Dunaj in tam tiskati znamke, vendar je pa tudi na Dunaju že manjkalo materiala, da smo dobili spet najpestrejšo, po papirju in barvah se razlikujočo vrsto mark. Perforirali so znamke z vsemi stroji, kar jih je bilo po ljubljanskih tiskarnah in književnicah, in celo v Zagrebu, kamor je ljubljanska poštna direkcija v sili morala poslati tudi neperforirane in celo le v eni smeri navdajene ali zobčaste pole znamk. Tako je nastalo razen neštevitih različnih tiskanih odtenkov barv, raznih papirjev in razlik litografije in književniških tiskarn tudi še najrazličnejše zobčanje, da ima danes Slovenija okrog 400 različnih znamk brez raznih specialitet. Tako je mala slovenska znamka najzgovornejša priča vsak dan se izpreminjajočih poprevratnih etič in razmer!

Koliko naših znamk se je pogubilo in kako malo je posameznih vrst izšlo, vidimo tudi po tem, da so nekatere znamke ohranile samo rabljene, druge pa le v nekaj eksemplarjih, ki se danes celo že med domaćini zbiralec plačujejo s tisočaki.

Čeprav se nam nekatere cene zde visoke, vendar v primeru z znamkami drugih držav slovenske marke prav za prav še nimajo prav nobene cene, čeprav so deset in stokrat redkejša in zanimivejša od tujih. Iz že navedenih vzrokov, ker je namreč zaradi ogromne raznolikosti zbiranje naših znamk silno težko in v inozemstvu brez zvez z našimi strokovnjaki zaradi nepopolnih opisov v katalogih skoraj nemogoče, pa zbiralec naše znamke tudi le malo kupuje. Ti faktori in pa prav malo številno ohranjenih naših znamk so pa tudi povod, da imajo celo največji inozemski trgovci le malenkostne zaloge s prav majhno izbiro, da naših znamk inozemski zbiralec doma niti kupiti ne morejo. Ker pa zato trguje, ki so založniki oddolžnih katalogov, od naših znamk ne pričakujejo dobička, jim tudi ni na tem, da bi jim v katalogih privoščili toliko prostora, kolikor ga rabijo, pri vsem tem jih pa v svojih katalogih silno nizko cenijo, a to iz najenostavnejšega vzroka, da bi jih poceni kupili.

Narodnogospodarskega pomena zbiranja znamk ne bomo omenjali, saj vemo, da skoraj vse države brez razlike podpirajo in krpaajo svoje proročane s kratkovidno strastjo 40 milij. filateliste vsakega sveta. Tudi vzgojno pomena ne navajamo, ker velike države, kakor so Rusija in Nemčija, uvajajo filatelijo v šole kot naučnovoizvedljivi pomožni predmet za zbiranje, zvedovino in druge predmete, predvsem na zaradi vzgoje točnega opazovanja in reda.

Sicer je tu mnogo zamujenega, a končno je tudi Slovensko filatelistično društvo spo-

znalo, da je njegova glavna naloga študij in propaganda slovenske znamke. Edino Slovensko filatelistično društvo je namreč tisti forum za filatelistično delo Slovenije, ki ima pred vsem svetom avtoriteto, da kot najvišja inštanca odloča o slovenskih znamkah. Škoda, da so se dosedaj tudi filatelisti in založniki katalogov morali v zadevah naših znamk obračati k našim sosedom! Kaj bi rekli, če bi se Budimpešta proglasila za sodnika v vprašanih francoskih znamkah. Atene za finese in Zagreb za Palestino!

Ze več tednov poseben odsek Slovenskega filatelističnega društva, ki so v njem najboljše in tudi v inozemstvu priznani strokovnjaki, vsak dan z vso natančnostjo in predvornostjo pretehtava vsako znamko in zbiralo, če spada v zbirko splošnega zbiralca, torej takega, ki znamk ne zbira specialno. Pisma lete na vse strani in vrste se telefonski pogovori zlasti z našo mariborskko kapaciteto, od vsake strani se pa pojavljajo tudi znamke, ki jih zbiralec še sedaj odkriva. Na desetih polah, visokih po 50 cm in 33 cm širokih je že nalepljenih 450 listov v velikosti slovenskih znamk in nekaj najzanimivejših in najredkejših štiročkov, prav kmalu

se pa ti beli listki z opisami znamk izpremene v prave znamke in v normalno zbirko znamk Slovenije. Na žalost zaradi pomanjkanja sredstev Slovensko filatelistično društvo ni moglo najeti večjega prostora, da bi pokazalo svetu slovenske znamke vsaj v štiročkih, vendar bo pa že tudi ta skromno, a z okusom opremljena zbirka odkrila filatelističnemu svetu vso lepoto in pestrost slovenskih znamk in gotovo dosega tudi svoj pravi namen. Ta namen pa ni nič drugega, kakor propaganda za našo znamko in za njeno pravilno zbiranje, saj bo vendar razstavljena zbirka pravzaprav le prvi oficijelni filatelistični katalog Slovenije, ki bo moral odsej po njem zbirati in ocenjevati naše znamke vsak filatelista.

Da dokažemo redkost zbiralec slovenskih znamk, samo še to, da je med ogromnim številom zbirke iz vseh držav sveta do sedaj razložen na kratko opisane zbirke za dunajsko razstavo pripravljenih le še dvojice zbirke slovenskih znamk. Te zbirke pa niso iz naše države, temveč pride prva iz Prage, druga pa iz Švedske... Znamenje, da tudi naše filateliste tare kriza!

Resnična legenda o pirhih

Kako so prinesli prebivalci dveh vasi k blagoslovu velikonočne dobrote, pa niso imeli gospod kaj blagoslovljati

Ljubljana, 15. aprila. Jajce je simbol življenja, sploh so pa pirhi kaj simpatična reč. Najbrž bi brez njih ne bilo niti velike noči in še marsičesa ne. In velika noč je posebno imenitna že zaradi pirhov ter so jo morda izumili baš zaradi njih. Jasnno je, da so bili pirhi prej kot velika noč in da bodo tako dolgo, dokler bo kaj kokodajsk na svetu in morda še delj. O veliki noči pojemo navadno slavo le veliki noči sami na sebi, dočim bi tudi pirhi zaslužili, da se jim pokloni ob največjem pomladnem prazniku vse in vsi.

Toda ta legenda ni tako imenitna, da bi n. pr. govorila o kokli, ki je nesla barvana jajca ali celo zlata. Govoriti sicer hočemo o zlatih časih, ki so bili tako imenitni, da so bila tedaj morda tudi jajca zlata, vendar pa hočemo ostati zvesti zlati resnici.

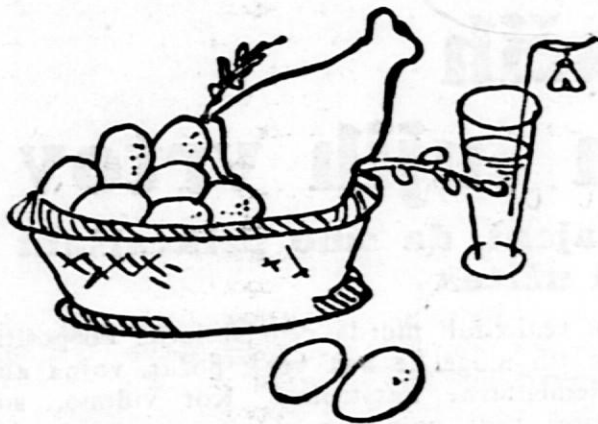
Njega dni so ljudje tudi nosili jajca k blagoslovu kot jih še nosijo vedno tu in tam. Poleg jajc so pa seveda nosili tudi hren in vsaj praščji rep, če že ne krače. Kaj zdaj nosijo k blagoslovu, je težko povedati, kar pa tudi ni važno. Dandanes je dovolj, če se samo spomnimo na pirhe in druge velikonočne dobrote. Nedvomno so deležne tudi slane, ki jih požirajo nešteti te dni, obiliga blagoslova. Da, njega dni so v resnici nosili pirhe k blagoslovu. To se seveda marsikomu zdi že prava legenda.

V vaseh Žabovc in Srakovcih nekje v naši premli ožji domovini so vlačili njega

dni k blagoslovu cele grmade božjih darov. Čeprav so v tistih vaseh ženske tipične močake že od njega dni ter se ne ustrašijo niti vraga, kaj šele pirhov, vendar so morali tedaj nositi k blagoslovu mošči. Vasačini obeh vasi so namreč nosili k blagoslovu k eni in isti kapelici, a Srakovčani niso mogli videti Žabovčanov, ti pa zopet ne prvih, kot je pač prelepa navada na deželi že od njega dni, kjer ne cvete nič slabše ljubezen do bližnjega, kot v mestih. Možakarji so zaradi tega iskali vedno lepe prilike, da so lahko dokazovali svojo hrabrost in junaštvo, torej vrtili, ki ju povadigujemo še dandanes do neba. Zato so tudi mošči nosili k blagoslovu. Seveda so činčali obloženi s težkimi košarami pobožnih misli, kot se spodobi za veliko soboto. Niti senca grešne misli ni padla na njihovo sve-

to razmišljanje, zlasti še, ker so se prej tedni dni postili. V sveže opranih bregu, šah (belih, platnenih hlačah) so priklovratili s težkimi bremenih kapelici, za pasom so imeli zatakane nove svinjske mehurje za tobak in žulili so dostojanstveno meter dolge pipe. Bili so torej povsem mirnoljubni na pogled, celo obrazov so bili kr. ščanskih, ker so si postregali kocene.

Žabovčani so strokovnjakso takoj presodili, kaj se skriva v velikanskih košarah Srakovčanov, ti so pa takoj zlobno pomislili, da so Žabovčani prinesli k blagoslovu samo hren ali s prtom pokrito puščico. Toda molčali so eni in drugi, ker so v svetem strahu pričakovali gospoda. Gmeli so možnarji, iz hiš je dišalo po velikonočnih dobrotah, goreli so velikonočni kre-sovi, zato se je polasčalo tudi vasačnov pri kapelici velikonočno razpoloženja. Žabovčani so stali posamezno v gruči, Srakovčani so pa posedli poleg košar na trato. End in drugi so bili nezaneslo modri, govorili so o vremenu ter o minulih kolnah. Žabovčani so šli h kresu po ogenj za svoje pipe, ko so se pa vrnili, so vsi kaj dostojanstveno pijurvali kot se spodobi za kadilce, ko možarje. Srakovčanom so tudi ugasnile pipe, toda niso hoteli posnemati Žabovčanov, zato so začeli tihno godrnjati, da se ne spodobijo kaditi pred kapelo in še celo pred tako svetim opravilom. Naravnost bogokletno se jim je pa zdelo pijlvanje poleg velikonočnih dobrot, čeprav so tudi sami pijurvali, kolikor so najbolj mogli. Nečudo se je tudi spomnil, da je bila prejšnja leta navada moliti rožni venec, doider ne pridejo gospod.

Žabovčani so seveda slišali godrnjanje, saj se jim je zdelo že prej, da Srakovčani izživajo, ko se sedli v bregušah poleg košar. Začeli so torej godrnjati še oni, češ da Srakovčani sploh ne znajo niti moliti rožnega venca. Pri tem so še posebno navdušeno pijurvali. Po nesreči ali pa tudi ne, je poškopila tobakovska rjava slina po košari Srakovčana. Srakovčani so skočili po konci, kot da so jih začele pikati ose skroz breguše. Pograbili so svoje košare in jih odnesli na drugo stran kapela. Žabovčani so jih začeli zbadati, češ, ali bodo še maliceli ter da ne morejo niti toliko potpeti, da bi prišli gospod. Srakovčani so zaradi v dvorji jezni do breguš. Začeli so krčkati, da lahko južnajo, če hočejo, saj imajo tudi

pozne košare, dočim imajo Žabovčani nedvomno prazne. To je pa podžalo tudi Žabovčane, da so začeli renčati kot medvedi. Krčkali so, da imajo tako težke košare, da jih Srakovčani ne morejo niti vzdigniti.

— Četudi imate naloženo samo kamenje, ga vzdignemo z vami vred in odnesemo v mlako! so odgovarjali Srakovčani.

— Samo poskusite! Vse žilice vam bodo popokale!

Srakovčani so čitje naskočili košare so vraznikov. Naglo so jih pograbili ter zbe-

Šaljapin poje v Ljubljani

Umetnost slavnega Rusa bomo občudovali te dni v kinu Matič

Ljubljana, 15. aprila.

Če prebrš Cervantesovega »Don Quichotte«, se ne moreš iznebiti vtisa, da je ostalo v tem veličnem liku iz okvira svetovne literature nekaj nedoklesanega, nedogovorjenega, vrzel, ki moti človeka, čeprav morda samo gledamo skozi prismo naš razmer in naših časov. Don Quichotte naj bi bil pravičnik, apostol resnice, pravice in

vsega dobrega, idealist, ki hoče zatreči na svetu vse zlo. V svojem zanosu pravičnika je za realen svet seveda smesen, a smesen je tudi sam po sebi. V viteškem oklepu in s kopjem v roki se zakadi na svojem kljusetu v čredo ovac, misleč, da ima pred seboj hudobne duhove. Pozneje zamenja verna jake s hudobnimi duhovi in zakadi se tudi v mlino. Tu človek ne more razumeti, kje je konec idealista, modrijana in začetek beba. Če bi živel tak namišljeni vitez zdaj bi moral seveda opravičati svoja junaštva v norišnici.

Vloga Don Quichotta zahteva celoga igralca, igralca Šaljapinovega kalibra. Na

prvi pogled se zdi malo čudno, da se je slavnemu ruski pevec odločil baš za to vlogo ob svojem prvem koraku v krajstvo filma, ko ga v d'mo, kako mogočno raste pred nami igralsko od trenutka do trenutka v onjaka, nam postane to razumljivo. Na zatonu svoje igralske in pevške slave zažari Šaljapin v filmu »Don Quichotte« pred našimi očmi še vedno kot svetla, dasi že rdečkasta, komaj za spoznanje medje-

žali z njimi proti najbližji mlaki. Žabovčani so se hitro zavedli, pograbili košare nasprotnikov ter jo ubrali v njimi v na, sprotno smer. Srakovčani so se ustrašili za svoje košare, naglo so odložili plen ter naskočili nasprotnike. Ti so jih sprejeli s silovitim »ognjem« — začeli so jih bombardirati z njihovimi pirhi. Srakovčani so se morali umakniti silovitemu »streljanju«. V obrambi so se začeli posluževati zaplenjenih pirhov. Nastala je strašna borba. Pirhov je kmalu zmanjkalo, nakar so prišli na vrsto klobase in krače. Krače so bile težka artiljerija, klobase pa šrapneli. Končno je zmanjkalo tudi tega streliva, toda tedaj je prišel odrešilni angel miru. Možnarji so naznanili prihod gospoda. Šele tedaj so se pojavili vasačini spomniki, da so prinesli k blagoslovu velikonočne dobrote. Osramočeni so se spustili v divji beg, vsak na drugo stran. Toda gospod niso bili nič manj prestrašeni. Delali so velike krize na levo in desno, kot da blagoslovljajo razmetane velikonočne dobrote. A še preden so končali nenavaden blagoslovjanje, so se pripodili pred kapelico vaski psi, ki so med zverskim renčanjem pograbili krače in klobase. Gospod so se neznanako prestrašili, ker so mislili, da so pridivjali pred kapelo že hudi duhovi po duše grešnih ovčic. Odtlej ne prihajajo več noben gospod k tisti kapelici blagoslovljat velikonočnih dobrot. Srakovčani in Žabovčani nosijo težke košare celo uro daleč k cerkvi. Letos bodo imeli precej lažje košare. Božji milini mejejo počasi...

Govoriti o Šaljapinovem glasu, bi pomenilo nositi vodo v mornje. Dosej smo poznali slavnega Rusa samo z gramofonskih plošč, zdaj ga bomo pa videli in slišali nekaj dni v kinu Matič v zvočnem filmu. Lepa slika ostane lepa, pa naj bo okvir kakršnokoli. Šaljapinova igra in glas sta že sama po sebi dovolj prepričevalna legitimacija za film »Don Quichotte«. Film je tehnično in zvočno na v'scu. Francoski jezik nič ne moti, ker razumeš vse že po kretnjah, tudi če bi ne bili glavni prizori tolmачeni v našem jeziku.

Žalostna velika noč

Ljubljana, 14. aprila.

Ljubljanski grad bodo prenovili, 15. in 16. novor bo treba. Ponosno trmotežje imamo, slobodni trdijo, da je zaradi Ljubljane. Imamo krasne aleje v Tivoliju, šentjakovski trg je urejen, Kongresni, florijanska cerkev, Čevljarški in Trnovski most, Ljubljanična struga, stopnišča k obrežjem in še mnogo tega. Velika avenija bo vodila čez staro pokopališče k St. Križu. Ponos bodoče Ljubljane... Center urejamo vsak dan vse bolj. Masarykova cesta je rezervirana le za velike palače, da bo že takoj prvi vtis pri kolodvorskem izhodu za tuja ugoda. Velemost vsaj v mali obliki naj postane naša bela Ljubljana. In bo res velemost, kar se tiče pominskih stavb, pa tudi bede seveda. Masarykova cesta pa, ki naj bo odlična in reprezentativna za Ljubljano, bo deeno od kolodvora proti Tršterji cesti lepa, ponosna, levo na drugo stran pa bo slika največje beda, zapuščenosti in bolezn. Verna Danteja: Pas me si va...

Redki so tujci in celo domačini, ki hodijo ono pot ob šelečnici, poleg onih črtil in dolgih barak iz katerih beda vsak dan bolj zija. Rahitčni otroci, tuberkulozni, bledi in izsušeni se igrajo tam v prahu in redki sajasti travi. Rusi so tam doma, izznani iz svoje domovine in prostovoljni ubežniki, ki niso mogli živeti v spreminjajočih razmerah svoje domovine. Morda nahi je mnogo njih bilo včasih naklonjenih, mnogi so morda nosili v sebi ljubezen do naše Jugoslavije, in če ni ne enih, ne drugih tam med njimi, ljudje so to, ki čutijo trdoto tujega kruha in najtežji obliki, ki ne morejo beračiti, ki niso vajeni razgledati se v vsej svoji bedi pred drugimi, ki živi v izobilju in ni nikdar čutil lakota. Tam so pa raztrgani in v največjem pomanjkanju da dokažejo velemostno bedo Ljubljane tik poleg velemostnega bogastva in ljubljanskih razkošnih palač.

Kdo jim bo pomagal in komu je mar ta beda? Onstran kolodvora, redki hodijo ono pot. Nihče ne skrbi za one bedne ljudi. Niti mi, niti tisti premožnejši Rusi, ki hodijo vsak dan dvakrat in trikrat v kavarno in ki jim ne manjka ničesar. V otrocih, ki so komaj shodili s svojimi od vednih boleznih in bede izpuščenimi udi, pa se nabira od najmlajših let strup, ki jih bo polagoma uničil, ki bo pa prešel tudi na druge. Pa ni le bolezn tam. Tudi nemorale je v oni okolici dosti. Nihče ni kriv. Beda in nemorala hodita često skupaj. Otroci gledajo vse to. Njihovo življenje v bodočnosti bo tu dobilo svoje prve izkre; taki naj bodo otroci matuške Rusije? Kdo bo nosil vso težko odgovornost za ta izgubljena otroška življenja? Ali pa naj nas veš ne peče za bedo drugega?

Morda so življenja starejših v onih barakah že izigrana. Beda jih je izčrpala, da niso za nobeno delo in končno dela niti ni. Prepozna bo morda za mnoge od njih slučajna pomoč. Otroke pa vendar še lahko rešimo. Človečanska dolžnost to zahteva, ako ista sploh sega do onih temnih barak ob kolodvorski progi. V Ljubljani imamo več dečjih domov, otroških zavetišč in drugih kulturnih ustanov. In bahamo se s svojo človekoljubnostjo. Tam je najlepši primer, kjer se lahko izkažemo. Veliko noč čutimo, pa smo veseli. Tam pa menda ne bodo poznali te velikonočne radosti.

Lepe so misli o modernizaciji Ljubljane, veliki so milijoni, s katerimi plačujemo to obnovo, mal denar pa bi mnogo olajšal ono bedo in dobra volja bi lahko rešila še mnogo otrok iz onih kolonij in jih napravila za poštene člane naše družbe. Samo malo skrbi je potrebno in včasih kak korak tudi na ono stran ponosne Masarykove ceste, pa bomo lahko odstranili ta žalostni paradokso razkošnih palač.

Spectator.

Premiera veličastnega filmskega veledelela

po romanu Cervantesa in glasi skladatelja Massenet

DON QUICHOTTE

V glavni vlogi igra in poje najslavnejši svetovni umetnik in pevec, ruski basist

FJODOR

ŠALJAPIN

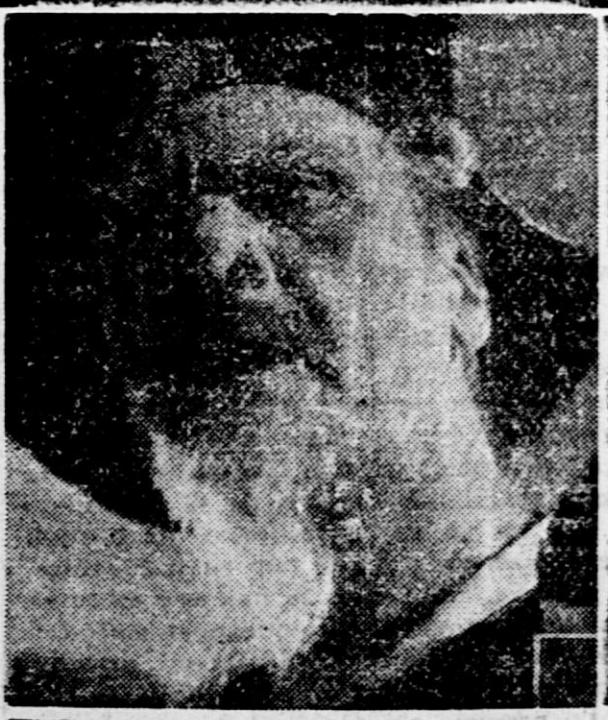
Kot dopolnilo najnovejši FOXOV ZVOČNI TEDNIK senačji in novosti.

Predprodaja vstopnic v nedeljo in ponedeljek od 11. do 12. v. r.

Predstave na oba praznika ob 3., 5., 7. in 10. svečer

Kljub ogromnim stroškom pri nabavi tega senzacionalnega vefilma nepovišane cene!

Reprezentančne vstopnice za ta film ne veljajo.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

Besedo imajo naši čitatelji

Roksi in še kaj

Gospod urednik! Malo nerodno mi je, a priznam kljub temu, povod, da sem vzel v roke pero, tiči v žalostnem dejstvu, da je to tretja kulturna prireditelja v Celju doživela polom. Dejstvo, ki mu v naši »prosvetljeni« dobi pač ne najdemo primere, niti opravičila. Verjemite mi, jaz, iznad vsakega dvoma popolnoma povprečen človek, sem ob tem obžalovanja vrednem dejstvu obetal odprti ust in nisem mogel verjeti. Ne verjamem niti sedaj, ko pravijo, da je spet »Roksi« doživela katastrofo v valovju »križe«.

Poskusite se v to dejstvo malo globlje zamisliti in priznajte brez oklevanja, da je to za Celje kulturni škandal. Roci in piši: 7000 in še nekaj Celjanov ne zmore enkrat na mesec napolniti hrama naše Talije.

Prijatelji, — izgovor s krizo ne drži. Dejstvo, da je temu kriva duševna dedenca, — dejstvo, ki bo imelo za posledico popolno izolacijo mesta, vsaj od strani zunanjih gostov. Nihče ne more trditi, da nam niso potrebna, — osebno, ker stalnega ansambla nimamo in ga tudi ne bi mogli vzdrževati. Vsa čast Dramatičnemu društvu, ki skuša z nemalo poštrevnostjo in idealizmom zamašiti vrzel, ki zija v našem prosvetnem delovanju na polju gledališke umetnosti. Uspeh vsega pa so odpovedane predstave, »ker je bilo premalo zanimanja«. Posledice seveda ne bodo izostale. Kakšne in kam vodijo, naj vsak sam presodi.

Tiste, ki imajo besedo »križa« ob vsaki priliki na jeziku, bi na tem mestu vprašali: čemu za kinopredstave ni krize? Ni moj namen odkriti kinu kulturnega poslanstva v kolikor je film vsebinsko močan, še manj pa trditi, da ljudem ni treba hoditi v kino, ugotavljam samo, da kino tukajšnje občinstvo napolnjuje vsako nedeljo po 3krat in to kljub »križi«. Morda je jedro tega navdušenja za eno, a absurdnega omalovaževanja drugega; — zapopadeno v besedah ki jih je izrekli neka neznana gosposična obliki predavanja »Triglavske strmine«: »So langweilig is so a slowenische Vorstellung«. Morda bi za gotove kroge tipa »Tezis Obabulbos« bolj konvencionalne, drobne rajhsove kulture? Hm?

Gospoda, izjavite se! Zdi se, da je porajajoči se nacionalistični pokret že najmoj potreben, da enkrat tudi v tem pogledu napravi red. Tipke so besede, ki silijo pod pero, a morajo žal ostati neopisane. Ključem, dasi nepoklican, 12. ura je, iztrezite se. Merodajnim čimteljem pa bi priporočal, naj poskrbe, da naše mesto ne bo došlo početa kulturnih dekadenov.

Fa zdravi!

Tone Uršič

Magistrat pojasnjuje

V sobotni številki smo priobčili v rubriki »Besedo imajo naši čitatelji« članek, na katerega nam mestna uprava pojasnjuje: Ljubljanski »Prater« se je moral umakniti velikim gradbenim potrebam, ki se izražajo za letošnji vsesokolski zlet. Mestna uprava nikakor ni odnehal eksistencne upravičenosti ljubljanskemu Prateru, vendar je resnica, da se nastanitvi teh podjetij branijo meščani bližnjih okrajev in to ravno zaradi trušča in hrusča, ki ga »Prater« povzroča. MOU se pozaja sedaj z upravo ljubljanskega velesejda, da ona dovoli prostor vsem tem komedijantom, ki naj tudi nadalje razveseljujejo zabave željne ljudi.

Kar se tiče sportnega prostora, za katerega je naprosilo sportno društvo »Ilirija«, pripominjamo, da bo o tej zadevi šele sklepala obč. uprava. Naloga občinske uprave pa je gotovo po možnosti podpirati sportna društva in se v vseh poslih ozirati na vse prebivalstvo, ne oziraje se na gosposki ali preprosti del.

Število klopi v javnih nasadih je še nezadostno, ker je večje število klopi v popravilu. Zalostna resnica je namreč, da brezvestni obiskovalci, ki pripadajo na žalost tudi vrstam ljubljanskega prebivalstva — bodisi iz zlobe ali vinske prečnosti — poškodujejo razne mestne naprave, med katerimi trpe največ klopi in nasadi. V tem pogledu apelira mestna občina na meščanstvo, da samopazni na vzorčni red in vedenje, ker prinaša vsako poškodovanje občini in davkoplačevalcem samo škodo, občinstvu pa nezadovoljstvo. V parkih se bo tudi letos ob nastopu stalnega vrednega naslusa pesek za otroke. Poleg tega pa pripravila mestna vrtnarja poseben park ob železnici za otroško igrišče, ki bo v polni meri zadovoljevalo ljubljanske mamice in njih deca.

Kdaj bodo urejena nabrežja ob Ljubljani in Gradaščici? Na to v našem listu dne 11. tek meseca sproženo vprašanje, smo prejeli od mestne občine odnosa terenske sekcije za regulacijo Ljubljanske sledeče pojasnilo: Regulacija reke Ljubljane — in k tej spada tudi ureditev nabrežij — se mora izvrševati po točnem programu, kakor ga je predpisalo gradbeno ministrstvo. Po tem programu je predvideno vse delo na ureditvi Ljubljane in pritokov in to na ta način, da se izvrše vsa dela naenkrat. Zaradi pomanjkanja zadostnih kreditov pa se izvršuje sedaj le delni letni programi, tako da se urejuje Ljubljana od Kodečevega navzgor. Po višini sedanjih kreditov se čeni, da se bodo regulacijska dela izvrševala letos od Septemperskega mostu do franciškanov. Prihodnje leto do šentjakobskega mostu, v letu 1935 do Pruskega mostu in v letu 1936 do takozvane špice. Vsa obrežna dela, kakor ravnanje, nasipavanje brežin, postavitev ograj, posejanje itd. se bo izvršila istočasno z regulacijo struge, ker se sicer vse med delom uniči. Tudi nasipavanje brežin ob Gradaščici in za Kolesje se izvrši v terminu leta 1935, ko se bo vršila regulacija struge na Prulah. Napredek vseh obrežnih del po omenjenem programu pa je mogoče le ob zadostnih dotacijah prispevajajočih faktorjev za regulacijo Ljubljane in to vsaj v dosežani višini.

ni. Odlaganje smeti in neenake na nabrežju — katero pisec tudi kritikuje — je seveda nedopustno in bodo prišle take stranke v konflikt s cestno-policijskimi predpisi.

Odgovor iz Rateč-Planice

Na članek v št. 81., s dne 8. t. m., pod naslovom »Rateč-Planica in tujski promet« si dovoljujem nekaj ugotovitev. Pisec trdi, da vlada med Ratečani ne razumevanje za pospeševanje in povzdigo tujkega prometa, kar pa ni res, ker vsi rateški faktorji delajo kar največ morejo, da bi se tujski promet čim bolj razvil. Po dvehletnem posredovanju je končno ugodilo prometno ministrstvo prošnji za razširjenje postaje Rateč-Planica, pri katerem je nosila občina zelo velike izdatke. Prošnjo je za razširjenje postaje so se pričele še predno se je gradil smučarski dom »Ilirija«. Rateški občani si prizadevajo že 12 let, da bi se napeljala v občino elektrika, ki bi bila edino le v korist tujkemu prometu. V kratkem se namerava ustanoviti pri nas podružnica SPD, ki ima v svojem načrtu graditev koč v Planici pri Tamarju in v Karavankah na tromoji Peč-Petelinke, in to samoumevno za povzdigo tujkega prometa.

Trditve, da Ratečani iskričajo tujce, je popolnoma neutemeljena. Ako pride tujec v vas Rateče, dobi na razpolago lepe sobe z eno ali več posteljami za ceno 12 dinarjev ali še manj za enkratno prenočevanje. Ako odračunamo od te vsote vse davščine in doklade, ostane posetniku borih par dinarjev. Razumljivo je, da smo Ratečani tudi s tem zasluskom zadovoljni, priznati pa ne moremo, da bi mogli živeti edino od tega. Ratečani so se in se bodo morali še nadalje preživljati z živinoorej, ker tujsko prometna sezona traja le nekaj mesecev, in od teh dohodkov ne moremo vsi Ratečani živeti vse leto. J. O.

Nekaj o kulturi

Kaj radi govorimo o veličini slovenske kulture. Nč napadnega ni to, saj trdi celo Göthe neke, da so skromni samo lumpje. Pa bi gotovo tudi Göthe, če bi živel v današnjih dneh, spremenil svoje mnenje, ko bi videl, da vodi bahanje, brezobzirnost in nepoštenost večinoma do uspeha. Ker pa moramo računati s tem, da bodo končno vendarle zopet nastopile normalne razmere, bi par besed o kulturi ne bilo odveč. Ne mislim tu na umsko, srčno ali tehniško kulturo posameznikov, marveč na ona splošna kulturna vprašanja, ki so znak narodne zavesti in narodnega ponosa. Znanje je namreč v zgodovini nas učil, da narod brez narodne zavesti nimajo eksistencne zmožnosti, da propadejo prej ali slej, ker jim ni dano, da bi se v skupini narodov primerno uveljavili in zaradi tega ta skupina ne čuti potrebe ščititi narod ki nima za splošnost, za človeštvo nikakega pomena, nikake koristi.

Naj pri nas še toliko poudarjajo kulturna dela posameznikov, splošne narodne kulture, tiste kulture, ki bi nam v širokem svetu pripomogla do ugleda, nam manjka. Navedemo naj, da se bomo lažje razumeli, nekaj konkretnih primerov.

Veliko se pri nas govori in piše o povzdigi tujkega prometa. Veliko se žrtvuje za tozadevne reklame. Ljubljana pa, ki teče skozi Ljubljano, se regulira že desetletja. In desetletja je struga Ljubljane že skorito nesnaga, leglo bacilov in rezervar različnih »dišav«. Kaj pomaga znamenitost notičnika, takovanja Miklošičeve ceste in Kongresnega trga, kaj pomagajo različne javne in zasebne olepšave Ljubljane, če pa struga Ljubljane radikalno sproti podira vse te ugodne vtise. In taka nemarnost naj bi vabila tujce? Če bi imeli le piščo zavesti za splošne koristi in narodnega ponosa, bi bila Ljubljana že davno regulirana.

Predidem na Blejsko jezero. Ta »kinč nebeski« v pravem pomenu besede še vedno v zasebnih rokah, dasi bi ga bila že pred desetletji lahko prevzela država za smešno nizko ceno. Pa tudi danes bi ga dravska banovina lahko prevzela za primerno ceno. In vendar še ne vidimo, da je narodni groh, če to jezero ne postane splošno last in je skrajni čas, da se najde zasebni ali oficijelni narodni zastopnik, ki bi uredil to zadevo.

Nadalje naj omenim Bohinjsko jezero z bližnjo okolico. Naša najsvetjša narodna dolžnost bi bila, da ohranimo ta gotovo najlepši kraj dravske banovine in vse države v njegovi naravni krasoti svojemu narodu. Svoji državi in celokupnemu kulturnemu svetu. In skrajni čas je, da se zgane, kajti že segajo sebične in nekulturne roke po njegovem obrežju. Že se stavijo na obrežju neprimerne kopalne in stanovanjske stavbe. Že se polasčajo tuji najljepši stavbišč. Izdano je že stavbno dovoljenje za povsem neprimerno stavbo v krasni okolici hotela »Zlatorog«. Skrajni čas je, da se zavzame javnost za Bohinj, skrajni čas da se proglasi jezero z obrežjem za javno last in da se sestavi za okolico jezera primeren regulacijski in stavbni načrt. Kar je za zamudilo pri Blejskem jezeru, za to je še čas pri Bohinjskem jezeru. Skupni interese banovine, skupni interese države to zahteva. Je pa res še skrajni čas. Caveant consules...

Se besedo o Narodnem parku v Dolini sedmih jezer. Ta Narodni park je od države priznan. Meje so mu določene. Že pred mnogimi leti je minister odredil, da se morajo vse servitutne pravice na tem ozemlju likvidirati. In kako je danes s tem Narodnim parkom? Park je ostal na papirju in v službenem listu. Rastlinstvo Narodnega parka popasejo bohinjske krave, živalstvo istega je za izročeno na milost in

nemilost vsakokratnega lovskega zakupnika tega ozemlja. Med letom torišče planincev različne kvalitete, pozimi pa torišče smučarjev. Če bi imel naš narod pravi pojem o potrebi splošne narodne kulture, bi bil ta »Narodni park« že davno postal res pravi Narodni park. Ponos dravske banovine, ponos Jugoslavije, znamenitost kulturne Evrope. Obenem pa največja privlačna sila za vse one tujce, ki imajo tudi pod vlado skrajne sebičnosti še čut za prave naravne lepote...

Sedaj, ko se vzbujajo narava k novemu življenju, naj bi se tudi naš narod spomnil splošnih kulturnih potreb in nujnosti istih. M. H.

Veselični prostor v Tivoliju nepotreben

Za usodo našega Pratra so se začeli zanimati zadnje čase tudi meščani, kot se pač za vse lokalne pojave, kar je nedvomno v nekem pogledu dobro in prav. Toda tudi v tem primeru se meščani ločijo v dva tabora. Lahko pa rečemo, da je zagovornikov našega Pratra mnogo manj, kot njegovih nasprotnikov.

Razloga, s katerimi zagovorniki »tigitanga« utemeljujejo potrebo gugalnice, vrtljakov in podobne nepotrebne navlake v Tivoliju, je lahko izpodbiti. Zadržaj se je meščan v našem listu ogreval za veselični prostor v Tivoliju, češ, da so vrtljaki itd. potrebni zlasti zato, da se lahko zabavajo delavci, ki itak nimajo nobene druge zabave. Pozdravljajmo čustvo, ki mu je narokovalo v naklonjenosti do delavstva tiste vrstice, obžalovati je pa treba, da se neznanji prijatelj delavcev poteguje na ta način za »njihove« interese.

Marsikdo bi res mislil — seveda, kdor ne pozna delavca —, da je delavec potreben takšne »duševne« hrane — cviljenja orkestronov in vožnje na vrtljakih. Toda to je zelo ponesrečen poklon delavcu. Sam sem delavec in vem, da se resni delavci niso nkdar hodili voziti v Tivoli na vrtljake. Zabavali so se tam tudi okolici, kmetje, ki jim sicer nihče ne more očitati neresnosti, in češče si lahko med množico opazil tudi gosposke meščane. Toda večina teh ljudi je bila samo opazovalcev, če so bili trezni, dočim si lahko vselej videl na vrtljakih in gugalnicah nasekanke odrasle ljudi — tudi delavce — mestne žensčine ali pijane kmečke Micke in Janeze. Vojake, ki so se zanimali za žensčine in otroke. Da bi pa bila to izrazito zabava za delavce, je žalitev za vsakega zavodnega delavca.

Delavci odklanjamo takšno »zabavo« ter je prav nič ne potrebujemo! Če kdo misli, da se bo delavec še tem bolj vdal nedolžnemu pijančevanju, če ne bo imel tivoljske zabave, se zelo moti. Delavec, ki ima denar in ki je vdan pijaci, bo pil ob neletjih, čeprav ga bo vabil na vsakem vogalu kakšen vrtljak. Tisti pa, ki ne pije in je dovolj resen — menda ima vsak delavec zlasti dandanes dovolj skrbi ter se ne navdušuje za tivoljske vrtljake — ne bo tudi razmetaval denarja za takšno nesmiselno zabavo. Seveda pa delavci ne ugovarjamo, če hočejo meščani obdržati svoje preljube vrtljake, vsceno nam je, četudi postavijo gugalnice v glavni tivoljski dreverod. Delavec.

Praznik gorenjskih meščanskih šol

Skofjeloška deška meščanska šola praznuje letošnje prvo leto svojega plodonosnega in za umstveni napredek mladine uspešnega dela. Da pa se da temu pomembnemu kulturnemu dogodku še pomembnejši izraz, je bilo na nedavnem sestanku v Kranju sklenjeno, da privede dne 7. maja vse gorenjske meščanske šole v novi telovadnici skofjeloške deške šole slavnostno akademijo s prav postrim in bogatim sporedom.

Skofjo Loko loži tedaj je še nekaj tednov od trenutka, ko bo mogla pozdraviti v svoj sredi mlade goste z Jesenic in Trzica, ki bodo prihleteli med nas na svoje kulturno slavje. Kakopak, da bosta na akademiji sodelovali tudi obe loški meščanski šoli, zlasti dekliška, ki ima vse štiri razrede. Akademijo bo otvoril zbor okoli 160 pevcev in pevki z državnim himno in himno Podmladka RK, vodil pa bo mlada gila navnetelj g. Albin Lajovic. Slavnostnemu govoru, ki bo znova očrtal smoter meščanskih šol za kulturni in gospodarski napredek našega naroda, bodo sledile deklaracije, pevske točke in telovadni nastopi posameznih šol, tako da se bo vsaka skupina izkazala ne vsakem polju z eno točko. H koncu bodo skupni zbori zapeh tri samostojne kompozicije. Spored bo tedaj zelo zanimiv in lepo zaokrožen.

Na slavje gorenjskih meščanskih šol opozarjamo prijatelje mladine in šolstva že danes, ker je naša dolžnost, da podpremo plemeniti stremilni mladih src z razprodano dvorano. To, mislimo, da je najmenj, kar smejo pričakovati prireditelji od našega mesta in njegove okolice.

Ni res, toda...

— Čuj, Elza, slišala sem, da si govoriš o meni, da bi ti mogla biti mati.

— To ni res. Dejala sem samo, da bi lahko bila tvoja hči.

Moževa seja.

— Če bi se pa seja zavlekla, ženica, ti sporočim v pisemcu, da me ne boš čakala k večerji.

— Ne bo treba, ker sem pisemce že našla v žepu tvoje suknje.

Kako je Jaka jajca „valil“

Vesela zgodba o študentu, ki je hotel ribniško mamico prepričati, da se dajo piščanci zvaliti tudi umetno

Ljubljana, 15. aprila. Menda sem bil v četrti in bilo je pred velikonočnimi počitnicami, ko sem dobil pismo od preljube bratrance Toneta tam neke od Ribnice, naj ga pridem obiskat. Gospodinja je godrnjala, češ, želedec si boš »pofederbale« in bolezni si nakopljel, ali pa nogo zlomiš, pa ni nič zaleglo. Kočevski »ajzenponc« me je potegnil proti Ribnici. Že med vožnjo me je skrbelo, če me bo kdo čakal na kolodvoru, ker sem imel s seboj dva dokaj težka kovčeka. Vlak se je počasi ustavljal in koleso so vedno počasneje poskakovala, dokler niso poskočila tako, da sem odletel s glavo v vrata in jih odprl. In če me je zagledal moj preljubi bratranec ter mi priskočil na pomoč.

— Ja Jaka, če si rajši tiž Zekaj pa naje ne pišau? Ja bogi rajši se je vnder težku tule. Dej no sm rajzkorbo jo bom cenusu ne uz, pa še ti pejdi.

Kar odleglo mi je, ko mi je povedal, da me čaka s vozom. Saj bi pa prav gotovo ne prinesel vsega s seboj, ker moj preljubi prijatelj stanuje precej daleč od mesta.

Ko sva prišla iz postajnega poslopja sem se seveda takoj ozrl po kočiji ali drugem dostojnem vozilu. Toda o kočiji ali koleziju ni bilo duha ne sluha. Pač, tam v kotu je stal — gnojni koš. Prestrašen sem se ozrl na Toneta, ki je že tekel k vozu.

— Boho bajli, boho. Jaka kar ne uz! Jaz sem stal kakor solnat steber. Na ta je pa lepa... Najprej te vabijo in ko prideš, te čakajo z gnojnim košem in siskrimi volički.

Tudi Tone je opazil moje zadržaje in mi prišel razlagati:

Zekaj najs pišau? Če si vajdu, če prideš, ne b ta čarna vola jeman, pa ko lesel b zepregu. Zdej sm biv ne in, gnoj sm pelan, pa sm vajdu de prideš.

Ni mi kazalo drugega, kakor potrpeti in zleži v prekrasno kočijo. Tolažil sem se, da me v tem kraju itak nihče ne pozna. Povrh pa se bova peljala po samih stranskih potih.

Sedel sem, kolikor sem pač mogel udobno na kupcu slame. Stresovalo je strahovito. Tisto »ajzenponc« poskakovanje ni proti temu nič. Najhujeje je bilo po klanecu navzdol Skripalo in je treslo. Mislil sem, da se bom razsul. Čez nekaj časa se je obrnil Tone k meni in mi sladko dejal:

— Ruka, kaj? Vajš nej za pumot. Zlajš se je nekaj rešrajfau, pa ne derži... Alo bajli.

Voz se je počasi stresal po prazni cesti. Iz koša je tako prijetno dehtelo, da sem si morala zamašiti nos. Stisnil sem se globoko v koš, tako da je molela iz njega le glava.

Pripeljala sva se do glavnega trga, kjer bi moral voz zaviti iz mesta, namestu tega pa je zavil naravnost po trgu.

— Ja lepo te prosim Tone, čakaj, grem z voza, — sem dejal.

— O, naj trajha. Semu po šrač grem se zljaj. Boho bajli Na, Jaka, boš držal vajet Na še gajžo.

Vdano sem sprejel izročeno in čakal, kaj bo Dolgo ga ni hotelo biti nazaj. Hotel sem ga iti iskati, pa se nisem upal pustiti voza samega na cesti.

Takoj kraj ceste je tekla voda in k njej

je vodila strma pot naravnost s ceste. V mojo veliko grozo sta jo opazila tudi polhevna vojšta in se obrnila naravnost v potok. Jaz sem postal vse trd od groze. Niti kričati se nisem upal, vedel sem, da nobena zavora nič ne drži.

Tako se je zgodilo, da smo se znašli naenkrat vsi skupaj z vozom vred do površice v vodi. Takoj je nastalo okoli nas vpitje in krahot, da nisem vedel, kaj bi počel. V eni sapi je prihitel od nekd tudi Tone.

— Ja Jaka, kaj pa dajate? Kaj maš pa vajet in gajžo?

Sedaj sem šele opazil, da sem izpuštil vajeti, gajža pa je bila nemara že odplavala. Počasi so nas izvlekli iz vode. Tone je zopet zavzel svoje mesto in pognal proti domu.

Nikesar nisva govorila. Vse veselje do počitnic me je minilo, najbrže je z gajžo vred odplavalo po vodi.

Končno smo se vendar pritresli do doma. Med drevjem se je pokazala lepa kmečka hiša. Na pragu naju je že pričakovala teta, ki je zaslislala ropotanje že od daleč.

Kmalu sem se udomčil pri teh ljudeh. Pa se je zgodilo zopet nekaj, česar ne bom nikoli pozabil.

Bilo je ravno pri kosilu, ko je teta začela tožiti o nemarnosti kokoši, ki nikakor nečelo valiti. Ugibala je vse mogoče, a ni mogla uganiti pravega. Meni je takrat šinilo nekaj v glavo.

— Slišite teta, saj vendar ni potrebna za valjenja kokoši. Učenjaki so iznašli umetno valjenje. Veste, to se pravi, da vam izvali piščeta vsaka stvar, če je le 36 stopinj topla. Tudi peč. Jajca položite kar lepo na malo seno na peči in jih pokrijete s plahto. Pazite pa na toploto. Vtknite pod jajca termometer in pazite, da ne bo prevročeno.

Pogledal sem, kakšen vtis je napravila nanjo strokovna razlaga.

Malč čudno je gledala in majala s glavico.

— Veste kaj, to pa ne. Na seno naj jih dam in na peč. Nak! Stara sem že, ampak tega pa še nisem slišala, svoj živ dan ne, da bi kdo na peči valil jajca. Rada bi videla, kako bodo izgledali ti piščanci.

Dolgo smo jo morali pregovarjati, da se je vvala in naredila vse po »predpisih«. Midva sva odšla popoldne na vas.

Proti večeru sva se vrnila. Pred pečjo je stala teta rdeča kot kuhan rak. Iz peči pa je soral kras, tja do stropa.

— Križ božji, fantat! Ne bo nič in tega. Nemara je že vse peč. Malo sem legla, pa me je premagala človeška slabost in sem zaspa. V peči so se pa med tem vnela drva.

Kaj pa termometer?

— Tisti vaš termometer sem tudi hodila gledat, pa je vranč lezel vedno višje. Pa sem se naveličala. Vtknila sem ga v vodo. Sedaj mu niti na misel ne pride, da bi kam lezel.

Mene je lomilo od smeha. Skočil sem po termometeru.

80 stopinj.

Tone pa se je basal na peči s — kuhanimi jajci. Janc.

Opereta na sokolskem odru

Radovljica, 14. aprila. Radovljiški sokolski oder je znan po vsej Gorenjski. Zgledno delavni, nesebično poštrevovalni in vztrajno pridni so ti ljudje v svojih idealnih stremiljenjih in vprav zaradi teh vrlih jim tudi uspehi ne izostajajo. Radovljiški Sokoli in Sokolice so na odru že tako doma, da gledalec ne vidi pred seboj diletantov, marveč preizkušene igralce, ki jim je umetniško, vrhunsko podajanje svrha in smoter.

V soboto 25. marca (repreza v nedeljo 2. aprila) so imeli do zadnjega kotička napolnjen dvorano hvalnega občinstva, ki je prihitelo iz mesta in okolice v lepo in na novo preurejeni Sokolski dom, da prisostvuje premijeri privlačne in ljubke Schubertove operete »Pri treh mladenkah«, ki je menda še povsed kjerkoli je šla čez oder, navdušila gledalce. Tako tudi v Radovljici, kjer zvični gledalci niso štedili z burnim aplavzom med posameznimi prizori, zlasti pa ob zaključku.

Da je stopila sokolska družina pred gledalce temeljito in nad vse skrbno pripravljena, se je videlo takoj spočetka. Nič ni bilo omahujočega in neizbrusnega, odločnost in gotovost na vse strani sta utrh pot opereti, ki se je zavlekla prav do polnoči. Igralci, pevci in orkester so se znašli v prijetni in prizadevni povezanosti, odmorji so bili kratki, scenerija okusna in tempo igre pravičen. Vse to je ustvarilo onem prijazno razpoloženje, ki ne pozna dolgočasnja in ure.

Izven dvorane je slonel levji del uspeha na ramenih komisarja br. Cermaka, ki je imel kot kapelnik odgovorno, a zato jako hvalno nalogo, obdržati someren, skladen in dovršen stik med pevci in orkestrom, ki je bil ta večer v nekaterih godalnih ojačen. Br. dirigent je rešil zaupano nalogo naravnost presenetljivo in mu moremo k tako lepemu uspehu samo čestitati. Orkester je bil v vseh dejanjih precizen, muzikalno poln in dinamičen.

Verna vez orkestru so bili pevci na odru, ki so odpli svoje partije vsi po vrsti nad vse pričakovanje dovršeno. Br. učitelj Kobentar, ki je tudi sicer vodil vse priprave za vzporeditev, je kot neutrudljivi pevsodvajal pač lahko z večerom zadovoljen, saj so se uveljavili pevci kar najlepše s svojimi solanimi in kar dovolj močnimi glasovi.

Zanimivost večera je bil nastop baleta, ki je žel splošno pozornost in priznanje. Posebno pohvalo naj izrečemo tudi igralcem, ki so v prednaslanju igre ostali naravni in so baš zaradi tega pritegnili takoj spočetka vse gledalce. V svojih vlogah so bili brez izjeme vsi prav dobri, deloma odlični in ni bilo prav nobenih zastankov ali zabrisanih motivov. S takimi močmi

Radioprogram

Nedelja, 16. aprila. 8.15: Gimnastika (Dobovšek); 9.15: Dnevne vesti; 9.30: Velikonočni nagovori; 10: Prenos slovesne službe božje iz ljubljanske stolnice; 11: Slovenska lahka glasba (Gregor); izjava del opernega orkestra; 12: Čas, poročila; 12.15: Plošče; 13: Čas, plošče, borza; 15: Duteti, pojeta g. Gostič; in Rus; 16: Zabavni kotiček (Bitežnik); 16.30: Strindberg; 17.30: Plošče; 20: Orkester »Triglava«, koncert; 21.30: Citre (g. Mezgrlits); 22: Čas, poročila, plošče (plesna glasba); 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 17. aprila. 8: Gimnastika (Dobovšek); 8.30: Kmetijsko predavanje: Stanje našega kmetijstva (dipl. agr. Jamnik); 9: Versko predavanje (dr. Tominec); 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz franciškanke cerkve; 10: Nevarnost električnega toka (inž. Matanović); 10.30: Igra Tavčarjevo: Visoko (Dostal Vera); 11: Igra Cvirnov jazz, vmes poje g. Jelacina; 12: Čas, poročila, plošče; 15: Valčkova ura, izjava salonski kvintet; 16: Zabavni kotiček (Bitežnik); 16.30: Pilihov šramel-kvartet; 17.30: Plošče; 20: Prenos opere iz Beograda; 22: Čas, poročila, plošče; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Torek, 18. aprila. 12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Naša narodnoobrambna vprašanja (Bojce); 19: Solčna Dalmacija, predava g. Marjanovič; 19.45: Prenos simfoničnega koncerta iz Budimpešte, dirigent Bruno Walter; 21.45: Salonski kvintet; 22.30: Čas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sreda, 19. aprila. 12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Otroški kotiček (Komanova); 18: Angleška glasba na plošče; 18.30: Duhovne smernice mlade inteligence (Bojce); 19: Ruščina (prof. dr. Preobraženski); 19.30: Literarna ura; 15. zvezek zbranih spisov I. Cankarja (Vodnik); 20: Prenos iz Zagreba; 22: Čas, poročila, plošče; 23.30: Napoved programa za naslednji dan.

Četrek, 20.

Zračna ladja za 1500 potnikov

Trup orjaškega zmaja meri 183 metrov — Letalo z 12 motorji za 100.000 HP

S silno naglico prvi čas in vsak dan se rode v možganih novi izumi, ki z njimi človek osvaja in zmaguje elemente, izpreminja stvarine in dela čudeže. Čin več je novih izumov, tem bolj hiter je napredek, ki spet prinaša večje število novih in še večjih izumov ter zmag. Za največjo zmago človeka smatramo osvojitve zraka, ki je za njo hrepenel tisočletja in tisočletja od mitoloških časov Dedala in Ikarja, ki sta se prva dvignila v zrak, kakor bogova ali kakor angela božja. Nikdar v vsej zgodovini človeštva se ni ohladilo hrepenenje po krilih in v kratki dobi nekaj desetletij se je posrečilo, da so se izpolnile sanje vekov

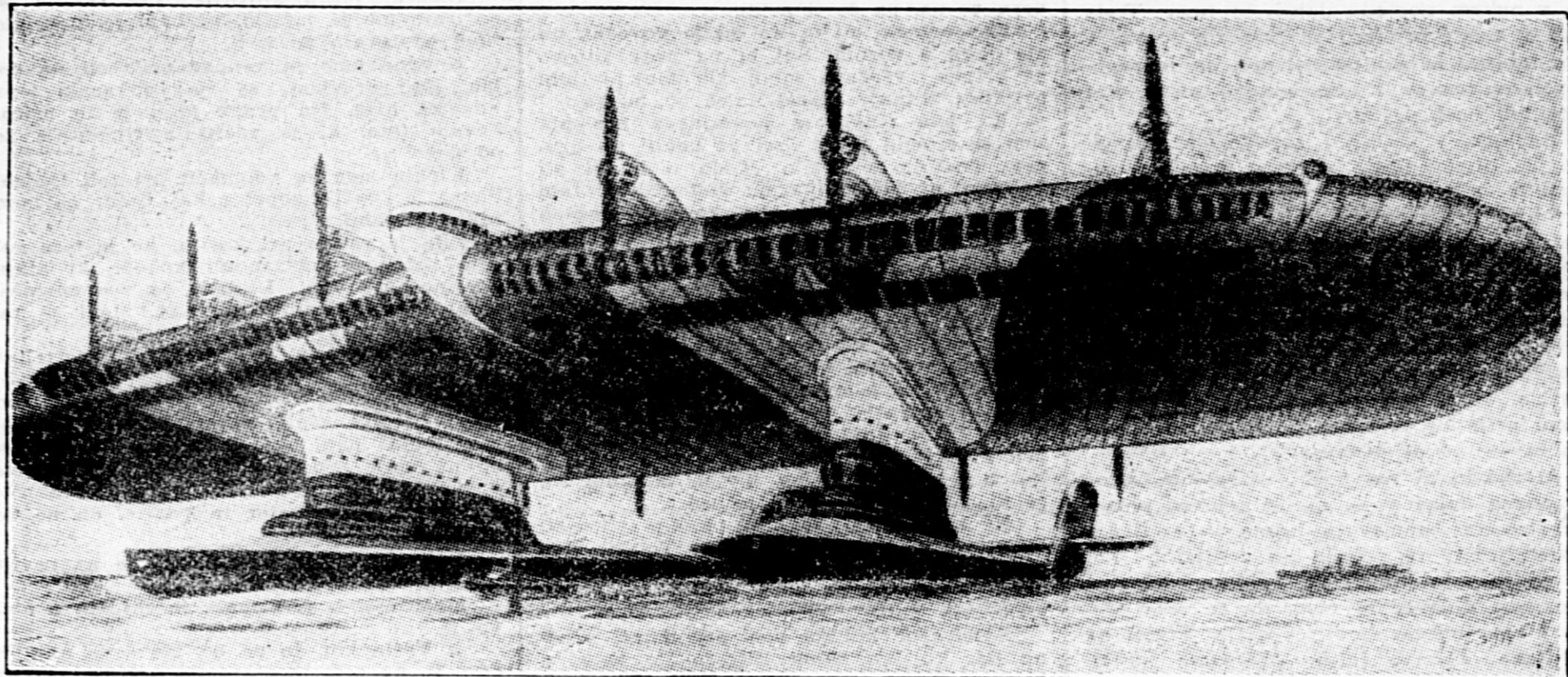
vse prostore zanje namestili v krilih, obenem je pa poskrbel tudi za to, da potnikov v najudobnejših in najelegantnejših kabinah ne moti ropot motorjev, ker jih loči širok hodnik. Na tem hodniku je promenada, kakor na luksuznih parnikih.

Mnogo važnejše je pa pri nebdanem projektu dr. Rumplerja, da so potniki skoro popolnoma varni pred ognjem in eksplozijami. Shrambe za bencin, olje in druga goriva namreč niso več v krilih ali v drugih prostorih letala, temveč pod njim v obeh čolinah. S tem lad-jama je konstruktore dosegel tudi to, da je težišče vsega letala nižje in je s tem

V obeh velikanskih stebrih, ki vežeta trup z ladjama, imamo spredaj in zadaj stopnišča ter dvigala, prostore za oficirje in moštvo, zadaj pa za pošto in prostore za prtljago in tovore. V tem delu je prav na dnu

velika garaža za avtomobile, ki jih bodo lahko potniki po zraku nesli seboj iz Evrope v Ameriko.

Kot rečeno sta obe ladji pod trupom predvsem za shrambo bencina in olja, vendar je pa zadnja polovica zgornjega dela obeh ladij prazna, da je v tem prostoru vedno pripravljeno veliko pomožno letalo, ki mu delajo družbo mala zložena letala potnikov. Vendar pa to še ni

skoraj popolnoma. Z zmago nad zrakom smo premagali daljave in s tem vključili tudi največjega sovražnika življenja — čas. Za popotovanje okoli sveta je bilo nekdanje človeško življenje prekratko, z letali je pa že skoraj zabava nekaj dni.

Zračne ladje v podobi raznih balonov in letala se vedno večajo, z njimi se pa veča tudi njih hitrost, ki je že davno prekosila vsa druga prometna sredstva. Iz Evrope rabimo čez morje v Ameriko z najhitrejšimi parniki še vedno 5 dni, kmalu bo pa najbrž plovila po zračnem morju nad Atlantskim oceanom ogromna zračna ladja, ki bo prevozila pot od Hamburga do New Yorka v 13 do 16 urah.

To letalo pa ne bo majhno, temveč po velikosti in po številu potnikov enako velikanskim preokeanskim parnikom, saj bo na njem prostora za 1500 potnikov, razen njih pa tudi za najrazličnejše uslužbenke, za vagonse tovore, pošto in dr., kakor na morskih ladjah.

Že leta 1928 je razstavil nemški konstruktor ing. dr. Edmund Rumpler transoceanski hidroplan z razpetino kril v širini 88 m, 10 motorji in 1000 konjskimi silami, vendar pa ta orjak ni več plaval na samo enem čolnu, kakor dosedanj hidroplani, temveč na dveh po piških 50 m dolgih ladjah, da je letalo stalo na dvojni opori tudi v največjem vetru stabilno na morski gladini. Veliko število motorjev ima to prednost, da jih lahko tudi več odpove, pa vendar ni nobene nesreče, ker ostali motorji delujejo popolnoma samostojno in navzlic defektom letalo še vedno varno leta. Odpor zraka je zmanjšan na minimum, učinek propelerjev in hitrost pa povečana na maksimum. Posebno se je na že pri tedanjem svojem projektu dr. Rumpler pobriral za potnike in moštvo ter

pridobil mnogo prostora za druge shrambe.

Svojega projekta pa genjalni dr. Rumpler, ki ima velike letalske tovarne v Berlinu, ni realiziral, ker je fantazija tega prvobornika letalstva gnala v še večje višine. Lani je namreč svet presenetila vest, da je dr. Rumpler prodal ogromen projekt

pravega zračnega transoceanskega broda

Ameriki, ker pač Evropa nima denarja za tako gigantska podjetja. Američani že zbirajo kapital in gotovo bodo v kratkem spravili skupaj potrebnih 10 milijonov dolarjev, nato pa takoj prično graditi to čudo sveta.

Krila ali prav za prav trup tega orjaškega zmaja meri 183 m, a ladji pod njim sta dolgi 103 m. Gnalno bo letalo 12 motorjev s 100.000 konjskimi silami. Motorji so nameščeni v posebnih stolpih vrh trupa tako, da je 6 motorjev spredaj, ostalih 6 pa zadaj. V teh stolpih je večina strojev, ostali stroji so pa tudi še zadaj. V zgornjem nadstropju trupa vidimo velika okna zgornje galerije,

kjer se bodo potniki lahko solnčili, kakor na verandah, za to galerijo so pa v tem nadstropju saloni za glasbo, za kadike in sploš za vse, kar imamo na največjih parobrodih. Na sredini tega nadstropja je ogromna in najrazkošnejše opremljena obednica, kavarna, gledališče, nadalje pa tudi ogromna shramba za tekočo vodo. V trupu so tudi najelegantnejše spalnice, saj je v tem zračnem kolosu prostora za 1500 potnikov. V spodnjem nadstropju trupa vidimo okna spodnje galerije z razgledom na pokrajino ali morje. V tem nadstropju so tudi različne kuhinje ter drugi prostori, kakršne imajo le največji hoteli.

vse: na krovu ladje je namreč tudi kapitul, da se lahko ta letala dvigajo z orjaka tudi med vožnjo, seveda pa tudi na tej ploščadi lahko pristane vsako drugo manjše letalo.

Povprečno bo veljala na tej popolnoma varni zračni ladji kabina I. razreda toliko kot na najhitrejših transoceanskih parnikih, namreč 900 mark. Če računamo samo to vsoto, bo 1500 potnikov plačalo

za eno vožnjo 1.350.000 mark, torej okrog 25.000.000 Din,

pri tem pa še nismo računali dohodkov pošte in tovorov. Kakor računajo Američani, se bo torej vložen kapital dobro obrestoval, kar je tudi garancija, da bo ta danes še fantastično ogromna zračna ladja tudi v resnici kmalu priletela iz Amerike v Evropo. Gotovo bo na tej zračni ladji tudi dosti potnikov, ker bo pri enaki udobnosti in večjem užitku stala vožnja enako, kakor na parobrodih, zato bo pa vožnja krajša najmanj za 4 dni, ker računajo, da bo v največ ugodnejšem primeru orjaško letalo prispelo iz Amerike v Evropo v 16 urah.

Človeštvo izkorišča s svojimi izumi prirodne sile in zaklade, da si ustvari lepše življenje. Tako bi bilo prav. Gotovo bo tudi to letalo koristilo človeštvu, pri tem pa vendar ne smemo pozabiti, da se ta ogromna krila, ki bi lahko za človeštvo pomenila dobrodelnega angela, lahko izpremene v peruti Belcebuba. Če izbruhne vojna, se po galerijah letala ne bodo več izprehajali mirni potniki in uživali nebeskih luči solčnih vzhodov, temveč bodo tam drdrali strojnice in iz galerij se bo vsula strašna toča plinskih bomb. S tako pošastnim železnim zmajem bo človeška krvoločnost pomorila in nekaj urah cele narode in opustošila cele dežele...

Leopold Salvator se drugič oženi

Leopold Wölfling, bivši avstro-toskanski nadvojvoda Leopold Salvator, ki si lasti naslov zasebnega učenjaka, se na-

merava te dni drugič oženiti, in sicer v Berlinu s Klaro Pawlowsko, rojeno Gröger. Wölfling, ki mu je zdaj 65 let, je sin zadnjega toskanskega velikega vojvode Ferdinanda IV. in princese Alice Bourbonško-Parmške. Kot 30-letni mož je bil Leopold Salvator polkovnik v Brnu, kjer je sklenil odločiti svoj nadvojvodski naslov in ga zamenjati s plebejskim priimkom Wölfling. V svojem demokratičnem je šel še korak naprej in se je oženil z dekletom iz preprostega ljudstva. Ta zakon pa ni dolgo držal.

Potem se celih 20 let o Wölflingu ni mnogo govorilo. Bival je večinoma v inozemstvu, zlasti v Švici in se navduševal za naravo. Leta 1921 je nastopal v berlinskem kabaretu »Rakete« v reviji, ki je v nji igral karikiranega nadvojvoda. Ta vloga je bila pa neznatna, igralcu je bilo treba izgovoriti samo nekaj besed in malo zaplesati. Zato Wölfling ni bil deležen posebne pozornosti kritike. Sicer je bil pa itak slab igralec. Proti koncu leta 1921 se je pojavil na Dunaju. Najprej je nabiral oglase in opravljal službo reporterja »Wiener Handelsblatta«, potem je bil pa agent neke dunajske zavarovalnice. Leta 1926 je ustanovil s svojo adoptirano hčerko Luiso Böhmovo trgovino z mešanim blagom, ki je pa šla kmalu v konkurz. Od leta 1928 se je preživljal na Dunaju kot vodnik tujcev po bivših cesarskih gradovih, leta 1930 je pa nastopal kot propagator za mednarodno posojilo Avstriji. Zdaj se preživlja s pisateljevanjem in predavanjem.

Najdebelejša Berlinčanka v zaporu

42letna Frida Micheleitova je morala v terek pred sodnike in obsojena je bila na dve leti strogega zapora, ker je zakrivila več sleparij s tem, da je nabrala po trgovinah blaga in ga deloma prodala naprej, ne da bi ga plačala. Micheleitova tehta 3 cente in je najdebelejša Berlinčanka. Ko so jo aretirali in pripeljali v preiskovalni zapor, so morali sneti obe krili vrat, ker je drugače niso mogli spraviti v celico. Pozneje so jo izpustili in na sodišče so jo povabili šele k razpravi.

du 0.24, v Bolgariji 0.24, na Norveškem 0.31, v Belgiji tudi 0.31, na Švedskem in Nizozemskem 0.36, na Češkoslovaškem 0.39, v Rumuniji 0.42, v Franciji 0.49, na Madžarskem 0.60, na Estonskem 0.62, v Nemčiji 0.63, na Danskem 0.65, v Švici 0.67, v Avstriji 0.98, v Rusiji pa 3.15. V Rusiji se razdere povprečno že vsak četrty zakon, v Avstriji osmi, v Nemčiji štirinajsti, na Madžarskem petnajsti, v Franciji sedemnajsti, v Angliji pa šele osemindesetdeseti.

Fawcetta požrl divjaki?

Ženevski zdravnik Gerard, ki se je vrnil te dni z ekspedicije k reki Amazonki, kjer se je mudil dobrega pol leta, pravi, da so znanega polkovnika Fawcetta najbrž požrli divjaki. Fawcett je s svojim sinom in spremljevalcem že pred leti nekje ob reki Amazonki brez sledu izginil. Za njim so poslali že več ekspedicij, ki so se pa brez uspeha vrnile. Gerardova ekspedicija se je seznanila med rekama Madero in Tocantinom z belokožcem Barrettom, ki bi ga bili domačini pred leti kmalu sežgali, da se ni oženil s hčerko enega izmed njihovih poglavarjev. Barrett kupuje v onih krajih za žepne nože in steklene »bisere« sirov kavčug in velja za kralja amazonskega pragozda.

On in nemški frančiškani, ki delujejo že več let ob rekah Curura in Tapajoz kot misijonarji in ki jih Barrett vsake tri mesece obišče, da prevzame od njih kavčug, ki ga prinašajo domačini, njim pa izroči pisma in razne pošiljke, menijo, da so Fawcetta in njegova spremljevalca domači ljudje požrli. Tudi neki frančiškan je delil enako usodo. Po triletnem misijonarskem delovanju je bil odšel za velikononočne praznike v pragozd krstit divjake. Navdušeno so ga sprejeli, njegovo pridigo je prišla poslušat velika množica, ko se

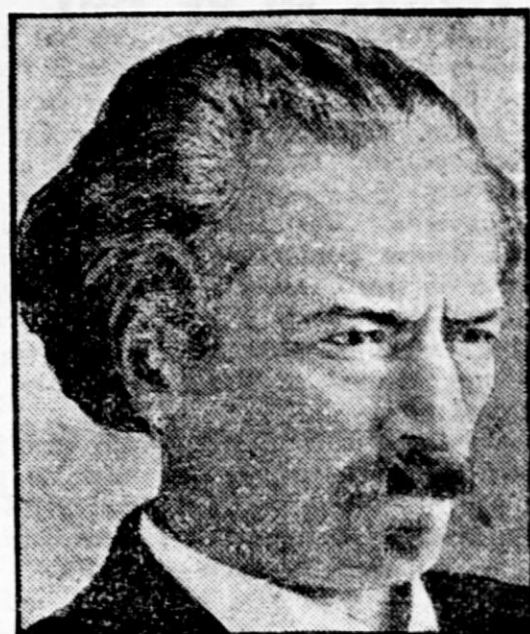
je pa hotel posloviti, so ga zgrabili, zvezali in odveli v pragozd, kjer so ga umorili, spekli in pojedli. Ti domačini so degenerirani ter pohabljeni po tropični mrzlici in boleznih »beri-beric«. Oboroženi so s sulicami in puščicami, ki imajo s strašnim strupom namazane konice. Hodijo večinoma nagi in o naši kulturi nimajo pojma. Gerardova ekspedicija jih je pa lahko dobila pred filmsko kamero, ki so bili za njo končno tako navdušeni, da jim ni bilo prav, ko ekspedicija ni hotela posneti za film še ljudske gostije.

Paderewski o naših časih

Slavni Poljak Ignac Paderewski je zdaj v Ameriki na koncertni turneji. Potuje v razkošnem posebnem vagonu, kjer ima na razpolago udobne salone in v enem stoji njegov klavir, ki ga spremlja povsod. Nedavno je prispel Paderewski v New York in takoj so ga seveda obkolili novinarji, da bi jim povedal kaj zanimivega.

— Živimo v dobi strojev, — je dejal slavni virtuos. To je vek, ki v njem pozablamo na vse lepo. In vendar brez lepote ne more biti umetnosti. Umetnost je prožina, ki žene človeka naprej, stroj pa to nikoli ne more biti. Lov za divjo hitrostjo in hitrostnimi rekordi, ki ga prinašajo s seboj stroji, je temeljno zlo, dušeče ustvarjajočo umetnost. Naša doba lahko izdeluje popolnejša

letala in popolnejše avtomobile, ne bo pa ustvarila popolnejše umetnosti, literature ali glasbe. Morda napišejo ljudje več knjig, naslikajo več slik in skomponirajo več kompozicij, kajti hitrost je zdaj geslo dneva, toda v vseh teh panogah človeškega ustvarjanja najdemo duha nemira, ki se kaže v vsem človeškem nehanju naših dni.

Politika, narodno gospodarstvo in umetnost preživljajo težke čase in so daleč od vsake harmonije. Vsi narodi trpe na razdrapanih živcih. Ideje, ki so svetile človeštvu ob ustanovitvi Društva narodov, so propadle, in mir, ki smo si ga hoteli za vedno zjamčiti, se nam znova izmakla. Dolga leta je čutil »človek ulice«, da sodeluje s svojim glasom kot volilec pri ustvarjanju splošnih ugodnih razmer. Dokler se ni do silega najedel, lepo oblekel in dobil človeka dostojno stanovanje, je bil zadovoljen. Bil je zvest ustroju, ki mu je nudil izvestno jamstvo, v neznanih rešeh ni eksperimentalni. Čim je pa ustroj odpovedal, se je začel človek ulice ozirati po nečem drugem. Težko je, da bi gladujoči in slabo oblečeni ljudje zapuili onim ljudskim zastopnikom, ki o njih vedo, da so zakrivilili žalostne razmere. Z lepimi besedami človeka ne nestršiš, niti ne oblečeš. Dolge debate v parlamentih brez praktičnih posledic ljudi samo dražijo.

Kreugerjeva ljubica umrla

V zakotnem londonskem prenočišču je umrla te dni bivša ljubica švedskega veleposlanika Kreugerja Alice Ormrodejeva, ki je sledila svojemu ljubčku v grob leto dni po njegovem samomoru. Umrla je v bedi kot pijanica. Zadnje čase se je preživljala z zbiranjem cunj, ki jih je prodajala starinarjem. V Stockholmu je imela svojčas krasno vilo in svojega ljubčka je spremljala na potovanjih kot zakonska žena, kakor je bilo zapisano povsod, kjer sta se v hotelu ustavila. Kreuger ni hotel, da bi ljudje mislili, da vodi s seboj ljubico.

Alice Ormrodejeva se je morala kot Kreugerjeva ljubica umakniti Ingeborgi Eberthovi, ki je ostala Kreugerjeva ljubica do njegove smrti. Ormrodejeva je imela prvotno v Stockholmu maserski salon, ki ga je bila ustanovila s denarjem nekega Angleža. Eberthova je bila pa učiteljica telovadbe, predno se je seznanila s Kreugerjem. Svojo rivalinjo je kaj lahko izpodrinila, ker je bila mlajša, bolj izobražena in boljše vzgojena. Ormrodejeva je nastopala potem v gledališču, toda kmalu se je postarala in začela hirati. Zadnja leta svojega burnega življenja je preživela v londonskem predmestju, kjer je tudi umrla. Eberthova je pa napisala spomine iz svojega življenja s Kreugerjem in jih zelo dobro prodala.

V restavraciji.

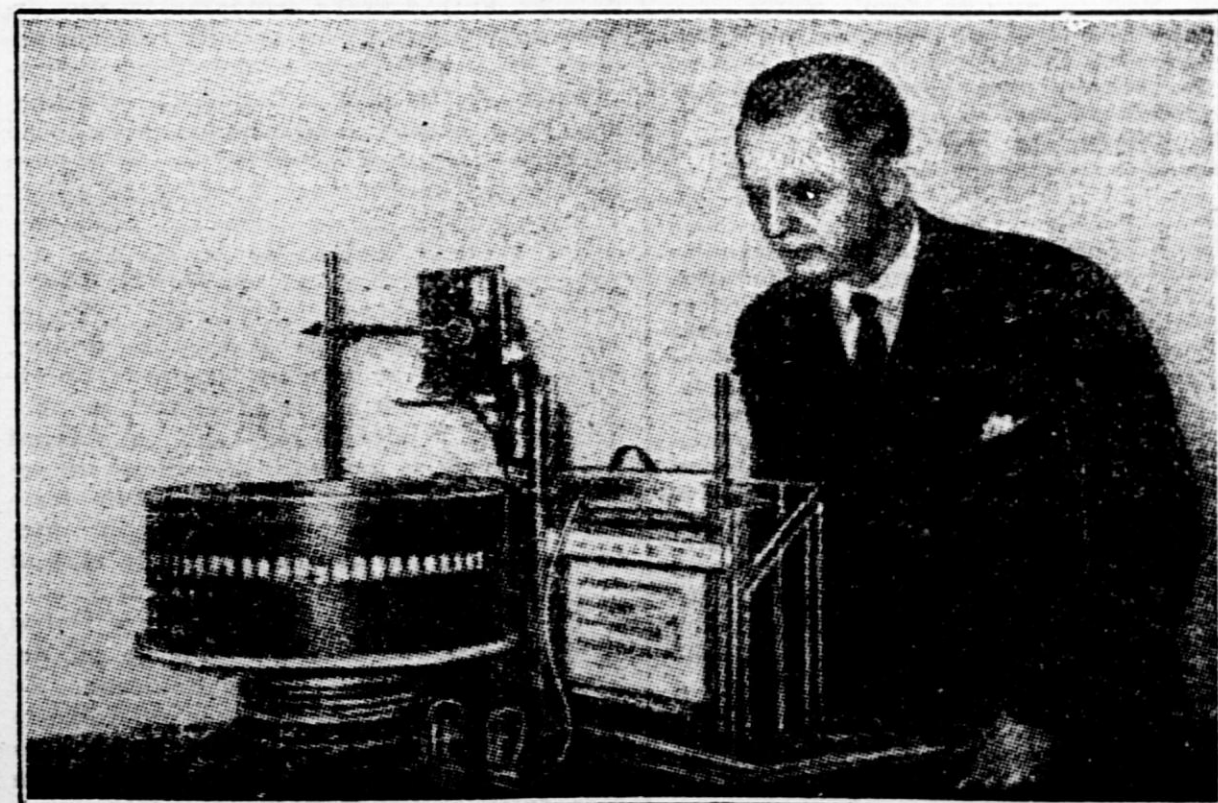
Natakar: Kaj bihte za večerjo, gospod?

— Da, toda samo, če kriče.

— To je pa res čudno. Zakaj jih imate rad samo če kriče?

— Ker jih lahko zapodim iz soba.

Stroj, ki zna čitati

Berlinčan Georg Schutkowski je izumil stroj, ki izpreminja optično-električnim potom črke v glasove

A. D. Emery:

Dve siroti

Roman

— Halo! ... je zaklical služabnikom. — prinesite šampanjca, potoki šampanjca naj teko v veselje teh gospodičen ...

— Da, šampanjca! — so zaklicali gostje.

Služabniki so pogrnili mizo in med poka tem zamaškov si je vsak izbral svoje mesto. Čim bliže markizu.

Kmalu se je slišalo samo še rahlo šuštenje svil in atlasa ...

Videč, da sede vsi na svojih mestih, je d'Estrees dvignil čašo in vzdiknil:

— Živio, naš vrli gostitelj!

In vsi so ponovili:

— Da! ... da! ... Živio, de Presles!

Kar je vstala Floretta, ki so ji bili določili prostor kraj markiza.

— Stojte! — je dejala. — Tudi jaz hočem piti na zdravje našega milega gostitelja ...

Toda ne šampanjca, to je preveč meščansko ... Pili bomo to-kajca, dajte nam kiperske kapljice! To je vino, ki človeka razgreje!

Služabniki so ji podali na podstavku novo čašo. Vzela jo je v svojo nežno ročico in zroč kometno skozi kristano steklo je dejala:

— Na vaše zdravje, markiz!

— Na tvoje zdravje, mala Floretta!

Ta intimnost je spravila kraico rož v zadrego tako, da je zardeala; njena zadrega je bila sprejeta s splošnim smehom.

— Da, da, — je dejala lepa plesalka, — le smejte se, saj se ne boste dolgo. Ker že govorim, gospodje in dame, vam moram povedati važno novico ...

— Ah! ...

— Da! ... prav kar je izbruhnila revolucija!

Gostje so planili kvišku in jo obstopili.

— Ah, saj res! — se je oglašil d'Estrees, — dobra revolucija ...

— Popolna, prijatelji, — je odgovorila Floretta, — popolna revolucija — v prireškah teh dam.

Markiz de Presles, ki je napeto poslušal, je počil v smeh.

— Ha, ha, prišleka dam se izpreminja z vsakim jutrom ... Od vseh okrasov glave se nosijo samo zakonski požični vedno enaki.

Kar so se začeli zvoki orkestra, skritega v enem izmed velikih kioskov, ki so naenkrat zažareli v čarobni luči.

— No, gospodje, — je dejal markiz de Presles, — volite svoje dame in stopite v kolono, kajti zdi se mi, da bi se radi malo zasukali ...

— Da, — je pritrdila Julija, — ples, to je nekaj za nas.

In obrnila se je k svoji družici iz baleta, rekoč:

— Floretta, pojdi in postavi se nasproti vikontu.

— Ne, pod nobenim pogojem, ta je pregreh ... Z veseljem ga prepustim tebi, če ga hočeš, — je zašepetala Floretta.

— Eh, o vitezu de Vaudrey bi pa ne trdila tega, — jo je zavrnila Julija ogorčeno.

Toda Floretta ni hotela pokazati, da čuti, kam je naperjena ta ost. Nasprotno, celo nasmehnila se je in vzdiknila:

— Saj res, kje pa je moj mali vitez? ... Zakaj ga še ni?

In obrnila se je k markizu de Presles je vprašala:

— Ali bi ga ne povabila, dragi markiz?

— Jaz da bi pozabil na tega drage-

ga prijatelja? Kako morete misliti tako slabo o meni, Floretta? ... Pričakujem ga vsak hip; in bodite prepričani, da pride ... on ... in še nekdo drugi.

Te besede je izgovoril markiz nalašč tako glasno, da so ga lahko vsi slišali; in hitro so ga obstopili, da bi zvedeli, koga se pričakuje razen viteza de Vaudreya.

Najbolj radovedna je bila Floretta.

— Ali poznate tistega, ki ga še pričakujete? — je vprašala radovedno.

— Ne, — se je zasmejal markiz.

— No, to bo pa imeniten dogodek ... Pripovedujte, dragi markiz!

— Pa naj bo, — se je udal de Presles in stopil k mizi z zakusko. — Pripravljen sem pripovedovati vam, kakor sem potoval po Normandiji ... toda samo pod pogojem, da bomo pili šampanjca, tokajca in zlahko kipersko kapljico na zdravje ...

— Koga? — so vprašale vse dame.

— Moje neznanke ...

Na markizovo znamenje so prihiteli mlade maurske služabnice napojiti čaše.

In ko so zopet odšle, je dejal markiz:

— Začenjam!

— Bil je nekoč ... ga je prebila Julija smeje.

— Lep in odličen velik gospod ... je nadaljevala Floretta.

— Dobro, dobro, šaljivki, takoj bosta presenečeni in morda tudi ... malo ljubosumni ...

In ne da bi čakal odgovora, je nadaljeval:

— Najprej, prijatelji, vedite, da sem bil odpotoval zato, ker so mi pisali, da leži moja teta na smrtni postelji.

— Teta z bogato dedščino, — je vzdihnila Floretta.

— Ah, prijatelji moji, — je nadaljeval markiz, — v gradu svojih prednikov sem se strašno dolgočasil. Bil sem pravi jemik sredi gozda, kjer so mi delali družbo samo župnik, župan, zdravnik in njegova žena ...

— No prav, da je bila le mlada in lepa.

— Pet križev in grbasta!

— Strašno! ... Grozno! ... Nesrečni de Presles ... In nobene zabave?

— Pač, pač. Reverse in whist ... Kaj sem hotel, udal sem se v svojo usodo. Pričakoval sem ... potrpežljivo konca te strašne bolezni. Skratka, prišel je konec ... in moja teta, ki je bilo njeno stanje od dne do dne — eh, dobro — — moja teta je ozdravela, prijatelji, popolnoma je okrevala!

— Ah! ... so vzdihnila vsi gostje razočarano.

— Pa naj še ima človek bogate sorodnike, če so tako brezobzirni! — je dejala Floretta.

— To je pa res grdo! — je pritrdila Julija.

— Oh, ne zamerim ji tega! ... Uboga, draga teta je storiila vse, kar je mogla. Namestu enega zdravnika je poklicala kar tri ... nimam ji kaj očitati.

— Seveda ne, to pravico ji je že treba priznati.

— No torej ko je teta okrevala ... Sem takoj pisa vsem vsem in vas povabil v paviljon Bel Air. Naslednjega dne sem se pa odpravil s pošto, pri- znam, malo ozlovoljen.

— To je razumljivo, vračati se praznih rok, ko človek upa, da prinese dva ali tri milijone.

— Tj pomeni, da nimava sreče, ubogi markiz, — je vzdihnila Floretta žalostno. — In s ... vsem vsem vzu se je vam zdela pot gotovo dolga in pasta.

— Ah ... in tu se začenja moja pustolovščina ...

— Čujmo! — je vzdiknila Julija.

— Bi jo je v okolici Rambouilleta.

Vrgel sem nekaj srebrnikov po tla-

lu, da bi dobro poznal po dokaj strmim klanec, ko je moral v moje veliko presenečenje sredi klanca naenkrat zadržati konje ... ker mu je bil težak voz na ... bil je normanski poštni voz.

Markiz je za hip območnil, da bi se ozrl na svojih gostih, zlasti na Floretto.

Potem e pa nadaževal:

— Ves ogorčen sem izstopil in se pripravljaj ozmerjati normanskega poštnika, ko se ... naenkrat zagledal skozi okence njegovega poštnega voza razk šno glavico, z očmi ... z očmi in svežostjo ... in s smehljajem ...

— In ni se ti hotelo več peljati se mimo, moj dragi, — ga je prebil d'Estrees.

— Baš nasprotno, velel sem pog-nati za normanskim poštnim vozom in ker je vozil poštaljom v hrib zelo počasni in ker so morali potniki izstopiti, da bi konji lažje vlekli, sem zagledal svojo neznan lepoto, ki se je tu- di pripravljala izstopiti. Hitro sem skočil k vozu in ...

— No dobro, — je zloglavila Floretta nervozno. — Zaklad mikavnosti, dušica, očarljivosti in lepote ...

— Da, — se je zasmejala Julija, — zvezda, drage dame, zvezda, ki jo je odkril naš markiz ...

— V širni Normandiji! — je pripomnila Floretta.

— Le smejte se, kolikor vam drago, dušice. Zato ne bo nič manj resnično, da sem jo videl samo mimogrede v rmeni kmečki obleki, pa sem se do ušes zaljubil v njo.

— In potem?

— Zaenkrat je to vse.

— Bežite no! ... Saj ni mogoče!

— Zahtevamo konec romana! Konec zahtevamo!

— No, dobro, gospodične, spoznale jo boste nocoj po večerji!

— Po večerji? ... Kaj pride tudi vaša zvezda?

— Da, Florinka, čakam jo in kmalu jo vam bom lahko predstavil.

— Ah, ah, ah, to bo imenitno! ... Ali bo imela ruto?

— Ruto in coklje, ti strupeni jezikiček, — je odgovoril markiz ni jo vščipnil v lice.

Markizovo pripovedovanje je naenkrat prekinil odmev glasov iz kota vrta, kamor se je bila zatekla služinčad.

Služinčad je skušala zadržati lakajja v polni kveji, ki si je dejal pot s komolci in kričal, da mora brezpogojno govoriti z gospodom markizom.

In ker so hoteli služabniki markiza de Preslesa potisniti vsiljivca skozi vrata, je kričal na ves glas, da bi ga slišali tudi markizovi gostje:

— Saj vam pravim, da moram govoriti z vašim gospodom ...

Markiz je slišal te besede in stopil je naprej.

— Kaj pa je? ... Kdo si dovoljuje ...

Lakaj se je iztrgal služabnikom iz rok, stopil je pred markiza in odgovoril priliznjeno:

— Jaz sem, gospod markiz, Picard, komornik viteza de Vaudreya.

Ta Picard je bil res vzor lakajja tiste dobe. Francozi imajo še zdaj komornike, ki pa niso več tako tipični. Zaupni stiki, ki so vladali takrat med gospodarjem in služabnikom, so do- loževali služabniku samozavest, ki je postajala včasih že smešna.

Picarda bi ne mogli primerjati z drugimi služabniki vitezovega doma, on ni spadal med tiste lakaje, ki stoje v predobah, da hodijo oznanjati gospodariju prihod gostov, ali ki stoje pri obedu za gospodarjem in mu strežejo.

Židovske anekdote

— Kaj? Včeraj ste me prosili podpo- ro, češ, da nimate za obed, danes pa se- dite tu in jeste postrv z majonezo?

— Glejte, dragi gospod, vi mnogo go- vorite, jaz pa tega nimam rad. Kadar nimam denarja, ne morem jesti postr- vi. Povejte mi torej, kdaj naj jem po- strv?

Obtoženec: Stopite bliže. Kako se pi- šete?

— Jakob Abeles.

— Od kod ste doma?

— Iz Tarnopola.

— Vaš poklic?

— Starinar.

— Vera?

— Saj sem rekel, da se pišem Jakob Abeles, da sem iz Tarnopola in po- klicu starinar. Kaj hočete še več? Kaj mislite, da sem husit.

Trgovsko pismo:

— Velečeni gospod! Kdo je obljub- ljal plačati do prvega? Vi! Kdo ni držal obljube? Vi! Kdo je lump?

Vaš udani Moric Löbel.

Dva škota in en žid so šli v Londonu na predavanje, ki je bilo brez vstopni- ne. Med predavanjem je bila napoveda- na zbirka. Žid je omedlel, škota sta ga pa hitro dvignila in odnesla iz dvorane.

Židovski berač pride k Rothschildu in pravi: Gospod Rothschild, sam bog mi je priča, da nisem prišel k vam beračit. Rad bi samo stavil z vami za tisoč kron, da si lahko preskrbim to, česar niti bo- gati Rothschild ne more dobiti.

— Dobro, je odgovoril Rothschild, — stava je sklenjena. Ta bi bila lepa, da bi jaz ne mogel dobiti nečesa, kar ti la- hko dobiš.

— Kar poskusite dobiti od občine ubožno izpričevalo.

Bil je velik židovski praznik in v si- nagogo se je prival prileten žid. Na pragu ga je ustavil šames (cerkovnik). Imate plačan sedež? — ga je vprašal.

— Ne, pa ga tudi ne rabim, ker imam v sinagogi bratrance, pa bi mu rad ne- kaj povedal, potem pa takoj odidem.

Sames mu je vprašujoče pogledal v obraz, malo je pomislil in odgovoril:

— Slep si, zdi se mi, da hočeš mo- liti.

Predniki Ignaca Forgesa so bili tudi izraeliti. Toda Ignac Forges je katoli- čan. Ko je prišel mladi Thierfelder snu- bit njegovo hčerko Vlasto, mu je For- ges dejal:

— Ljubi gospod Thierfelder, iz tega pa že ne bo nič. Prvič ste žid, mi pa kristjani, drugič pa nimate denarja, a to je pri nas židih glavno.

Gospa Pollakova kaže zancu sliko.

— Zelo lepa, milostiva, toda imeti bi morali k nji pendant.

Drugi dan pride gospa v trgovino z umetninami.

— Pendant potrebujem.

— Čemu pa?

— To vas nič ne briga, predržmeš!

Žid in škot sta postala trgovska dru- žabnika. Čez šest mesecev sta se ločila, oba sta bila oslepla, tako sta gledala drug drugemu na prste.

V kavarni govore o dražbah umetnin in nekoč pravi: Tudi Rembrandt je na dražbi in Rjepin tudi.

Da, da, — si misli Rosenzweig pri sosedni mizi, — a Wolf je napovedal konkurz in Lüfter je šel v poravnavo, jaz pa tudi nimam več daleč do kon- kurza.

S fotokamero

v Belo Krajino

Ljubljana, 15. aprila
Za Gorjanci se že pripravljajo na Gre- gorčev fotomaterski izlet 7. maja. Po- mlad je že tam. Polna zelenja in cvetja. Nešteti hribočki, v katerih valovi vsa Bela Krajina, so že ozeleneli, vinske trte po dolgem zimskem počitku spet duhte, ta duh je poleg vonja zemlje našemu človeku najdražji. Meščan ga ne pozna. Tuja mu je tista velika ljubezen do plodne grude, in zato je tem bolj potrebno, da vsaj par- krat v letu pobiti v naravo, ko se zbuda in ko je pokrita z vso pestrostjo cvetja, da vidi to mikavno lepoto, da zaživi le en dan v njej in da odnese s seboj najlepše spomine, ki mu jih bo pričarala in ohrani- la fotokamera.

Četudi je tisti borni kočček naše zem- lje onstran Gorjancev del naše slovenske domovine, ga vendar le redki poznajo. Vi- soki grebeni hribov ga počijo od nas, oni so ga ohranili pristnega in nepokvarje- ga. Belokranjska zemlja in njeno kraško podzemlje so tako lepi in skrivnostni kra- ji, da bo vsakemu žal, kdor bi ne izbral prilike in jih ne obiskal. In ravno na tem fotomaterskem izletu bodo vsi fotoma- terji lahko pokazali svoje zmožnosti, ker so vsem kraji tuji, ker še ni nihče tam iskal in študiral motivov. Vsak bo lahko kraje izbral po svoji volji. Kogar zani- majo hribi, naj se povzpne na Trdinov vrh in na Mirno goro, pa bo videl pod se- boj vso prelesto Belo Krajino in lepo do- lenjsko metropolo z okolico. Komur je draga romantika narave, naj se odloči za Stari trg, blizu katerega si je Kolpa skozi visoko skalovje izklesala svojo strugo ali pa naj gre v Adlešice in Vinico z divnimi gradovi iz prejšnjih vekov. Kdor ljubi mehke vinske gorice in lepe razglede, naj gre v Semeč ali Metliko. Tudi tam je mno- go gradov in starodavnih spomenikov. Črnomelj s številnimi okoliškimi gradovi, stariimi rimskimi spomeniki in drugimi le- potami bo enako vsakemu nudil obilo za- dovoljstva. In povsod polno pestrih narod- nih noš in belokranjskega narodnega živ- ljenja.

Odločite se in ne zamudite s prilavo za izlet. Voznja je tretjinska. Bela Krajina vas vse pričakuje z ljubeznijo kot drage goste in prijatelje.

Iz Celja

—o Haydnov oratorij v Marilini cerkvi.
Na veliki petek zvečer je izvajal mešani zbor Celjskega pevskega društva v Mari- lini cerkvi Haydnov oratorij »Sedem po- slednjih besed Kristusovih«. Orkestralni part je igral orkester Celjskega godbenega društva, pomnožen z učiteljskim in golen- ci Glasbene Maticе ter s člani celjske že- lezničarske godbe. V solo kvartetu so na- stopili: koncertni pevki in članici CPD ge. Golobčeva (sopran) in Rajhova (alt) ter koncertni pevec g. A. Živko iz Maribora (tenor) in g. Fink (bas). Kvartet je bil dobro vpet in se je v polni meri uveljavil. Pevski zbor je pel uravnoteženo in z do- bro dinamiko. Orkestru, ki bi bil lahko temelj bodoče celjske Filharmonije, je manjkala kompaktnost, igral pa je kljub temu dokaj točno in učinkovito. Zasluga za uspeh, ki ga je dosegel koncert, gre predvsem talentiranemu in agilnemu pe- vodju CPD g. Pecu Segulu, ki je delo na- študiral in dirigiral. To je bil prvi orato- rij v Celju, izvajan z domačimi močmi. Koncert je bil dobro obiskan in je po- kazal kaj znore dobra volja in požrtvoval- nost tudi v skromnih celjskih kulturnih razmerah.

—o Krajevna organizacija JRKD za Celje-okolico priredi v sredo 19. t. m. ob 20. v gostini g. Hrastrnika (prej Lovrač) na Spodnji Hudičji pri Celju zanimivo in poučno predavanje o živinoreji. Predaval bo sreški veterinarski referent g. Maksim Stribar iz Celja.

—o Koncert Foersterjevih pesmi bo pri- redil akademski pevski zbor iz Ljubljane v nedeljo 30. t. m. ob 15.30 v dvorani Ljudske posojilnice v Celju.

—o Iz vojaške službe. Podpolkovnik g. Simić v Celju je premeščen h kraljevi gar- di v Beogradu.

—o Nočno jekarniško službo kma do vstetega petka 21. t. m. lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

Priporoča se za pomladansko sezono novo otvorjeni

KROJAŠKI MODNI ATELJE

J. JELOVSEK, Kongresni trg 8-1.

Izdelujem obleke vseh vrst, plašče, raglane, ulstre, dam- ske kostume in plašče angleškega kroja in vsa v krojaško stroko spadajoča dela po najnovejših krojih, v solidni izdelavi in po zmernih cenah.

V zalogi prvovrstna angleška blaga za obleke in povrhnike

Za naročila se priporoča

JOZE JELOVSEK, modno krojašstvo, LJUBLJANA

Kongresni trg 8-1, (nad Kongresno kavarno)

Podružnica: Split, Krešimirova 3.

PRODAMI

SLADKEGA SENA

dva vagona po 65 para kg —

franko vagon proda Bulc, Mir- na.

1852

»RENAULT« LIMUZINA

in rabljeni motorji poceni pro- da Stribar, Domžale.

1850

GORSKEGA SENA

10.000 kg franko škofja Loka, Ljubljana, Kranj — dobavi

Thaler, Železniki.

1840

MLEKARNE!

Parni in sirni kotel ter razno drugo posodo proda Mlekarska

zadruga Sv. Lovrenc na Drav- skem polju.

1849

OSEBNI AVTO

poceni proda Horvath, Murska Sobota.

1855

PLETILNI STROJ

ugodno proda Plahutar, Celje, Spodnja Hudičja 44.

1866

KRAVJE SENO (OTAVA)

več vozov poceni prodam. Pro- dam tudi košnje travnikov do- ma in v Zornicah. — Šuštar,

Ljubljana, Dolenjska cesta 12.

1904

HOJEVEGA GOZDA

osem delov prodam za knjižice. Mestne hranilnice Ljubljanske.

</

SLAVIJA

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

V LJUBLJANI, GOSPOSKA ULICA 12, TELEFON ŠTEV. 2176, 2276.

Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD in SPLIT

PO LASTNI CENI

kupite razne lestence, svetilke, likalnice, kuhalne plošče in vse druge potrebščine pri trvdki

SLAVKA PETAN, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 25 (Hotel Tratnik)

BOK-

Novo pomladansko črno
BOK - PIVO pivovarne
Union vsebuje mnogo slada
— ima prijeten okus, je od
8. aprila naprej v prometu

PIVO

Pozor! Pozor!

Brezplačno dobijo vsi moji stalni gostje pri »Trnovskem Zvonu«: jedajo in pijejo na dan 16. aprila t. l. od 9.—10. ure dopoldan. Ta dan pa bom točil tudi vsa vina od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldan čez ulico Din 6.— za liter. Se priporoča

BAUS VINKO, gostilničar
Krakovski nasip 14

Cenj. občinstvu vljudo naznanjam,

da sem preselil
modni salon

krojaštvo za dame in gospode iz
Šelenburgove ulice št. 7

V NEBOTIČNIK

III nadstropje, soba 310

Se priporoča

IVAN PUC.

Originalna Waffennrad
dvokolesa STEYR

in specialna dvokolesa KOSMOS

Zaloga in zastopstvo:
TRIBUNA F. BATJEL, LJUBLJANA
KARLOVSKA CESTA 4.

Na drobno!

Na debelo!

Najceneje in najbolj kupite vse prvovrstne

vrvarске lastne izdelke

motvoz, žimo, volno, afrik
nepremočljive konjske
plahte itd.

samo pri

Prva kranjska vrvarna in trgovina
s konopnino

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 31. Tel. št. 2441,
MARIBOR, Vetrinjska ulica št. 20. Tel. št. 2454,
CELJE, Kralja Petra cesta št. 33.

IZPOSODJAMO
plošče, gramofone,
radio-aparata,
»SLAGERE«,
Aleksandrova c. 4
(prehod »Viktoria« palače)

Sveže, najfinije norveško
RIBJE OLJE
iz lekarne DR. G. PICCOLIJA
V LJUBLJANI — se priporoča
bledim in slabotnim osebam

SPALNICE
Masivne politirane Din 5000.—
šperane » 3200.—
pleskane, kompletne
s psiho in ogledalom » 2000.—
V zalogi imam vsakovrstne
moderne spalnice in kuhinjske
oprave po najnižjih cenah.
Sprejemam naročila.
M. ANDLOVIC,
strojno mizarstvo
Ljubljana, Komenskega ul. 34.
24/L

POHISTVO
Na obroke! — Na hranilne
knjižice:
masivne spalnice Din 6000.—
šperane spalnice » 3500.—
pleskane spalnice » 1800.—
Kuhinjska oprava » 850.—
Kuhinjska kredenca » 450.—
omare » 380.—
postelje » 180.—
Vse drugo pohištvo se dobi
najceneje pri nas. Sprejemamo
vsakovrstna naročila in popra-
vila po konkurenčnih cenah.
MIZARSTVO »SAVA«,
LJUBLJANA, Kolodvorska uli-
ca 18 — Miklošičeva cesta 6.
Telefon 27-80. 1 704

Ne samo gospa
gospod tudi

potrebuje pomladanski površ-
nik in obleko. Okusu odgo-
varjajoče blago se dobi pri sta-
roznani trvdki

R. MIKLAUC,
LJUBLJANA, poleg škofija
Cene so zmerno, postrežba pri-
jazna.

Klavirji!

Pianini!

Kupujte na obroke

od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Be-
sendorfer, Steinway, Förster,
Petrol, Höpfi, Stingl originali,
ki so nesporno najboljši! (Lan-
ka, precizna mehanika.) Pro-
daja jih izključno le sodni iz-
vedenec in bivši učitelj Glas-
bene Matice

Alfonz Breznik

Aleksandrova cesta št. 7
(vogal Beethovne ulice)

TELEFON 2059

PREMOG
SUHA DRVA
Pogačnik, Bohoričeva 5.

ZA VELIKONOCNE
PRAZNIKE

Vam nudi čez ulico:

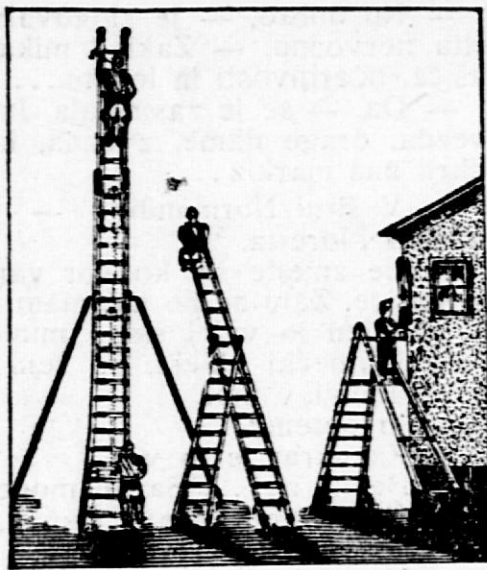
Vino:
Metliško belo 1 Din 6.—
Namizno belo 1 » 7.—
Bizeljsko rdeče 1 » 8.—
Cviček 1 » 8.—
Rizling 1 » 9.—
Burgundec 1a 1 » 10.—
Jabolčnik sladki 1 » 4.—
Zganje:
Tropinovec 50% 1 Din 20.—
Slivovka 48% 1 » 24.—
Rum čajni 1 » 24.—
Hruševac 48% 1 » 28.—
Brinjevec 45% 1 » 32.—
Razni likerji od Din 28.— do
Din 40.—
Pri večjem odjemu primeren
popust.
Priporočam Vam tudi prvo-
vrstna desertna vina, kakor tu-
di razne delikatese po konku-
renčnih cenah.
Točilnica in delikatesa:
S. J. JERAJ, Sv. Petra c. 38

Dalmatinska vina

toči gostilna »JADRAN«, Florjanska 33
in vinotoč Poljanska cesta 17

Po znatno znižani cenah od Din 8.— naprej. — Pri več-
jem odjemu popust po dogovoru. V zalogi opolo viško,
belo viško, črni kuč lastnega pridelka, burgundec, prošek
iz suhega grozdja. — Gostilna »JADRAN« posebno pri-
poroča sveže morske ribe.
Se priporoča

MILOŠ

Ignacij Repše

LJUBLJANA, Tesarska
ul. 7 (Karlovška cesta)

tvornica pohištva in
patentnih lestev

priporoča vsakovrstne
specialne lestve za: in-
dustrije, trgovce, obrtni-
ke, sadjarje, vrtnarje,
hišne posestnike, gasilna
društva itd. Lestve se
lahko uporabljajo na vse
načine, tako da ena le-
stva nadomešča šest dru-
gih.

Časopise, revije

Kupite in naročate najugodnejše pri trvdki

HINKO SAX,
MARIBOR, Grajski trg

Dostavljajo se tudi ob nedeljah in praznikih na dom.

ŠIVALNI STROJI

„SINGER“

za hišno uporabo in vse obrtne delavnice so
znani kot najboljši na svetu. Prodaja na
tedenske in mesečne obroke. — Brezplačni
pouk šivanja, prirokovanja in vezenja. —
Jamstvo 15 let.

Glavna podružnica za Slovenijo:
LJUBLJANA, GAJEVA ULICA ŠT. 3

Podružnice:
Ljubljana, Gajeva ulica 3. Kranj, Novo
mesto, Celje, Maribor in Slovenjgradec.

Specijelni entel oblek

azuriranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najfinije delo pri

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Strukelj

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, zaves, pregrinjaj;
antlanje, izdelovanje gumbic. Vsled najmodernejše ureditve
podjetja — najnižje cene.

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozčkov,
prevoznih triciklov, motorjev in šivalnih strojev. — Velika
izbira. — Najnižje cene. — Cenik franko.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozčkov,
LJUBLJANA, Karlovška cesta št. 4.

Šibeniški vinotoč

Cankarjevo nabrežje 5

Toči vsakemu dobro znana prvovrstna dalmatinska vina iz
lastnih vinogradov. — Sveže pošiljka. — Cene nizke.
Vsem cenjenim gostom se priporoča

L. A. SUNARA.

Afrik modroce iz dobrega blaga

spalne fotelje in otomane izde-
luje po konkurenčnih cenah in
po naročilu

SITAR KAROL
Ljubljana,
Wolfova ulica št. 12
(dvorišče), telefon 28-10

V GOSTILNI FRANKOPANSKI DVOR (Raininghaus) se
vrši na veliki ponedeljek

VESELICO S PLESOM

Pristna vina in dobra jedila na izbira.
Vesele velikonočne praznike želi in se priporoča

UKMAR.

17111-1933.

VI

RAZPIS

Mestno načelstvo razpisuje instalacijo centralne kur-
jave, vodovoda s sanitarno opremo in polaganje ploščic,
ponovno razpisuje dobavo steklarskih izdelkov za zgradbo
»Delavskega doma« v Ljubljani.

Vsi razpisni pripomočki se dobe od 19. aprila 1933
dalje med uradnimi urami v vložišču mestnega gradbene-
ga urada, Šolski drevored 2-II. proti povračilu nabavnih
stroškov. Kolekovane in z vadijem opremljene ponudbe
je vložiti do

dne 4. maja 1933 do 11. ure dopoldne

v omenjenem uradu.

Mestno načelstvo v Ljubljani,
dne 14. aprila 1933.

Zupan in mestni načelnik:

DR. DINKO PUC l. r.

TISKARNA IZVRŠUJE
RAZLIČNE TISKOVINE,
ČASOPISE, DIPLOME,
REVIE VREDNOSTNE
PAPIRJE KOLEDARJE,
SREČKE KNJIGE I.T.D.
ENOBARVNI IN VEČ-
BARVNI TISK PISMA
RAZGLEDNICE SLIKE,
OSMRTNICE OVITKE
JEDILNE LISTE, CENIKE,
VIZITKE, RAČUNSKE
ZAKLJUČKE, POROČNA
NAZNANILA IN VABILA

V LJUBLJANI

NARODNA
TISKARNA

ČE POTREBUJETE TISKOVINE, KATA-
LOGE, PROSPEKTE, TODA SE NE MO-
RETE ODLOČITI V KAKŠNI OBLIKI
NAJ SE IZVRŠE. BLAGOVOLITE SE
OBRNITI NA NAŠE PODJETJE, KI
VAM JE V VSEH POTREBAH IN VPRA-
SANJH DRAGEVOLJE NA RAZPOLA-
GO. — VSA GRAFIČNA DELA SE IZ-
VRŠUJEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO.
CENE ZMERNE — PRORAČUNI IN
PONUDBE NA ZAHTEVO ZASTONJ